

Upravništvo Ljubljana, Knafljeva 5
— Telefon št. 3122, 3123, 3124,
3125, 3126.
Inseratni oddetek: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492 in 2492
Podružnica Maribor: Grajski trg 7.
Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica 2.
Telefon št. 190.
Računi pri pošti: Ljubljana: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto
78.180, Wien št. 105.241.

JUTRO

Izhaja vsak dan razen ponedeljka.
Naročnina znaša mesečno 25 din.
Za tuzemstvo 40 din.

Uredništvo:
Ljubljana, Knafljeva ulica 5, telefon
3122, 3123, 3124, 3125, 3126; Maribor,
Grajski trg št. 7, telefon št. 2455;
Celje, Strossmayerjeva ulica št. 1,
telefon št. 65.

Rokopis se ne vračajo.

Britanske dileme

Ko je letos na spomlad znani fran-
coski publicist in politik de Kerillis
potoval po Angliji, da se dodobra
sezna z razpoloženjem in z mišlje-
njem raznih družabnih plasti in odlo-
čujočih krogov, je v poročilu, ki ga je
nato objavil v pariškem dnevniku »L'
Epoque« popisal svoje vtise. Med nji-
mi je bilo posebno interesantno in po-
učno ono poglavje, ki obravnava od-
nose od vojne sploh, pa v britan-
skem območju posebej. Na angleškem
otočju so se takorekoč odvadili vojne
in so postali iskreni pacifisti. To je
ena stran. Toda druga stran vsebuje
nasprotno spoznanje, da se danes ne da
več izhajati s tem pacifizmom. In tuse
odpira za angleškega državljanja ono
usodno vprašanje, ona velika dilema,
ki je od rešitve, od odgovora nanjo za-
visna bodoča usoda velikega britan-
skega imperija, največjega, kar jih
poznajo dosedanja zgodovina. Predniki
sedanjih Angležev so zgradili svojo
posest, razpredeno po vsem svetu, v
neskončni vrsti krvavih in drugačnih
borb, v nepregledni seriji naporov, fi-
zičnih in drugačnih, z ogromnimi žrt-
vami na vseh mogočih področjih, a ne
v zadnji meri tudi v žrtvovanjem sa-
maga sebe. Na teh silnih naporih, ki so
trajali skozi stoletja, je zgrajen ve-
liki imperij.

Današnji rod ve o teh naporih samo
iz pripovedovanj, odnosno iz zgodovi-
ne. On samo mirno in brezskrbno uživa
sadove, ki jih je ustvarilo delo
prednikov. Prav v tem pa je s sodob-
nimi nevarnostmi, ki so se za povpreč-
nega Angleža takorekoč čez noč poja-
vili, nastopila ona velika preizkušnja,
ki preti, da obnovi potrebo po prav ta-
kih žrtvah, kakor so jih prenašali ne-
kdanji rodovi. Ali bo sodobna britan-
ska generacija sposobna uvideti to in
se brez oklevanja podvreči silni preiz-
kušnji? Taka in podobna vprašanja si
je zastavljal francoski publicist, ko je
preizkušal predstavnik londonske Ci-
ty in našel, kako se tamkaj plašijo
pred potrebami največjih žrtv, ki so se
zdele še pravkar odmaknjene za
vedno in tako daleč, da nanje sploh
mislimi ni bilo treba.

Resnica je, da je že nastal in se če-
daje otipljivejši kaže položaj, ko se
britski imperij ne da več držati s sta-
rimi silami. Ne le na enem mestu, na
več krajih so mu nastale nove nevar-
nosti, ki se ali še vedno, večajo, ali pa
se vsaj vedno na novo razkrivajo. Ti-
encinska afera in presenetljivo popu-
ščanje Velike Britanije v tako imeno-
vanem sporazumu z Japonsko tvorita
člen te serije, v kateri se kažejo sla-
bosti velikega imperija. Ali je to že
zadnji primer ponižanja, nihče ne ve,
saj je sam Chamberlain v negotovosti.

Pokazalo se je, da so Angleži zamu-
dili pravočasno spoznanje, da je mo-
derni doba spremenila tudi udarno
moč onih sredstev, s katerimi so se do
sedaj držali svetovni imperiji. Kdor
posedeje domala četrtino sveta in že-
li, da se še za naprej gospodarske niti
od povsod stekajo v matično deželo,
mora opreti svoje imetje na nove fak-
torje moči. Prvič se ta problem po-
stavil pred nekoč dvema letoma, ne-
marja za mnoge premalo opaženo, ko
se je razpletla zanimiva razprava oko-
li vprašanja, ali naj Sredozemsko mor-
je pomeni za Anglijo »bližnjico« v nje-
nih trgovskih poteh, ali pa njeno »ma-
gistralo«, osnovnico njenega gospodar-
sko-trgovskega sistema. S tem vpra-
šanjem se je postavil v kruto areno
politične presoje del istega problema,
ki se rešuje ta čas s tiencinsko afero,
s katero je zajeta celotna pozicija Ve-
like Britanije v vzhodni Aziji. Impe-
rij, ki hoče ohraniti svoje gospodstvo
na skoro četrtini sveta, ne sme dovoliti,
da pridejo temelji njegovega siste-
ma na tako kočljivo preizkušnjo.

Velik del britanske politične javno-
sti se zaveda, da je usodna dolžnost so-
dobne generacije, da z največjo nagli-
co popravi zamujeno, pa da se dvigne
do največjih naporov, vrednih slavnih
prednikov, ki so znali umirati po tujih
morjih, trpeti glad in boleznin pa naj-
hušje pomanjkanje pod tujimi podnebi-
ji, v tropih in puščavah. Res da si je
država od nekdaj pomagala s koalici-
jami, pa da je velik del naloge opravi-
la s pomočjo zaveznikov, toda danes,
tako propovedujejo najkrvitejši an-
gleški duhovni, je situacija taka, da
brez orjaškega lastnega napora ne gre.
Ta tabor, katerega najvidnejše vodje
čujemo dokaj pogosto dvigati odločni
glas svarila, pobude in hrabritve, se
zaveda, da se je kratkoma treba uda-
ti dolžnosti žrtve. In prav s tega vidika
svarjajo pred morebitno nadaljnjo po-
pušljivostjo moči, kakor so Chamber-
lain in njegovi, češ, uspehi take vrste
politike so in morejo biti samo zelo
kratkotrajni. Zakaj v nasprotju med
silno ofenzivno dinamiko in defenziv-
no mirovno organizacijo ni več mogo-
če vztrajati na mogočini imperialni po-
sesti, pa ne imeti vsak trenutek na
razpolago sredstva za njeno obrambo.

OKROG BURCKHARDTOVEGA SESTANKA S KANCELARJEM HITLERJEM

Mednarodni položaj se ni v ničemer spremenil — Visoki komisar DN v Gdansk ni imel nobenih pooblastil od zapadnih velesil in tudi ni dobil od Hitlerja nobenega načrta za angleško ali kako drugo vlado

London, 16. avg. br. Danes je bilo izda-
no uradno poročilo, ki naglašja, da seste-
nek komisarja Društva narodov v Gdan-
sku prof. Burckhardta s kancelarjem Hit-
lerjem ni v ničemer spremenil splošnega
mednarodnega položaja. Burckhardt se je
odzval povabilu kancelarja Hitlerja kot
zasebnik in ni imel nikakega pooblastila
angleške, francoske ali poljske vlade. Prav
tako so tudi netočne vesti, da bi bil Burck-
hardt dobil od Hitlerja kak načrt s proš-
njo, da ga sporoči angleški ali katerikoli
drugi vladi. Gdansk vprašanje igra v se-
danjem mednarodnem položaju le podre-
jeno vlogo pri zahtevah, ki jih postavlja
Nemčija in Italija.

London, 16. avg. z. Poročilo komisarja
Društva narodov v Gdansk prof. Burck-
hardta o njegovem razgovoru s kancelar-
jem Hitlerjem drže v Londonu še vedno
v najstrožji tajnosti. Vsebinska je znana
samo najnižjim sodrudičnikom zunanjega
ministra lorda Halifaxa. Tudi v Parizu
ni mogoče dobiti prav nikakih informacij.
Kljub temu nočejo utihniti glasovi, da gre
za nemški kompromisni predlog glede
ureditve gdanskega vprašanja.

Merodajni poljski krogi so takoj, ko so
zvedeli za to stvar, izrazili svojo bojazan,
da bi utegnili taka akcija imeti neugodne
posledice za Poljsko. Tako iz Londona,
kakor iz Pariza pa je dobila poljska vlada
takojo striktno zagotovilo, da nihče ne mi-
sli na to, da bi silili Poljsko k temu, da
pristane na kompromis, ki bi ne bil v
skladu z njenimi interesi, ali bi krtili
poljske pravice v Gdansk. V tem pogle-
du izjavljajo tako v Londonu, kakor v
Parizu, da bi bil vsak tak kompromis iz-
ključen. Prof. Burckhardt je imel priliko,
da je kancelarju Hitlerju tako v imenu
angleške kakor francoske vlade sporočil,
da Gdansk ni samo nemška zadeva.

Kljub oficijelni izjavi Foreign officea,
da uradno ni ničesar znanega o kakem
novem načrtu za mirno ureditev gdan-
skega vprašanja, pa objavljajo današnji
listi zopet nekatere nove senzacionalne
informacije. »Daily Express« govori o ne-
ke vrste začetku nove mirovne konfe-
rence, ki jo predstavlja današnji sestanek
komisarja Društva narodov prof. Burck-
hardta s predsednikom gdanskega senata
Greiserjem in poljskim komisarjem Cho-
dackim. List tudi poroča, da je grof Ciano
poslal v Gdansk posebnega strokovnjaka
italijanskega zunanjega ministrstva, da
spoti in objektivno poroča o pravem po-
ložju in razpoloženju v Gdansk. Na
drugi strani se zgoščujejo vesti, da name-
ravata Rim in Berlin predlagati sklicanje
konference štirih velesil, ki naj bi pripo-
mogla do zmanjšanja sedanje napetosti v
splošnem in nato omogočila sklicanje šir-
še konference za ureditev vseh spornih
vprašanj. Tudi »Daily Herald« poroča, da
je bilo v Solnogradu dogovorjeno predla-
gati sklicanje konference zunanjih mini-
strov štirih velesil, tako da bi se ustava-
rila ugodnejša atmosfera, v kateri bi bilo
mogoče pristopiti k reševanju vseh spornih
problemov. Istočasno naj bi se pro-
glasilo nekako enomesečno premirje v
sedanji »živčni vojni«. V tej dobi bi se
moralo ustaviti tudi vse vojaške priprave.
»Times« pa naglašja, da o vseh teh na-
črtih uradno v Londonu ni še ničesar zna-
nega. Mednarodni položaj se ni v nič-
emer spremenil, prav tako pa je ostalo tudi
stališče Anglije do Poljske docela nespre-
menjeno. Gdanskega problema ni sprožila
niti Anglija, niti Poljska in zato tudi ni-
mata nobenega vzroka, da bi se kakor-
koli zavzemali za njegovo rešitev. Za vse
miroljubne države so merodajne sklenjene
pogodbe in kdor jih bo kršil, bo moral
nositi tudi vse posledice.

Burckhardtova izjava novinarjem

Gdansk, 16. avgusta. AA. (Havas). Po
vinitvi iz Berchtesgadna je visoki komi-
sar DN v Gdansk, Burckhardt, izročil
včeraj popoldne poročevalcem tujih listov
naslednjo pisano izjavo:
Nisem bil v Zenevi in nisem se sestal z
glavnim tajnikom DN, tudi nimam name-
na potovati v London. Prebil sem samo
krajši čas v Nemčiji in imel priložnost na
kratko pogovoriti se o notranjih zadevah,
ki se tičejo Gdanska.

Zdi se, da se je te dni v Tokiju že od-
ločilo, kakšno bo v bodoče britansko-
japonsko razmerje. Opozicija priznava
Chamberlainu, da je treba voditi opre-
zno politiko, dokler se priprave za even-
tualno skrajnost ne dovršijo do zado-
voljive višine. Toda samo do tod in ne
več. Ako bi šlo popuščanje dalje, se
mora bridko maščevati. Popuščanje iz
drugačnjih razlogov, iz nagibov, kakor
se čujejo iz City, pomeni samo kratko-
vidne uspehe.

V tem so poglobitve razlike med sta-
liščem, kakor ga zastopajo, vzemimo,
Churchill, Eden pa Duff Copper in dru-
gi na eni ter vlada s Chamberlainom na
drugi strani. Možni so preobrti v
evropski in svetovni situaciji, ki bi na
maka izenačili obe struji, ker bi izena-
čili situacijo, toda možni so tudi za-
okreti, ki bi razlike zelo povečali. Ka-
kor rdeča nit se vleče taka možnost
skozi polemike v angleškem politič-
nem življenju. Jasno pa se kaže, da se

Na nekatera vprašanja novinarjev o
uspehu njegovega obiska v Nemčiji, je
Burckhardt odgovoril samo to, da že zme-
rom upa v miroljubno ureditev gdanske-
ga vprašanja in da ni izključeno, da se
bosta glavni komisar Poljske in Gdanska
in predsednik gdanskega senata danes
morda sestala na prvi razgovor o raznih
vprašanjih, tičejočih se svobodnega mesta
Gdanska.

Greiserjev sestanek s Chodackim

London, 16. avg. AA. (Reuter). Kakor
je bilo dogovorjeno, je predsednik gdan-
skega senata Greisser sprejel v senatskih
prostorih poljskega glavnega komisarja
Chodackega. Po krajši konferenci je polj-
ski glavni komisar Chodacki odpotoval v
Varšavo.

Nov Hitlerjev sesta- nek z Mussolinijem?

London, 16. avg. o. »Daily Telegraph«
poroča, da se z vedno večjo intenzivnostjo
širijo vesti o bližnjem sestanku Hitlerja in
Mussolinija. Govori se tudi, da nameravajo
povabiti na ta sestanek tudi zastopnike
Madžarske in še neke druge srednjeevro-
pske države. Rim in Berlin pospešeno pri-
pravljata novo diplomatsko akcijo in sta
nenehoma v telefonskih in brozjavnih sti-
kih. Zadnja konferenca v Solnogradu je
bila za to akcijo velikega pomena.

V Nemčiji dva milijona vojakov pod orožjem

London, 16. avg. br. »Times« poroča iz
Berlina, da ni v Nemčiji opaziti nikakih
znakov, ki bi dali sklepati na ustavitve
vojških priprav. Po splošni cenitvi ima
Nemčija sedaj pod orožjem že dva milijona
vojakov. Rezervisti, ki so že absolvirali
dvomesečne vojaške vežbe, so morali oti-
ti še nadalje pod orožjem. Zadnje dni so
bili poklicani tudi starejši letniki in staro-
sti 40 do 50 let.

Novi incidenti v Gdansk

Gdansk, 16. avg. br. Danes je bilo izda-
no uradno poročilo o novem incidentu, ki
se je pripetil v Gdansk. Že pred tednom
dni so se v Gdansk pojavili po vsem me-
stu in okolici letaki nekega izvršnega od-
bora »fronte svobode«, v katerih se odlo-
no obsoja akcija gdanskih narodnih socia-
listov in zahteva takojšnji izgon Greiserja
in Forsterja, ki da s svojim početjem škod-
ujeta interesom Gdanska in hočeja pre-
bivalstvo proti njegovi volji spraviti pod
Nemčijo. Gdanske oblasti so začele nato
preiskovati, odkod prihajajo ti letaki. Ko
so ugotovile, da niso tiskani v Gdansk,
marveč so bili vtihotapljeni od zunaj, so
poostrele svojo pozornost. Tako so včeraj
izsledile službeni poljski motorni čoln, s
katerim sta se pripeljala v Gdansk dva polj-
ska carinska inspektorja. V čolnu so našli
večjo množino teh letakov, kar po sodbi
gdanskih oblasti dokazuje, da prihajajo iz
Poljske. Oba carinska inspektorja in kr-
marja motornega čolna je policija aretirala
in zaprla. Poljski komisar je protestiral
proti tem obdolžitvam in aretaciji poljskih
uradnih organov ter zahteval, da se zastop-
niki poljskih oblasti pritegnejo k preiska-
vi.

Drugi incident se je pripetil davi okrog
3. zjutraj na gdansko-poljski meji blizu
Kulina. Tam so trije gdanski obmejni stra-
žniki streljali na poljskega obmejnega stra-
žnika in ga ubili. Uradno poročilo gdanskih
oblasti pravi, da je poljski obmejni stra-
žnik prekoratil mejo in prišel 350 m daleč
na gdansko ozemlje docela v bližino gdan-
ske obmejne pregrade. Ker se na poziv
gdanskih obmejnih stražnikov ni vdal, so
uporabili orožje in streljali. Poljski obmej-
ni stražnik je bil zadet v prsi in se je takoj
zgrudil mrtve.

Varšava, 16. avg. br. V tukajšnjih mero-
dajnih krogih označujejo gdansko poročilo

vzporedno z dozorevanjem svetovnega
položaja, postavljajo vedno bolj jasno
tudi velika dilema za imperij Velike
Britanije. Dilema, tako je treba dopol-
niti, je prav za prav že davno postavl-
jena, manjka pa še — dokončni odgo-
vor nanjo. A tudi ta vedno bolj dozo-
reva! V kolikor ga še niso dosedanje,
ga bodo nedvomno izsilile bližnje preiz-
kušnje. Prav sedaj se spet govori o
možnosti nove konference in o novih
pobudah za rešitev gdanskega vpraša-
nja. Ne glede na to, da imajo take po-
bude danes neprimerno manj izgle-
dov kakor one iz septembra lanskega
leta, se že sedaj slišijo iz Londona
avtoritativni glasovi, ki odklanjajo sle-
herni misel na novo popuščanje. Goto-
vo pa je, da bodo rezultati razgovorov
med Ciano in Ribbentropom v Sol-
nogradu, čim bodo vidnejši predstavl-
jali novo preizkušnjo za »fronto mi-
ru«, pa naj pomenuje nove mirovne
pobude ali nova presenečenja.

o tihotapstvu protinacističnih letakov v
Gdansk s strani poljskih carinskih orga-
nov in poročila o umoru poljskega obmej-
nega stražnika pri Kulinu za docela neto-
čna in tendenciozna. Ker se gdanske obla-
sti krčevito branijo, da bi pritegnile k pre-
iskavi tudi zastopnike poljskih oblasti, do-
mnevajo, da so carinskim organom letake
podtaknili. Kar se tiče umora poljskega
obmejnega stražnika, je ugotov-
ljeno, da ni prekoratil meje, marveč da so
gdanski obmejni stražniki streljali nanj
brez vsakega povoda. Njegovo truplo je bi-
lo najdeno 25 m daleč od meje na polj-
skem ozemlju. Ker uradno gdansko poro-
čilo samo priznava, da je bil takoj mrtve, je
nemogoče, da bi bil prekoratil mejo kar za
350 m in se potem mrtve vrnil na poljsko
ozemlje.

Moscicki: Poljska ne bo nikdar klonila

Varšava, 16. avg. br. Predsednik polj-
ske republike Moscicki je imel včeraj na
nekem zborovanju v Vilni govor, v kate-
rem je opozoril na junštvo in požrtvo-
valnost poljskih legionarjev, ki so se bo-
rili pod vodstvom Piłsudskega za osvobo-
ditev in zedinjenje Poljske. Prav tako ka-

kor so bili v minili svetovni vojni poljski
legionarji neomajni poborniki svobode in
neodvisnosti Poljske, tako tudi sedaj Polj-
ska ne bo nikdar klonila in se bo zoper-
stavila slehernemu pritisku in ustrahova-
nju. Če bo treba, bo zopet z orožjem bra-
nila svoje pravice ne glede na to, ali ji bo
pri tem kdo pomagal ali ne.

Poljski listi o vojaški pripravljenosti Gdanska

Varšava, 16. avgusta. b. Organ poljske
težke industrije »Kurier Polski«, ki velja
v vojaških zadevah za dobro informiran
list, objavlja iz »zelo zanesljivega polj-
skega vojaškega vira« naslednje podatke o
oboroženih silah, s katerimi trenutno raz-
polaga Gdansk: 3 regimenti infanterije,
1000 vojakov organizacije Heimwehr, 3 re-
gimenti policije, 2 oddelka oklopnih av-
tomobilov, 2 oddelka motoriziranega oro-
žja, 3 baterije lahkega topništva po 6 topov,
36 topov za obrambo pred tanki, ena ba-
terija topov obalne obrambe ter 4 polj-
ski topi kalibra 77 mm. V gdanskih kro-
gih označujejo te navedbe poljskega lista
v glavnem za pravilne, pripominjajo pa,
da ne gre za pešadijo v pravem pomenu
besede, temveč le za 5000 moških policije in
okoli 1000 moških raznih oboroženih formacij,
ki jih je poljski list zamenjal s pehoto.

Nemčija vztraja na svojih pravicah

Nemški tisk odločno zavrača vesti, da bi Hitler privolil
v kompromisno in mirno ureditev gdanskega vprašanja

Berlin, 16. avg. br. Večerni nemški listi
so silno ogorčeni zaradi današnjega uvod-
nika »Timesa«, v katerem pravi člankar,
da je Hitler po solnogradskem sestanku, na
katerem so proučili mednarodni položaj,
pristal na Mussolinijevo zahtevo po kom-
promisni in mirni ureditvi gdanskega
vprašanja ter da je v ta namen povabil
komisarja Društva narodov v Gdansk
prof. Burckhardta, da bi prošil za posre-
dovanje med Nemčijo in Gdanskom na
eni ter Poljsko in zapadna velesila na
drugi strani. »Times« naglašja, da bi
Poljska in z njo vsi pristavi mirovne fron-
te z veseljem pozdravili mirno ureditev
gdanskega vprašanja. To pa je mogoče le
tedaj, če Nemčija prizna poljske interese
in poljske pravice in se odreče svojim
aspiracijam na nadaljnje teritorialne osvoj-
itve. Sele tedaj bi se tudi dalo govoriti
o razorožitvi, o novi razdelitvi surovin in
o ureditvi vseh drugih vprašanj, ki sedaj
ovirajo mednarodno sodelovanje ter po-
vzročajo napetost.

Oficijozni »Deutscher Dienst«, ki daje
smernice ostalim listom, ogorčeno zavrača
stališče »Timesa« in piše, da je vse govo-
ritenje o mirni ureditvi gdanskega vpra-
šanja samo nov način protinemske propa-
gande. To so poskusi politikov stare šole,
da bi spravili Nemčijo za zeleno mizo in
ji tam po možnosti diktirali nove versa-
jske mirovne pogoje ter da bi se mogli še
nadalje vmešavati v zadeve, ki jih nihče
ne brigajo. To početje postaja že nezno-
sno, pisanje »Timesa« pa je še nesramno. An-
gleži hočejo govoriti s sebi enakim in vsaj
toliko vrednim narodom kakor s kakim
mladoletnim varovancem. O naši časti in
o nemških življenjskih potrebah se ne bo
nikdar več razpravljalo niti v Londonu,

niti v Zenevi. Nemčija bo neizprosno
vztrajala na svojih pravicah in si bo vzela
to, karji gre, če treba tudi z mečem ob
podpori svojih preizkušenih prijateljev in
zaveznikov. O tem naj se v Londonu, Pa-
rizu in Varšavi več ne varajo!

Curih, 16. avg. br. V mednarodnem tisku
se pojavljajo najrazličnejše kombinacije in
domneve glede možnosti za mirno likvida-
cijo sedanje mednarodne napetosti. »Daily
Herald« na osnovi svojih informacij v Ri-
mu in Berlinu zatrjuje, da sta Nemčija in
Italija sklenili predlagati sklicanje konfe-
rence štirih velesil. Na nevtralnih tleh naj
bi se sestali najprej zunanji ministri An-
glije, Francije, Italije in Nemčije. Na tej
konferenci naj bi razpravljali o vseh evrop-
skih problemih, predvsem pa o gdanskem
vprašanju, ki ga smatra Rim in Berlin
za najnujnejšega. Belgijski listi pa danes v
senzacionalni obliki poročajo, da sta Ita-
lija in Nemčija poslali posebno spomenico
papežu o preganjanju in zatiranju Nemcev
na Poljskem in Italijanov v Franciji, zla-
stati v Tunisu. Obenem sta izrazili svojo vo-
ljo in željo, da se vsi obstoječi spori uredi-
jo na miren način. Predlog obreh držav ost
gre za tem, da bi se na pobudo Vatikana
sklicala konferenca zunanjih ministrov štir-
ih velesil, ki naj bi najprej rešila gdan-
sko vprašanje, nato pa razpravljala tudi o
vseh spornih zadevah.

V nasprotju z vsemi temi vestmi pa gla-
silo gdanskih narodnih socialistov in neka-
teri vodilni nemški listi danes znova
poudarjajo, da ne more biti govora o ka-
kem popuščanju Nemčije, ki tudi ne želi
več nobene mednarodne konference, mar-
več le svojo pravico in zato odklanja vsako
polovičarsko rešitev svojih zahtev.

Rim: Poljaki naj se pogode z Nemčijo

Nasveti rimskega tiska Poljakom, ako „nočejo propasti
v borbi titanov“

Rim, 16. avg. AA. (DNE). Če je treba
danes rešiti evropski mir, potem morajo
stališče spremeniti demokracije, nikakor
pa ne Nemčija in Italija, odgovarja list
»Messaggero« na londonske in pariške tr-
ditve, da bi utegnili Italija v zadnjem
trenutku prevzeti kako posredovalno ak-
cijo. Nemčija in Italija, poudarja list, ni-
mata kaj spremeniti v stališču, ki sta ga
zavzeli, najmanj pa Italija, ki bo za pri-
mer splošne vojne izpolnila kakor vselej
svojo dolžnost. List opominja Poljake, da
ne obstoji zanje nobena druga možnost
kakor pogajanja z Nemčijo, če ne žele
propast v »borbi titanov«, kateri niso
dostajali. »Nihče ne misli na to«, pravi list
dalje, »da bi oškodoval gospodarske ko-
risti Poljske, toda Varšavi mora biti jasno,
da tako velika sila, kakor je Nemčija, ne
more večno trpeti žalitve suverenosti, ka-
kor se je dogajalo doslej z Gdanskom, pri
čem je Hitler že dostikrat podal dokaz
za svojo nenavadno potrpežljivost.

Ravnatelj lista »Giornale d'Italia« opi-
suje dogodke, ki so v teku zadnjih mese-
cev dovedli do sedanega evropskega po-
ložaja, in poudarja, da bo Poljska sama
odločila o svoji usodi. Pred njo sta dve
možnosti: ali se bo z Nemčijo pogajala
in priznala nemške pravice nad Gdan-
skom, ali pa bo začela vojno proti Nem-
čiji. Potrebno je torej — pravi pisec tega

članka — poslati Poljski nove nasvete in
da s smislom za stvarnost gleda svoje
prave koristi in da ne dovoli, da bi pre-
trepala škodo zaradi tujih interesov. Polj-
ska neodvisnost ni ogrožena. Nemčija ne
bo kršila niti poljskih gospodarskih ko-
risti. Če bi Poljaki začeli pogajanja z
Nemčijo in če bi pravilno rešili vpraša-
nje Gdanska ter ponovno vzpostavili pri-
jateljske odnose z velikim sosednim
narodom, s tem ne bi ničesar izgubili.
Če pa bi izbrali vojno namesto eksistence
Nemcev v tem kraju, se v tem primeru
morajo spomniti na to, da bo Italija v
primeru vojne, kakor dozdaj, vedno ravnala
po svoji dolžnosti. Pred očmi naj
imajo tudi to, da je os Rim-Berlin nez-
lomljiva, kakor da bi bila iz jekla.

Popisovanje specialistov na Poljskem

Varšava, 16. avgusta. AA. (Pat). Da-
nes se je začelo po vsej Poljski popisova-
nje specialistov in onih panogah, ki pride-
jo v poštev za narodno obrambo. Ta po-
pis je zasegel 42 letnikov, in sicer od 16.
do 60. leta starosti. Popisovanje ni dole-
ga samo moške, pač pa tudi ženske. Iz-
vzeti so vojski, državni uradniki in du-
hovniki. V Varšavi se popisovanje vrši na
24 krajih. Opaža se veliko zanimanje in
da je tudi prijavilo ogromno število ljudi,

Csaky — Ribbentrop

Zopet sestanek obeh državnikov — Vzdržujejo se vesti, da sta razpravljala tudi o pristopu Madžarske k vojaški zvezi Italije in Nemčije

Berlin, 16. avg. z. Bivanje madžarskega zunanje ministra grofa Csakya v Nemčiji zbujajo v berlinskih diplomatskih krogih toliko večjo pozornost, ker nemški tisk o obisku ničesar ne poroča. Csaky je danes odpotoval v Solnohrad, kjer je bila zvečer njemu na čast prirejena večerja. Na večerji sta se ponovno sestala grof Csaky in Ribbentrop ter imela dolg razgovor. V nasprotju z demantiji madžarske vlade potrjujejo v berlinskih krogih, da je bilo na prejšnjih sestankih Csakya z Ribbentropom tudi govora o vojaških zadevah in o pristopu Madžarske k vojaški zvezi Italije in Nemčije. Z nemške strani te vesti dosedaj tudi niso bile demantirane.

Berlin, 16. avg. r. Dasiravno tudi drugi obisk madžarskega zunanje ministra grofa Csakya v Nemčiji v teku enega tedna proglašajo za zaseben in nemški tisk o sestanku ničesar ne objavlja, mu pripisujejo v berlinskih diplomatskih krogih velik pomen. Pri tem opozarjajo na to, da je grof Csaky stopil na plan tudi o priliki monakovske konference, takrat iz lastne pobude, tokrat pa očitno na poziv iz Berlina. Iz tega sklepajo, da je postavila Nemčija Madžarski gotove zahteve. Tako v nemških, kakor v madžarskih uradnih krogih te domneve sicer demantirajo, vendar pa priznavajo, da želi Berlin popolno prilagoditev politike Madžarske osi Rim — Berlin.

Grof Csaky pojde tudi v Rim

Monakovo, 16. avg. br. V tukajšnjih poučenih krogih so se danes razširile vesti, da bo grof Csaky v kratkem odpotoval v Rim.

★

Diplomatska aktivnost brez presenečenja

Pariz, 16. avgusta. b. Rimski poročevalci oficijoznega »Tempsa«, Paul Gentizon, ki ima dobre zveze z rimskimi političnimi in diplomatskimi krogih, domneva, da je bil glavni predmet solnograških razgovorov gdanski problem v zvezi s splošnim položajem, odnosno, kakor je zapisal Ciano v časopisni spremljevalci Ansaldo v livornskem

»Telegrafu«, gdanski problem »v zvezi s politiko obkroževanja demokratičnih velesil in v zvezi s politiko protiobkroževanja, ki ga morata izvesti Italija in Nemčija«. Z drugo besedo, gdanski problem ni bil predmet solnograških in berchtesgadenskih razgovorov sam po sebi, temveč v toliko, kolikor je del celotne mednarodne problematike, kakor se kaže v razcepu Evrope v dva tabora, ki drug drugega obkrožujeta. Trenutno je ravnotežje med obema porušeno, ker je zlasti na diplomatskem področju tabor zapadnih velesil razvil v zadnjem času aktivnost. Solnograški razgovori so zato služili predvsem sporazumu obeh velesil osi Rim-Berlin v pogledu razvija nove diplomatske akcije, ki naj vzpostavijo ravnotežje v korist Rima in Berlina. Iz tega bi se dalo zaključiti, da moramo bližnje dni pričakovati predvsem povečano diplomatsko aktivnost v Evropi, medtem ko se ne zdi, da bi utegnili za sedaj nastopiti karkoli katastrofalnega. Napoved nove diplomatske akcije pa ob enem kaže, da Gdansk ni več edino področje, ki mu trenutno velja zanimanje evropske diplomacije, temveč da se je področje diplomatskega zanimanja razširilo na ves prostor med Baltikom, Črnim in Egejskim morjem.

Rydz-Smigly naslednik Moscickega

Varšava, 16. avg. w. V poljskih političnih krogih se splošno govori, da bo po poteku predsedniške dobe sedanjega predsednika republike Moscickega izvoljen za njegovega naslednika maršal Rydz Smigly, ki bo na ta način združil vojaško in politično vodstvo Poljske.

Italijanski opazovalci

London, 16. avg. o. »Daily Express« objavlja vest iz Gdanska, da je prišel tja italijanski diplomatski uradniški marki Gustianini, ki sedaj nastopa kot italijanski diplomatski opazovalec. Gustianini dobro pozna razmere v Gdanku, ker je bil pred leti tajnik tamkajšnjega komisarja Društva narodov.

Pred podpisom končne poljsko-angleške pogodbe

Veljala bo 5 let in se bo izvajala ne le v primeru neposrednega, temveč tudi posrednega napada na Poljsko

London, 16. avgusta. b. »Press Association« doznava, da so se v zadnjem času pospešili poljsko-angleški razgovori za sklenitev dokončnega sporazuma o vzajemni pomoči. Besedilo sporazuma je že v celoti izdelano, gre sedaj samo še zaureditev nekaterih tehničnih vprašanj. V zvezi z njim podpisom tega sporazuma je bil tudi poslednji razgovor poljskega veleposlanika v Londonu grofa Raczynskega z zunanjim ministrom lordom Halifaxom. Tudi diplomatski urednik »Times« zatrjuje, da ni več nobenih ovir za podpis dokončnega sporazuma med Anglijo in Poljsko. Sedanja negotova situacija celo obema vladama narekuje, da čim prej podpiseta tudi formalni dokončni dogovor o medsebojni pomoči. Podobno se izraža tudi »Daily Telegraph«, ki napoveduje podpis angleško-poljske vojaške pogodbe že te dni. Prvo besedilo pogodbe je izdelala, kakor se doznava iz diplomatskih krogov, angleška vlada, ki ga je takoj predložila Varšavi.

Poljska vlada je na ta predlog že odgovorila in sporočila angleški vladi svoje opazke k njenemu predlogu. Nova, dokončna pogodba o vzajemni pomoči bo veljala za dobo pet let, a jo bo mogoče avtomatično stalno podaljševati, ako ne bo odpovedana. V poučenih krogih napovedujejo, da bo v novi pogodbi med drugim tudi določba, da predstavlja nedotakljivost nekaterih tretjih držav, ki so poljske sosedje, kakor na primer Litve in Madžarske, življenjski interesi Poljske in Anglije, tako da bi se nova pogodba o vzajemni pomoči morala izvajati ne le v primeru neposrednega napada na Poljsko samo, temveč tudi v primeru posrednega napada nanjo, to se pravi v primeru, ako bi Poljska napad na katero izmed svojih sosed smatrala za ožranje svojih življenjskih interesov in svoje varnosti. V tem smislu se je v ostalem tolačila že Chamberlainova izjava z dne 6. aprila o začasnih pogodbah o vzajemni pomoči med Anglijo in Poljsko.

Japonska in morebitna evropska kriza

Vse je odvisno od stališča Rusije — Če bi v vojni stopila Rusija na stran zapadnih velesil, ji bo Japonska napovedala vojno, če pa bo nevtralna, bo nevtralna tudi Japonska

London, 16. avgusta. AA. (Havas). Po izjavah japonskih krogov v Londonu bi se japonsko stališče glede morebitne evropske krize imelo določiti predvsem na podlagi stališča Rusije. Če bi n. pr. nastala vojna zaradi Gdanske in bi Rusija stopila na stran zapadnih velesil, Japonska ne bi mogla ostati nevtralna in bi morala napovedati Rusiji vojno. Če bi pa Rusija ostala nevtralna, bi tudi Japonska ne stopila v vojno. V tem naj bi bil kompromis, ki ga je Arita dosegel med ekstremisti in zmernimi člani vlade kljub prizadevanju držav osi, zlasti Italije, ki je poudarjala strateško važnost Japonske. Kajti japonska udeležba v vojni bi vezala v Tihem oceanu precejšen del britanskega brodnjstva. Naj bo že kakorkoli, nedvomno je, da ima negotovost, ki jo Japonska kaže glede svojega stališča za primer evropske vojne, v znatni meri služiti kot kritičen na Anglijo v sedanjih pogajanjih. V tem pogledu vlada kljub poluradnim izjavam raznih japonskih osebnosti v japonskih krogih vtis, da bi se mogel doseči modus vivendi v vprašanih, ki so v zvezi s Tinciinom, posebno glede denarstvenega problema.

Japonske operacije ob hongkonškem polotoku

Tokio, 16. avg. AA. (Havas). Po brzojavki, ki je prispela z bojišča, so Japonci davi začeli na južnem Kitajskem čiščenje v pokrajini, ki meji na angleško ozemlje v Hongkongu. Japonski oddelek, ki se je ponoči izkazal v Nanchavu v kantonskem zalivu, je prispel kmalu v Paoan ter do obmejne postaje Sunčun, ki leži na železniški progi Kanton—Kaulun—Hongkong. Po pojasnitvah agencije Domei so Japonci po zavzetju Kantona prenehali napredovati v smeri proti angleškemu ozemlju, da bi se izognili mednarodnim incidentom, ker pa so kitajske sile v sodelovanju z angleškimi oblastmi vzpostavile prometno zvezo z notranjostjo Kitajske zaradi prevoza orožja in municije, je japonsko poveljstvo poslalo angleškim oblastem noto, s katero jih obvešča o novih operacijah in zahteva od njih, naj ne podvzemajo nobenih ukrepov, ki bi mogli ovirati vojaške operacije, ker bo vsa odgovornost padla na angleške oblasti, če bi kitajske čete pri svojem odporu uporabljale v svojo zaščito angleško ozemlje.

Ruska ojačenja za Daljni vzhod

Moskva, 16. avgusta. AA. (Havas). Po poročilih, ki se med seboj ujemajo, ruska vlada znatno pomnožuje svoje čete na Daljnem vzhodu. To je v zvezi z boji v Zunanji Mongoliji. Ojačenje se pa nanaša na čete, ki so zbrane vzhodno od Urala. Potniki, ki so prišli z Daljnega vzhoda, so opazili vojaške transporte do Sverdlovska. V srednji Rusiji niso opazili vojaškega gibanja.

Amerika bo prepovedala izvoz orožja na Japonsko

London, 16. avg. br. Po poročilih iz Tokia računajo v tamošnjih merodajnih krogih s tem, da bodo Združene države še pred potekom odpovednega roka japonsko-ameriške trgovinske pogodbe prepovedale izvoz orožja in drugih vojnih potrebščin na Japonsko. Zastopnik zunanje ministrstva je izjavil novinarjem, da bi Japonci tak korak ameriške vlade smatrali zgolj za prikrivanje vojnega stanja med Japonsko in Kitajsko.

Beleške

Treba potrpeti

»Samouprava« objavlja uvodnik, v katerem priporoča jugoslovenski javnosti, naj bo pri ocenjevanju političnih akcij čim bolj previdna in potrpežljiva. »Potrpežnje je v politiki najbolj važna lastnost. V politiki so nestrpnosti samo ljudje, ki ne poznajo logičnih zakonov politike. Pri političnem delu je treba računati s časom, posebno pri obravnavanju velikih državnih in narodnih vprašanj, najsi izgleda na videz, da so dani že vsi pogoji za njihovo ureditev. Državniki, ki urejujejo velika vprašanja, niso sijo tudi temu primerno veliko odgovornost. Največji greh pa je v današnjih resnih trenutkih, z raznimi izmišljenimi in razburiljivimi vestmi ovirati ljudi, ki opravljajo resno in vsenarodno delo. Če je bilo kdaj potrebno biti potrpežljiv, nepristranski in miren, potem je to danes.«

V drugem članku, v katerem se »Samouprava« ostro postavlja proti raznim intrigantom proti sporazumu, pa trdi glavno glosilo JRZ, da so bile vse intrige zaman in da je sporazum med Srbii in Hrvatii »priveden h kraju« (dosežen), pa naj se uprjajo kolikor hočejo vsi oni, ki so živeli od nesloge in nesporazuma med Srbii in Hrvatii. »Samouprava« misli, da so intrige proti sporazumu mogoče v abnormnem režimu, danes pa, ko se lahko svobodno napiše beseda, se ne bi smelo nasedati raznim govoricam. Vsa zastoj na zgodovinskem poslu sporazuma znači danes izgubo za državo, kvariti sporazum pa je izdajstvo. Na koncu »Samouprava« podčrtava, da so govorice o opasnostih, ki pretijo enemu plemenu od drugega (beseda plemena je službeni izraz glavnega glasila JRZ za Hrvate, Slovence in Srbe) čiste bajke. Nesnovanost takega mišljenja dokazuje »Samouprava« z argumentom, da bodo vsa tri plemena ostala vendar v eni in isti državi, s čimer hoče očitno reči, da ne bo vojne med Srbii, Hrvatii in Slovenci.

Popotnik iz Zagreba

V »Hrvatskem dnevniku« popljuje neki veliki popotnik svoj izlet po Sloveniji, ki ga prepleta z zgodovinskimi, političnimi in narodnimi modrovanjii. Med drugim se spominja tudi vojne dobe. Pravi, da je takrat bila hrvatsko-slovenska meja dobro zastražena in sicer zato, ker je Slovenija imela posebne privilegije ter je bila dežela cenenejša blaga, kar si je očevala tudi po avstrijski katastrofi, ko je v Sloveniji bilo cenejše nego na Hrvatskem. Privilegij Slovenije je bil, kakor znano, za časa vojne v tem, da je dobra njena polovica bila vojno področje in da smo dobivali loj na karte in jedli znamenito vojno moko in kruh tudi na karte. »Hrvatsko-slovenska meja pa je bila zastražena, da niso mogli »privilegijanci« Kranjci prenašati preveč lepe pšenične moke, svinjske masti in jaje iz bogato založene Hrvatske... Dogodivščine v Ptuj in Slovenski Bistrici dajejo popotniku iz Zagreba povod za utemeljeno kritiko nezadostnih znakov na naših cestah in za majhen hvalospev petrolejki napram električnim žarnicam. V Mariboru je popotnik videl »Mariborski tedene«, ki se mu je zdel pravi »sejem«. Zlasti mu je bilo povod preveč zastav. Edino to ga je tolažilo, da se zastave v vetru rade tudi zasukaajo, o čemer bi mu mogli nekateri naši Slovenci tudi marsikaj zanimivega povedati. Pri vsej simpatiji za mnoge naše lepe kraje pa se je zagrebški popotnik globoko oddahnil, ko je onkraj Rogoške Slatine s svojim avtomobilom zopet prekorakal »hrvatsku granico«. »Tada smo se svi osjećali kao da smo došli iz daleke tuđe zemlje u domovinu, gdje je tako lepo sve domaće, sve naše, sve drukčije nego je drugdje.« Ko je pogledal iz granice nazaj, se mu je šele posvetilo, kako majhna je Slovenija. »Kako brzo čovjek može obići Sloveniju! U jedno posle pođne!«

Gospod Milivoj je ta rekord resnično napravil. Vozil se je namreč iz Varaždina preko Ptuja v Maribor in iz Maribora preko Slovenske Bistrice in Rogoške Slatine v Krapino.

Incident v Žepču

»Vreme« poroča, da je prišlo v mestecu Žepču v drinski banovini na sejmu do težkega spopada med muslimani in katoličani. Spopad sta izzvala dva znana muslimana in katoliška pretepača. V splošnem pretepu sta bila dva moža ubita, več muslimanov in katoličanov pa je bilo hudo ranjenih. Interventirali je moralo ojačeno orožništvo, ki je aretiralo glavne krivce in ukenulo vse potrebno, da se spopadi ne bodo nadaljevali.

Kdaj utegnejo nastopiti odločilni dnevi

Znani francoski publicist Pertinax razpravlja v najnovejši številki ugledne revije »L'Europe Nouvelle« o mednarodnem razvoju v bližnjih tednih in mesecih ter piše med drugim: »Ali nam je usoj no do, življati samo vojno živce, ali nas čaka še kaj hušjega?... Ako upoštevamo samo dejstva vojaškega značaja, se Nemčija, ki ji pripada odličitev, da vedno dži samo ukrepov, ki so podobni onim izza lanskega leta. Vendar bi bilo napačno, ako bi se zadovoljili samo s temi ugotovitvami. Predvsem moramo računati s tem, da bo v oktobru vojni material iz angleških in francoskih vojnih tvornic izvažal nemško Italijansko prvo vojnjo, o čemur bo go gledel letal celo prekosil. S tem dejstvom gotovo računajo tako v Berlinu kakor v Rimu. Ako nadalje upoštevamo očiten interes Italije, da ne stori nobenega odločilnega koraka, dokler ne bo sneg zekril Alp, se utegne končna odločitev zavleči tja do tretjega ali celo zadnjega tedna septembra. Morebitno omiljenje napetosti, ki bi se pred tem pojavilo, nas ne sme varati. Ne glede na italijansko in nemško odločitev bo zato francoska vlada že med 15. in 25. avgustom postavljena pred važno nalogo da ukrene vse potrebno za vsak primer, ako se hoče izogniti presenečenjem. Naš program v teh težkih dneh je torej naslednji: mobilizirati, ako nam to narekuje previdnost, preskrbeti vse potrebno za enotno vodstvo narodne obrambe ter vzporediti zavezniki poveljstva.«

General Hülgerth umrl

Na gradu Rottenstein pri Celovcu je umrl v nedeljo ponoči general Ludiv Hilgerth. Zadel ga je kap. Pokojni general Hülgerth je igral veliko vlogo pri koroskih bojih leta 1918 in 1919. Po povratku s fronte je namreč prevzel poveljstvo nad vsemi nemškimi koroskimi četami, ki so se borile z jugoslovenskimi oddelki na Koroskem.

Razgovori v Moskvi

Na dnevnem redu baje tudi položaj na Daljnem vzhodu

Moskva, 16. avg. AA. (Havas). Francosko in angleško vojaško odposlanstvo za sedata zdaj s Vorosilovom in njegovim pomočnikom samo po enkrat na dan in sicer od 10. dopoldne do 2. popoldne. Spoznali so namreč, da je za delegacije nerodno sedajati se dvakrat na dan, kakor so bili sklenili v začetku. Spočetka so se seje vršile od 10. do 13.30 in od 19.30 do 21. in niso dopuščale delegacijam zadosti časa za njihove medsebojne konference. O vojaških sejah vlada še večja tajnost kakor glede prejšnjih političnih razgovorov, vendar se zdi, da je vtis dober.

Riga, 16. avgusta. AA. (Stefani). Po poročilih iz Moskve zahteva ruska vlada od britanskih in francoskih vojaških delegatov, da se jasno izrečejo, kaj bosta Velika Britanija in Francija storili in kako bosta pomagali Rusiji, če bi prišlo do japonsko-ruske vojne. Francoski in britanski delegati še niso odgovorili na to vprašanje, ker ne marajo angažirati svojih držav. To so prve težkoče, ki so se pojavile v moskovskih pogajanjih. Razgovori se vrše v gradcu Spiridonovka.

Moskva, 16. avg. br. Francoski poslanik Naggyar je priredil nocoj v francoskem poslanstvu svečano večerjo v čast članom

vseh treh vojaških misij, ki se sedaj pogajajo v Moskvi. Večerje so se udeležili tudi odgovorne politične osebnosti, med njimi predsednik sveta komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov in angleški poslanik Seeds.

Letalski manevri v Rusiji

London, 16. avg. AA. (Stefani). Ruska tihomorska letalska eskadra ima velike vaje v okolici Vladivostoka. Istočasno imata vaje tudi moskovska in leningradska eskadra. V petek 18. t. m. bo v vseh važnejših mestih v Rusiji prirejen »letalski dan«. Pri tej priliki bodo tudi velike parade vojnega letalstva in številne druge prireditve.

London, 16. avg. w. Glede vesti, da je sovjetska vlada začasno ustavila promet na 14 civilnih letalskih progah, sporočajo današnji listi iz Moskve, da je to samo začasen ukrep. Številni piloti, ki so bili zaposleni na teh progah, bodo sodelovali pri »dnevni ruskega letalstva«, ki bo prirejen v Moskvi prihodnji četrtek. Pri tej priliki bodo velike letalske vaje, ki jim bodo prisostvovali zastopniki angleškega in francoskega generalnega štaba. Pri tej priliki bodo razkazali zastopnikom Anglije in Francije moč in izvežbanost ruskega vojnega letalstva.

Šanjo Mach o Hlinki in proglasitvi slovaške samostojnosti

Propagandni šef slovaške vlade in vrhovni poveljnik Hlinkove garde šanjo Mach objavlja v praškem listu »Der Neue Tag« ob obletnici Hlinkove smrti uvodnik, v katerem se med drugim dotika tudi dogodkov okoli nastanka slovaške države. Po daljšem uvodu o Hlinkovi borbi proti Pragi prehaja na sam razvoj dogodkov in piše med drugim: »Tako je nastopil 21. maj lanskega leta. Tedaj so češki vojniki in uradniki zahtevali, naj se Hlinka obesi (!). Na zidove so risali vislice in pod njimi Hlinko, isto tudi na vagon, v katerih so se vozili vojniki pod orožje. Slovaki pa so že tedaj prepevali pesmi proti Pragi, ko so morali k vojakom. Po osovoboditvi Sudetov se je končno lahko slovaški narod po dr. Tisu izrekel za ono politično linijo, ki ga je postavila na stran nemškega na-

roda. Toda s Prago smo doživljali vedno nove težave in nova razočaranja. Ta so 9. in 10. marca letošnjega leta dosegla vrh, ko so Čehi pozapirli številne slovaške voditelje in vsi deželo znova zasedli s češkim vojaštvom. In ko so nas češki vojaki tedaj vlekli s seboj do Moravske, vse do gorovja Macoche, smo vedeli, da je češko-slovaški odbrala njena zadnja ura. Čim smo bili spet izpušeni iz zaporov, smo smatrali, da je ura samostojnosti napočila. K tej uri nam je že dal svojo besedo Adolf Hitler, veliki vodja nemškega naroda, besedo, ki je več veljala kakor vse besede in pogodbe, s katerimi so skušali zamajiti češko-slovaško framacijo in marksisti vsega sveta. Dne 14. marca ni le slovaški parlament, temveč vse slovaški narod proglasil svojo samostojnost.«

Egiptska vladna kriza

Kairo, 16. avgusta. AA. Ali Maher paša je nadaljeval konzultacije za razplet vladne krize. Poučeni krogi trde, da bo kriza vlade dolgo trajala. Ali Maher paša bi rad sestavil vlado, ki bi se naslanjala na obe stranki večine, in podelil najvažnejše resore osebam lastnega političnega naziranja. Predvsem želi obdržati v zunanjem ministristvu Jahio pašo. Toda obe stranki dosedanje vladne večine odklanjata pod takšnimi pogoji udeležbo v vladi.

Sestanek nordijskih zunanjih ministrov

Oslo, 16. avg. AA. Na povabilo Norveške se bodo 27. in 30. avgusta sestali v Oslu finski, švedski in norveški zunanji ministri k rednemu polletnemu sestanku.

Švica pleni propagandna pisma in brošure

Bern, 16. avg. br. Švicarska pošta uprava je ugotovila, da so bile v zadnjih dneh oddane na raznih švicarskih poštah ogromne količine pisem, naslovljenih na razne francoske osebnosti, po večini pa na vojaške kroge, oficirje in vojake raznih francoskih polkov in vojaških formacij. Ko so uvedli preiskavo, so ugotovili, da gre za nemška propagandna pisma. Vlada je na podlagi zakona o zaščiti države odredila zapleniti več desetisočev teh pisem. Prav tako je bila zaplenjena velika pošiljka nemških propagandnih brošur »Gdansk in poljski koridor«, ki so bile poslone v kuvertah raznih fingiranih trgovskih tvrdk na naslov najrazličnejših švicarskih državčanov.

Pozneje je vstopil v Heimwehr ter bil dolga leta poveljnik koroskega Heimwehra. Bil je nekaj časa tudi deželni glavar za Korosko in minister v dunajski vladi. Koroskim Slovincem ni bil nikoli naklonjen.

Hitler se bo poročil?

Z vsro rezervo, ki nam jo narekuje značaj takih vesti, posnemamo po mnogih listih berlinsko senzacijo, da se je vodja rajha Hitler odločil za poroko z grofico Ano Marjo Reiffer-Scheidel-Moltke iz rodu znane nemškega feldmaršala Moltkeja. Grofici je sedaj 30 let in je znana v visoki nemški družbi kot prijazna in družabna dama, zelo inteligentna in polna humorja. Hitler bi v njej našel odlično življenjsko tovarišico, tako pravijo v nemških aristokratskih krogih.

Materna vozila v primeru vojne

Pred kratkim je angleška revija »Economist« objavila zanimiv članek o možnosti prevoza črt z avtomobili v primeru vojne, kakor se dajo presoditi po podatkih o številu avtomobilov v posameznih državah. Brez vojaških ima Anglija trenutno 495.000 avtomobilov, Francija 500.000, Nemčija 400.000 in Italija 86.000 avtomobilov. V pogledu avtomobilov pa je Anglija na prvem mestu, ker jih ima trenutno 50.000, dočim jih je v Franciji 38.000, v Nemčiji 23.000 in v Italiji 10.000. V angleških avtomobilih je največ prostora, kajti vsi angleški avtomobili skupaj lahko sprejmejo do 1.900.000 vojakov, kar predstavlja znatno večje število kakor v vseh drugih državah. Z ostalimi avtomobili lahko prevozi Anglija 1.98 milijona vojakov, Francija 1.75 milijona, Nemčija 1.38 milijona in Italija 304.000 vojakov. »Economist« navaja nadalje produkcijske avtomobilov v posameznih državah in ugotavlja, da proizvaja Anglija trenutno do 445.000 avtomobilov vseh vrst na leto, Francija 225.000, Nemčija 340.000 in Italija 70.000. Slaba točka Anglije je pomanjkanje dobrih cest, kar pomeni, da bi prevoz vojaštva v primeru vojne ne mogel biti tako nagel kakor v drugih državah. Na dobrem pa je Anglija skupno s Francijo v pogledu nafte in bencina, kar seveda za uporabo motornih vozil tudi ni brez pomena.

25 letnica Hitlerjevega dobrovoljstva

Ijajo članke povodom 25 letnice, odkar je sedanjí kancelar Hitler kot avstrijski državljani kot vojni prostovoljec vstopil v 16. nemški pešadijski polk. Listi naglašajo, da se Hitler danes prav tako malo boji vojne, kakor se je bal takrat in da bo tudi sedaj, če treba, z orožjem branil pravice nemškega naroda. Nekdanji 16. sedanjí 19. pešpolk v Monakovu, je imel posebno proslavo tega dne.

Svetovna razstava v New Yorku silno pasivna

New York, 16. avg. br. Začasna bilanca svetovne razstave v New Yorku je visoko pasivna. Primanjkljaj znaša kljub temu, da je žrtvovala mestna občina za razstavo nad 75 milijonov dolarjev, že sedaj blizu 50 milijonov. Obisk je daleč zaostal za pričakovanjem, kar smatrajo predvsem za posledico mednarodne napetosti.

Ogenj na poljskem prekomorskem parniku

Gdinja, 16. avg. w. Na novem poljskem prekomorskem parniku »Sobieski«, ki se je pred kratkim vrnil s svoje prve vožnje preko Oceana, je nastal davi požar, ki so ga le s težavo pogasili. Prihodnja vožnja v Ameriko, na katero bi moral odrediti 18. t. m., je odgojena, ker morajo parnik temeljito popraviti. Ker sumijo, da gre za sabotažo, je bila uvedena stroga preiskava.

Požar vpepelil nad 500 hiš

Kovno, 16. avg. br. V vasi Gassen je iz doslej še nepojasnjenega vzroka nastal požar, ki se je zaradi viharja silno naglo širil ter uničil pol vasi. Skupno je zgorelo na 500 hiš. Po prvih vesteh je tudi več človeških žrtev. Škoda je ogromna.

Iz prometne službe

Beograd, 16. avgusta. p. Upokojen je bil prometnik v 8. pol. skupini Anton Lešnik pri ljubljanski železniški direkciji. Prometnik Jakob Vrečko v Brezno-Ribnici je imenovan za šefa te postaje, Alojzij Jovan za šefa postaje Kresnice.

Premešeni so bili službeno prometniki: Jože Srakar s postaje Ljubljana-Siška na postajo Ljubljana, Rudolf Novak iz Domžal v Kamnik, Vladislav Batista od Sv. Lovrenca na Dravskem polju v Kresnice, Valter Šušteršič-Cepirlo iz Rajhenburga v Sevnico, Zivadin Petrovič iz Rogata v Zirovnico, Ivan Zibert z Grosuplje v Ptuj, Janez Jenko iz Kamnika v Domžale, Rudolf Mekina iz Zirovnice v Kranjsko goro, Bogomir Retinger iz Radohove vasi v Rimske Toplice, Albin Zor iz Ponikve v Brezno-Ribnico ter strojevodji Ivan Košir iz Karlovca v Ljubljano, na lastno prošnjo pa Fran Gerlovič iz Zagorja v St. Lovrenca na Dravskem polju, Ivan Pogačnik iz Brežice na Lesce-Bled, Leo Lenard iz Vidma-Krško v Gornjo Radgono, Aleksej Kononenko iz Ptuja v Celje, Milenko Stanič iz Brezno-Ribnice v Mokro goro na področju sarajevske direkcije, Matevž Kajnc s Pragerskega v Maribor, vlakovodji Stefan Premzel s Pragerskega v Maribor in Ivan Razberger iz Petrovgrada v Novo mesto, strojevodja Jožef Kneht iz Sevnice v Maribor ter pomožni prometnik Alojz Sabec iz Dobove v Rajhenburg, Janez Šušteršič iz Kranjske gore v Rogatec, Franc Obrat iz Velike Loke v Ormož in Franc Sabeder iz Celja v Maribor.

Vremenska napoved

Zemljaka: Hladneje bo. Prevladovale bo vedro vreme v zapadnih krajih in na vzhodu, pretežno oblačno s krajevnimi nevihtami na jugu. Dunajski: Oblačno, ponekod deževno, v telu dneva se bo vreme izboljšalo.

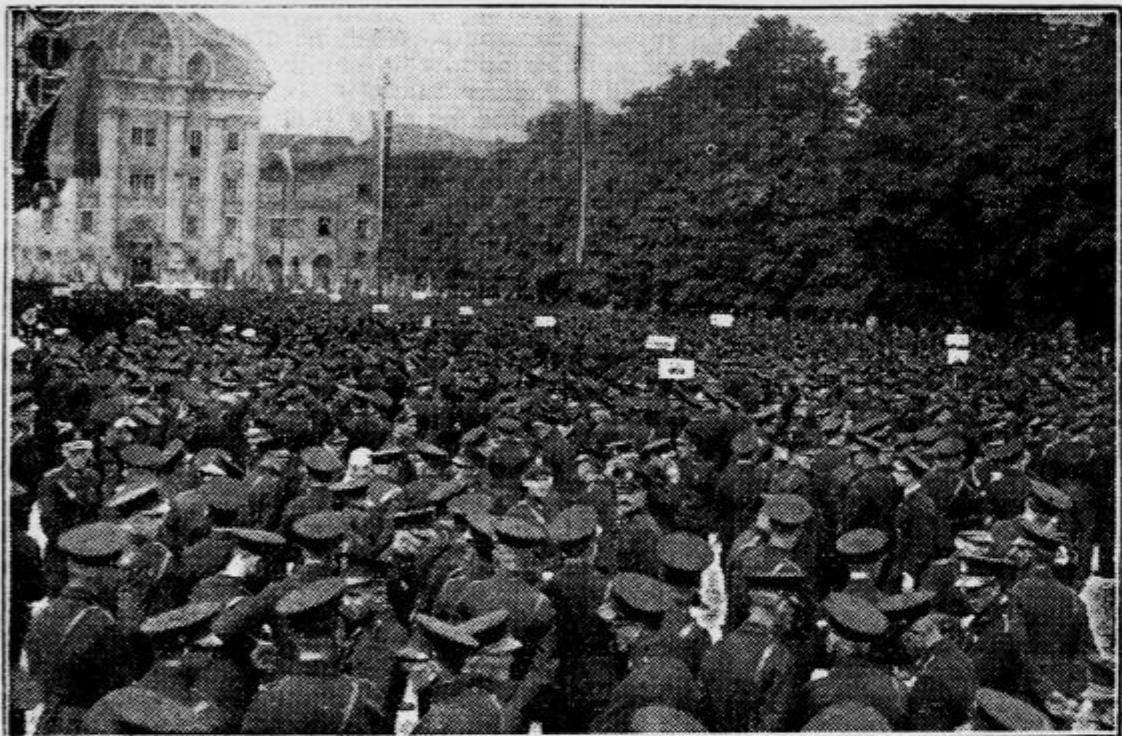
Gasilski kongres v slikah

Ljubljana, 16. avgusta
Po gasilskih praznikih je Ljubljana včeraj spet dobila svoje običajno lice. Zastave so se spet umaknile do kake prihodnje velike slovesnosti. Slavnostno tribuno na Miklošičevi cesti so že dopoldne spet pospravili. Ljubljancem pa so po ulicah srečavali še precej

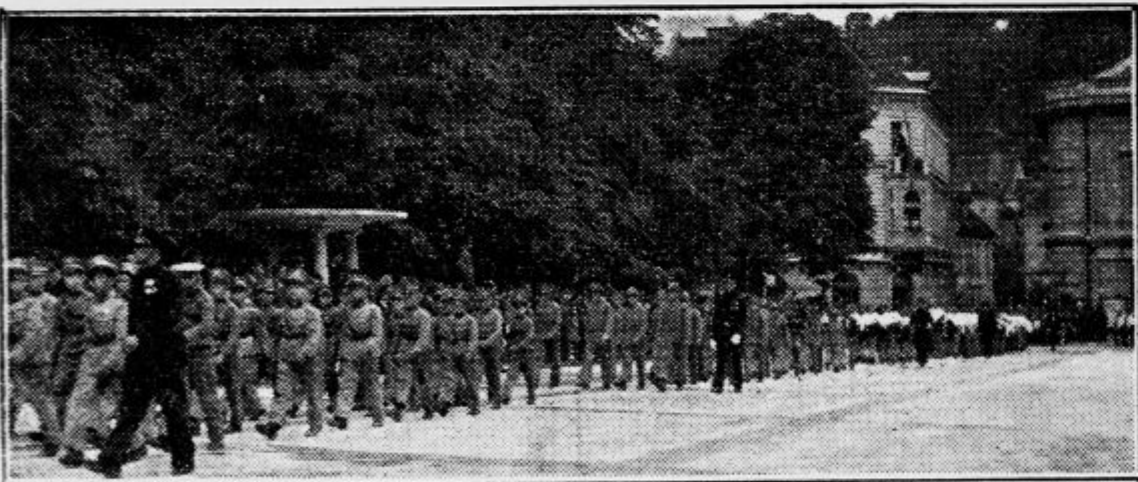
gasilcev, ki so podaljšali bivanje v Ljubljani za izlete, za nakupe in za obiske. V celoti je gasilski kongres zapustil najboljše vtise. Splošno se poudarja, da so k vnvanji moččnosti glavnega kongresnega dne na praznik Velikega Šmarna učinkovito pripomogle gasil-

ske godbe, skupine narodnih noš in pa krasni prapori. Gasilske godbe, ki so večinoma vse bile precizno vigrane, so vzbudile tudi pozornost naših glasbenih strokovnjakov, saj so s svojimi krepkimi koračnicami dokazale, da se v okviru naših gasilskih društev vrsto goji glasbena izobrazba. Želimo, da bi

gasilski kongres dal mnogo novih pobud za nadaljnje prosvetno delo na našem podeželju. V izpolnitve naših poročil pričujemo danes nekaj posnetkov s prireditve glavnega kongresnega dne.

Po sprevedu se je množica gasilcev zbrala na Kongresnem trgu k svečanemu opravilu in slavnostnemu zborovanju

Mladi naraščaj strumno koraka na Kongresni trg

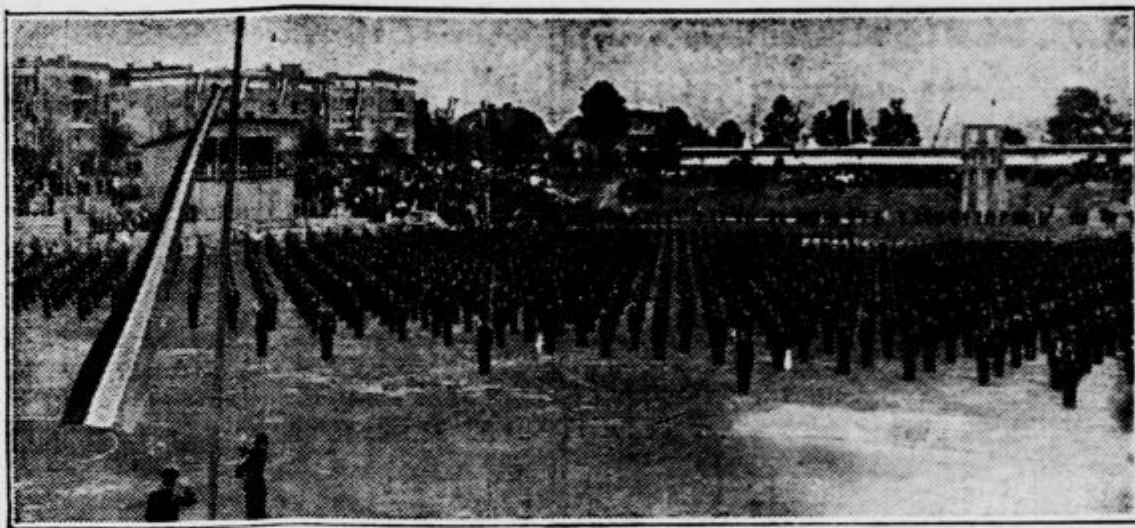
Strumna četa olimpičarjev je zbujala splošne simpatije

Samaritanke so se častno uvrstile v spreved

Gasilci iz Črne gore v slikovitih narodnih nošah

Na stadionu svečan poudar državnih zastav

Gasilski funkcionarji s ministrom za telesno vzgojo naroda g. Očevičem zbrani pred razdelitvijo nagrad najboljšim gasilskim tekmovalcem na stadionu

Edini gasilski prapor, ki ga je izvezla muslimanka

Mnogo lepih praporov smo videli na gasilskem kongresu, a prav posebno pozornost je zaslužil prapor vrlih gasilcev iz Plevlje v zetski banovini. Priobčujemo sliko. Posebna zanimivost tega prapora je, da je edini v Jugoslaviji, ki ga je izvezla muslimanka.

Gasilska četa v Plevlju se je ustanovila v letu 1933 na pobudo občinskega predsednika Nenadića. Danes šteje četa natanko trideset izvršujočih članov, od tega 17 muslimanov in 13 pravoslavnih, ki pod razumnim vodstvom starih Mustafe Rustenagla res vrsto in bratsko delujejo za

gasilske ideale. Vrli četi je pred štirimi meseci izvezla prapor dvajsetletna muslimanka Azija Bačevića. S tem delom je najlepše pokazala svoje sposobnosti v krajskih ročnih delih. Prapor je izvezla z zlato in svilo v vrednosti 3000 din. Na letošnji Gjurgjev dan je bil potem prapor slovesno razvit. Gdč. Azija Bačevića, hčerka zasebnika v Plevlju, je na sliki poleg svojega lepega dela. Želimo mladi sestri še mnogo lepih uspehov, gasilski četi pa čvrst napredek pod tako lepim praporem.

Znamakanjem pecila si prihranite čas, trud in denar!

Če jutraj pogledate perilo, ki se je ponoči namakalo z Žensko hvalo, boste videli, da je pol nesnage ostalo v vodi za namakanje. Brez truda, mnogo hitreje in tudi ceneje boste potem perilo oprali tako, da bo popolnoma čisto.

na pokopališče; na obeh straneh krste zopet sokolska straža v zadnjo počastitev. Po verskih pogrebnih obredih, ki jih je opravil domači župnik g. Satler, se je od prerano umrlega mladeniča poslovil ob odprtem grobu društveni starešina br. Segar s toplimi besedami; v njih je zlasti poudaril poštenost, treznost in delavnost, ki so dale ranjkega in ga naredile vsem ljubega, kar je pokazala tudi lepa udeležba pri pogrebu.

Naj brat Viljem v miru počiva!

Huda prometna nesreča pri Križah

Kranj, 15. avgusta
Po ljubljenskih dirkah na praznik Velikega Šmarna je bil na cesti iz Tržiča v Kranj velik promet in je zato tudi prišlo do hude prometne nesreče pred Križami. Okrog 18. ure se je na motorju vračal iz Ljubelja g. Andrej Potočnik s soprogo, doma iz Slovenskega Javornika. Pred Križami je Potočnik hotel prehiteti neki avto. S pospešeno brzino je pognal motor. Tedaj se je nenadno znašel med avtom in nasproti prihajajočim vozom, katerega poprej ni videl. Nesreča je bila neizogibna. Motor je s takšno silo zadel voz, da je oba Potočnika v velikem loku vrglo na cesto in sta oba obležala nezavestna. Potočnik se je kmalu spet zavedel, soproga pa je dobila tako hude poškodbe, da je vse prizadevanje okrog nje ostalo brezuspešno.

V tem času je privozil iz Ljubelja z avtom predsednik MK Ilirije g. Borštnar. Ko je videl, da je nesrečna gospa hudo ranjena, jo je takoj naložil v avto in jo z veliko brzino odpeljal v Kranj k zdravniku. Na žalost pa je zdravnik dr. F. iz nerazumljivih razlogov odklonil zdravniško pomoč. Po daljšem prepiranju so poklicali reševalni avto, ki je ranjenko odpeljal v ljubljansko bolnišnico. Na Glavnem trgu, kjer se je to dogajalo, se je zbrala velika množica. Ker je g. Borštnar vso žalostno zadevo prijavil, se bo dogodek obravnaval še na pristojnem mestu.

Praznik Jožka Pogačnika

V svojem lepem tuskulu v Podnartu bo danes stopil v naročje Abrahamovo eden izmed naših popularnih, javno delujočih mož, gospod Jožko Pogačnik, generalni tajnik TPD. Jubilar je kremenit predstavnik enega izmed najuglednejših gorenjskih in obče slovenskih rodov. Njegov oče Josip vitez Pogačnik, veleposesnik v Podnartu, ki je umrl pred sedmimi leti, je bil prvi predsednik prve narodne vlade za Slovenijo poslanik in pooblaščen minister. Jožko, njegov prvorojenec, po maturi v letu 1907, ni ostal na domu, marveč se je posvetil vojni mornarici, v kateri je služboval do leta 1921 in jo zapustil kot podpolkovnik v rezervi. Nastopil je službo pri generalnem ravateljstvu TPD na Dunaju, s katerim se je tudi vrnil v Ljubljano in je bil leta 1932 imenovan za generalnega tajnika.

Vsa leta v Ljubljani je g. Jožko Pogačnik posvetil mnogo truda našim nacionalnim organizacijam, prav posebno pa mu je pri srcu Jadranska straža. Vodstvo krajevnega odbora JS Ljubljana, mesto je od vsega početka v njegovih preizkušnih rokah. Nadalje se vrsto trudi pri organizaciji rezervnih oficirjev, mnogo se prizadeva za spomenik Vetiškemu kralju in prenekaterekrat seže v listino, da podpre to ali ono narodno ali socialno ustanovo. Vseokoli demokratičen, po značaju pa resnično plemenit uživa g. Jožko Pogačnik toplo spoštovanje širokega kroga slovenskih ljudi, malih in velikih.

Ko s svojo drago družico gospo Marjo (tudi Pogačnikovo iz Podnarta) ter s svojim čilim pokolenjem dveh mladih junakov in ljubke hčerke praznuje sredi zaslužnega letnega oddiha svoj pomembni praznik, želimo g. gen. tajniku Jožku Pogačniku, da nam ostane še vrhuno mero let tako zdrav in veder, kakor je danes.

Ženo je ustrelil

Zagonetna žalbgra v dolenjskem gozdu

Novo mesto, 16. avgusta

Iz vasi Vrha pri St. Rupertu sta odšla na praznik popoldne v bližnjo okolico poiskati si novo stanovanje 29-letni zidarski pomočnik in lovski čuvaj Stanko Mole in njegova 24-letna mlada žena Rozalija. Pri odhodu z doma, kjer sta pustila štiri nedolne otroke, je žena Rozalija dejala možu, naj vzame s seboj lovsko puško, češ da lahko med potjo ustrelita kako srno. Mož se je vrnil v hišo po puško in nadaljevala sta pot ter kmalu dospela do Bolte-zovega mlinca, kjer je Mole puško skril v listnjak. Oba zakonca sta namreč med potjo spremenila svoj načrt in krenila v Komarjevo gostilno, kjer sta se pridružila gostom. Vabljava harmonika in razigrana družba jih je kmalu potegnili za seboj v pesni vrvež.

V gostilni sta ostala pozno v noč. Ko sta zapustila gostilno, sta krenila nazaj do Bolte-zovega mlinca. Med potjo je med njima nastalo nesoglasje in resen prepir. Mole je nato stopil v listnjak po puško. Kmalu nato je v globo noč odjeknil močan strel, ki mu je sledil bolesten krik mlade, smrtno ranjene žene.

Čez pol ure se je pojavil Mole, ki je po vasi iskal vozniaka, da mu prepelje mlado ženo k zdravniku v Mokronog. Voznik je peljal ženo k zdravniku dr. Skulju. Ker je bil zdravnik na dopustu, so ranjenko naložili na avtomobil, ki jo je prepeljal okrog 4 zjutraj v novomeško banovinski žensko bolnišnico, kjer so ji nudili prvo pomoč in je bila tudi operirana. Nesrečnica je sicer

operacijo prestala, a zaradi velike izgube krvi je kmalu umrla.

Med tem časom je prišel na orožniško postajo njen mož Stanko, ki je povedal, da je šla žena nekaj korakov pred njim, ko se mu je nenadno sprožila puška. Nesreča je hotela, da se je puška, ki jo je vrgel na ramo, zapletla v suknjičev žep in se sprožila. Strel je zadel ženo, ki je šla pred njim, v desno bedro. Orožniki pa niso verjeli nje-

Ne Pečovnik, marveč Rogan je kolovodja

Preokret po včerajšnjem zaslišanju treh aretiranih

Maribor, 16. avgusta

V zadevi Jožeta Pečovnika, Karla Kupnika in Milana Peše je prineslo današnje zasliševanje precejšen preokret. Peša in Kupnik sta namreč izpovedala, da ne poznata Jožeta Pečovnika, ki je bil osumljen kot kolovodja pohorske razbojniške tolpe. Pač pa sta Kupnik in Peša priznala soudeležbo pri razbojništvih oziroma razbojniških poizkusih v Legnu pri Pečolarjevih, v Plešivcu pri Velenju pri posestniku Zigarju ter pri Sv. Primožu na Pohorju pri župniku Dolinarju ter pri posestnikih Franu Kranjcu in Franu Uranu.

Naravnost senzacionalno pa je priznanje Jožeta Pečovnika, da je prišel nedavno k njemu Alojz Rogan, ki ga je prigovarjal k udeležbi pri njegovih razbojniških pohodih. Rogan mu je sporočil načrt, po katerem naj bi izropali župnika Bračiča v Lj-

govim izpovedbam in so ga takoj aretirali ter oddali sodišču. Komaj so se vrata zapora dobro zaprla, je Moletova žena v bolnišnici podlegla poškodbam. Že sedaj je ugotovljeno, da mož ni povedal resnice. Mlada žena je dobila strel spredaj v spodnji del života in v levo bedro. Levo nogo je imela zlomljeno, poleg tega so pa opazili na nji krvne podpludbe od vratu dalje preko ramen skoraj po vsem telesu. Pri obdukciji trupla bodo natančno ugotovili pravi vzrok njene smrti. V šentpeterski okolici je novi zločin zelo razburil prebivalstvo, ki hkrati tudi sočustvuje z ubogi otroki, saj so naenkrat ostali brez matere in očeta.

Zasliševanje se nadaljuje pri poveljstvu mariborske orožniške čete. Nadaljujejo se tudi aretacije sumljivih tipov, pa tudi drugih oseb zaradi suma prikrivanja. Med drugimi je bil aretiran neki Ilesič, ki je tudi osumljen, da je sodeloval s to žalostno družino. V teku današnjih zasliševanj pa ni bilo zanj nobenih obremenilnih izpovedb. Jože Pečovnik je osumljen sedaj dveh manjših tatvin v Radečah in v Trbovljah, razen tega je tudi osumljen, da je ukradel v Ljubnem neko kolo, katerega lastnik naj se obrne na poveljstvo orožniške čete v Mariboru.

Smrt mladega Sokola

Z Gomilkega v Savinjski dolini nam pišejo:

V dneh, ko stopa življenje lepe Savinjske doline v svoj največji razmah, v hmeljsko sezono, se je za večno poslovil od življenja marljivi in požrtvovalni član Sokola v Gomilskem br. Viljem Košenina. Mnogo prezgodaj je odšel, saj je dočkal komaj 23 let. Ni mu bila lahka mladost. S trdim poljskim in tovarniškim delom se je boril za vsakdanji kruh. Kakor toliko tisočev sotrpinov in sotrpink je tudi njega napadla zavratna morilka našega naroda, jetika. Vztrajno in žilavo se ji je upiral in še pred dobrim tednom je z veseljem pomagal pri zidanju Sokolskega doma. V soboto je bil dom dožidan do strehe in v soboto je br. Viljem končal svojo borbo ter zasnil v večnost.

Sokoli so mu priredili ganljivo priprosto in lep pogreb. Po dva in dva so ves čas stali na častni straži ob mrtvaškem odru, okrog in okrog obdanem s cvetjem in zelenjem. In v ponedeljek dopoldne so ga ponesli na njegovi zadnji poti do cerkve, kjer je bila maša za dušnico, in od tam

Obiščite

Beograjski jesenski sejem

OD 7. DO 17. SEPTEMBRA 1939.

NAJVEČJA GOSPODARSKA MANIFESTACIJA V JUGOSLAVIJI.
NAJPOPLNEJŠI PRIKAZ DOMAČE IN TUJE PROIZVODNJE.
RADIOREKLAZAVA KNJIŽNI SEJEM

Informacije: Uprava Beograjskega sejma, Beograd
Poštni predal 538. — Tel. 28-526, 28-802

Polovična vožnja na vseh železnih in parniških

Domače vesti

* Pogreb Dragiša Lapčevića v torek v Beogradu je bil tako slovesen, da bo spadal v zgodovino naše prestolnice. Ne samo delavstvo prestolnice, temveč tudi delavci in meštani Užice, rojstnega kraja velikega pokojnika, ter iz raznih drugih krajev, so prispeli na pogreb, ki se je izpremenil v velikansko manifestacijo tisočev delovnih ljudi, ne samo v zahvalo človeku, ki se je za njih boril, temveč tudi za povzdigo vseh zahtev, katerim je on v svojem življenju s tako iskrenostjo posvetil vse svoje sile. V prvi vrsti so počastili pokojnega Lapčevića občani Užice in Užičke Požege, katerim je bil pokojni ne samo vodja v socialnem in nacionalnem pogledu, temveč tudi njihov gospodarski vzornik. Pri vsem svojem ogromnem publicističnem in agitacijskem delu je pokojni Dragiša Lapčević bil v najbujnejših časih tudi predsednik jugoslovenskega novinarskega združenja in izvolil so ga baš za radi tega, da imajo na čelu svoje organizacije človeka, ki je vse svoje življenje posvetil borbi za demokracijo in za pravice naroda. Govori ob grobu velikega srbskega rodoljuba, velikega Jugoslavenca, velikega borca za popolno — to pomeni socialno in nacionalno — osvoboditev jugoslovenskega človeka, so izzvenili v ugotovitvi, da bo ostal Dragiša Lapčević vsem, ki se iskreno borijo za socialne in nacionalne pravice v častnem spominu.

30 vrst kolonjske vode, odlično parfumerijah — toči v vsaki količini in po nizkih cenah
Parfumerija »VENUS«, Tyrseva 9

* Udeležencem glavne skupščine Jugoslov. učiteljskega združenja v Banjaluki. V dnevi 19. in 20. avgusta bo v Banjaluki glavna skupščina JUU. Udeleženci iz dravske banovine bodo odpotovali iz Ljubljane z brzim vlakom v soboto 19. t. m. ob 4.46 uri zjutraj in dospejo v Banjaluko ob 12.45 uri. V Banjaluki jih bodo pričakali zastopniki naše sekcije, ki jim bodo nudili vse potrebne informacije glede prenočevanja in prehrane. 19. t. m. zvečer bo v Banjaluki informativni sestanek vseh udeležencev iz dravske banovine.

— Proti sončarici uporabljajte Tschamba Fil. Kr. dvorni dobavitelj Drogerija Gregorčič, Ljubljana, Prešernova 5.

* O graditvi velikega hotela na Plitvi. Oah je bilo po letosnji katastrofi, ki je uničila banovinski hotel, malo pozneje pa tudi kobilica, mnogo razprav v listih. V Zagrebu deluje že več let društvo za turistični napredek Plitvice in to društvo je po požarni katastrofi postavilo na dnevi red vprašanje zgraditve novega, velikega, modernega hotela. Kakor smo že poročali, je bila po iniciativi tega društva poslana v Švico komisija strokovnjakov, katero so tvorili poleg predstavnikov društva tudi zastopniki banske uprave in »Putnika«. Zdaj se je komisija vrnila, prinesla je vsakovrstne lepe načrte, in upajo, da bo uprava savske banovine prispela primerno vso to za zgraditve novega modernega hotela, za katero je »Putnik« že sam najel posojilo v znesku 6 milijonov dinarjev. Graditev novega prepotrebne hotela za po vsem svetu proslavljenih letovščin bo morajo sprožiti še razna druga, že več let važna in zelo pereča vprašanja. Med njimi je tudi vprašanje o ureditvi boljših železniških zvez s Plitvicami.

* Smrtna kosa. V Crnoticah v Istri je umrl v častitljivi starosti 88 let Jože Lazar. Plemeniti pokojnik je bil zaveden in neustrašen borec za narodno stvar. Njegov sin Tone Lazar je šolski upravitelj v Razvanju pri Mariboru. Zahajujemo naše iskrene sočutje.

* Pred dvajsetimi leti. Nabavljajale in druge zadruge državnih uslužbencev v dravski banovini in Nabavljajala zadruge uslužbencev državnih železnic v Ljubljani izdajo letno skupni zbirki koledarja. Da se ob 20letnici našega osvobodjenja oddolžijo spominu na to važno dobro našega narodnega življenja, bodo med drugim v koledarju, ki bo izšel v nad 20.000 izvodih in bo brezplačno razdeljen med člane omenjenih združenj, objavili pod naslovom »Pred dvajsetimi leti« kratki članki, v katerih bodo opisani važni in zanimivi dogodki, ki so se dogodili v času preobrata pred 20 leti ter so zgodovinsko ali sicer važni za razumevanje prihodnosti. Vsi, ki bi o takšnih dogodkih lahko poročali, naj pošljejo svoje prispevke do 25. septembra t. l. na naslov: Nabavljajala zadruge državnih uslužbencev v Mariboru, Rotovski trg 2. Članki, ki bodo primerni, se bodo objavili z označbo pisca ter bodo običajno honorirani. Ker je zbiranje tega gradiva za naš narod velike važnosti, prosimo, da vsa slovenska javnost sodeluje pri tej akciji.

Iz Ljubljane

— Poroka. Na praznik Velikega šmarne sta se poročila pri St. Petru v Ljubljani g. Zdravko Tomšič, dipl. elektrotehnik, in gđ. Dora Turčelova iz Primorja. Oba no. voporočena sta iz uglednih, narodno zavernih družin in jima želimo vso srečo na skupni življenjski poti.

— Stavec g. Jovo Ferjančič, ki ga je v nedeljo podrl pred pošto tremvaj, je včeraj zjutraj v splošni bolnišnici podlegel poškodbam. Pokojnik, idrijski rojak, zapušta ženo in štiri nepreskrbljene otroče, ki so nujno potrebni pomoči. Pogreb bo v petek iz splošne bolnišnice. Naj v miru počiva, hudo prizadetim svojem naše sočutje!

Ne kupujte mačka v vreči!
Ne pijte kisle vode, ne da bi pazili, katero pijete!

Vaše zdravje je toliko vredno — da zahtevate

Radensko
tisto z rdečimi srci,
našo najboljšo mineralno vodo,
izrečno
v originalnih steklenicah!

— Bolnemu trgovskemu pomočniku na pomoč. V soboto smo objavili prošnjo, ki jo je na dobre ljudi naslovil bivši trgovski pomočnik, hudo bolan za sklepnim revmatizmom in kostno tuberkulozo, da se že več let ne more premikati. Do včeraj dopoldne se je v upravi »Jutra« in »Slov. Naroda« nabral skromen znesek 290 din. Od tega je darovala zbrana družba J. C. 80 din. g. Ludvik Černe, zlatar v Wolfovi ulici 50 din, tvrdica Slavka Boganc na Poljanski cesti 50 din, nemenovala 50 din. Po 20 din sta darovala g. Makso Humovec in nemenovali, po 10 din g. A. Skrajnar, trgovski pomočnik pri tvrdici Samec, in nemenovali. Te darove je siromak, ki je v resnici podpora potreben — vsi, ki smo bil priča njegove rev. ščine, bi mu želeli, da pride do oskrbe v zavodu — včeraj dvignili pri blagajni »Jutra« in »Slov. Naroda«, da mu bo pomagano vsaj preko najhujših dni, ko mu je potekla pravica do strehe nad glavo. Naknadno je uprava »Jutra« prejela še znesek 200 din, ki ga je daroval g. Josip Eberle, juvelir na Tyrševi cesti. Vsem darovalcem se obdarovane in uprava naše lista iskreno zahvaljuje. Prošilec, ki se nahaja v resnično obupnih razmerah, pa bi bil iz vse duše hvaležen tudi tistemu, ki bi mu lahko odstopil kakšen kos obleke ali perila.

CIMEAN
ZOBNA KREMA

— Sokolsko društvo Ljubljana - Šiška obvešča telovadce članstvo, da je od 15. t. m. redna telovadba po sledečem razporedu: članice, ženski naraščaj in ženska deca v ponedeljek, sredo, petek, četrtek, sobota, in sicer deca od pol 6. do pol 7., naraščaj od pol 7. do pol 8., članice od pol 8. do pol 9. Člani od 8.—10.

— Mestna hiša v Trnovem, Svabičeva ulica 15. Mestni magistrat je tudi letos obnovil več svojih hiš in jim napravil lepo zunanost. Pričakovani smo, da pride na vrsto tudi mestna hiša v Svabičevi ulici, ki se nahaja v obupnem stanju. Omet je odpadel, opeka gleda iz zidu... Enako žalostno sliko nudijo hodniki znotraj hiše. V hiši stanuje 66 strank, ki gotovo toliko plačujejo, da se hiša zdrži. Prosimo mestni magistrat, da si ogleda svojo hišo v Trnovem in jo temeljito popravi zunaj in znotraj.

Iz Celja

— Kolektivna pogodba med Cinkarno d. d. in strokovno organizacijo kovinarjev podpisana. V ponedeljek 14. t. m. so se pričela pogajanja med zastopniki Cinkarne in zastopniki delavstva za sklenitev kolektivne pogodbe. Naslednji dan 15. t. m. so se pogajanja nadaljevala in zaključila s podpisom tozadevne pogodbe, s katero so bile urejene delovne razmere in je bil s tem zaključen večletni spor med podjetjem in delavstvom. Zadnja kolektivna pogodba za cinkarno delavstvo je namreč potekala že leta 1923. Od takrat pa so obstojali samo obratni sporazumi, ki niso nikoli zadovoljevali delavstva, ker niso bili podpisani od strokovne organizacije, temveč od druge rudarske skupine. Posebna pridobitev za delavstvo v novi pogodbi so 5—10dnevni plačani dopusti, ki jih bo delavstvo letno lahko imelo. Nadalje se bodo upoštevala določila obrtnega zakona ter ostanejo vse nekdane pravice in ugodnosti, ki jih je bilo delavstvo doslej deležno.

— Slovenski maturantje na celjski gimnaziji letnik 1908/1909 so se zbrali 12. t. m. k prijateljskemu sestanku 30letnice mature v klubovi sobi Celjskega doma. Maturiralo nas je 12 Slovencev. Eden je postal nemškiutar in ga niso šteli med svoje. Število Slovencev maturantov letnika 1909 je bila zaradi tega tako pičla, ker je prišlo enako število Slovencev, ki so prišli iz samostojnih slovenskih raz-

SAMO danes in jutri ob 16. in 21. uri. **FINALE**
Vesela dunajska opereta v režiji Geze Bolvartja:
Káthe Nagy, Lucie Englisch, Hans Holt, Hans Moser in dr. Glasba: Franc Došić.
KINO SLOGA, tel. 27-30

Prekrasen film, ki zasluži, da si ga ogleda vsak človek, zlasti danes, ko se zopet toliko govori, da bo človeštvo pahnjeno v novo vojno... **MIR NA RENU**
Film, ki glasno govori za mir in zblizuje vseh narodov!
Po slavitem romanu PIERRE CLAUDEA. — Predstave ob 16. in 21. uri
Dita Parlo, Françoise Rosay, Michele Alfa, John Loder. Kino Union, tel. 22-21

redov na nemško gimnazijo v petem razredu zaradi nezgodnih narodnostnih razmer odšlo študirat iz pete gimnazije na razne druge gimnazije. Od 12 maturantov se je tridesetletnice udeležilo deloma s svojimi soprogami 9 in to: dr. Brenčič Radovan, intendant narodnega gledališča v Mariboru; Cobal Josip, advokat v Ljubljani; Gorečan Franjo, sodnik okrožnega sodišča v Ljubljani; Hudina Joško, sodni poiskovnik pri dunajski divizijski oblasti v Beogradu; dr. Klor Franc, advokat v Celju; inž. Kropivšek Franjo, profesor na Kmetijski šoli v St. Jurju ob i. ž.; Samec Franjo, živinogredar v Gornji Radgoni; Skoflek Rado, finančni svetnik v Novem Sadu; dr. Vrečer Ivo, sreski načelnik v Radovljici. Svoj izostanek so opravili: Ceplak Ferdo, Križanič Franjo in župnik Medved Anton. Izostali in opravili so se tudi naši v Celju živeči gg. profesorji Kožuh Josip, Kardinar Josip, Cestnik Anton in ravnatelj Proft Klement. Tovarja sta se tudi udeležila, z go. soprogo tvariš do 5. razreda g. Vranjek Ivo in stari prijatelj maturantov dr. Hrašovec Fran. sreski načelnik v Slovenjem Gradcu. Vsi maturantje so bili svoječasno deležni dobrot svetovne vojne, prvi štirje in izostali Ceplak Ferdo so bili jugoslovanski dobrovoljci. Slavje, ki ga je dvignila zlasti navzočnost ljubeznivih življenjskih družic tovarišev je poteklo nad vse animirano. Naslednjega dne so si slavljenci ogledali Vitanje, kjer jim je tamošnji prijazni župnik g. Musi razkazal znamenitosti stare vitanjske cerkve. Nato so prisostvovali nastopu sokolske čete v Vitanju. Z željo, da se spet snidejo za 35letnico mature, so se v najboljšem razpoloženju razšli.

— Strokovna obrtna nadaljevalna šola v Celju. Vpisovanje bo v nedeljo 27. t. m. od 9. do 12. v pisarni. — V nedeljo 3. septembra se naj zberejo vsi učenci ob 8. v telovadnici zaradi dodelitve v posamezne oddelke in razglavitve učnih ur. Gg. mojstri naj pošljejo tega dne brezpogojno vse šoloobvezne vajence v šolo, ker se po izvršitvi dodelitvi v oddelke ne bodo več mogle upoštevati posebne želje.

— Vokalni koncert narodnih in domoljubnih pesmi priredi »Jadrani« iz Maribora, park okriljem društva »Soča«, v mestnem parku v nedeljo 20. avgusta ob 11. uri dopoldne. Dirigent je prof. U. Vrabec.

— Izposodil si je kolo pa je z njim pobegnil. Celjska policija je aretirala včeraj 18-letnega Slavka K. iz Maribora zaradi tatvine kolesa. Slavko si je v Pirmičah na Gorenjskem izposodil od nekega pekarskega pomočnika za 10 din kolo ter je z njim pobegnil.

— Nasprotni Grebenški in tovaršem, ki sedijo v celjskih zaporih se vodi še nadalje uspešna preiskava, ki naj razkrija vsa zločinstva, ki jih ima zloglasna družba na vseh. Včeraj je bila zaslišana na kraju umora Ocvirkovih v Medlogu Julčka Terčičeva, ki je tam služila, pa zanika vsako krivdo, med tem ko Grebenšek in tovarši vztrajajo pri svojih prvotnih trditvah, da je bila pri zamoru umora Ocvirkovih soudeležena tudi Julčka, ki je zšla pri zaslišanju v različna protislovja. Upajmo, da bo nadaljna preiskava kmalu prinesla popolno razčiščenje o delovanju zloglasne tolpe.

Iz Maribora

— Lepo sokolsko slavlje v Račah. Agilni Sokoli v Račah so proslavili v nedeljo 10letnico Sokolskega društva v Račah z razvitem društvenega prapora. Zavedni rački Sokoli so se marljivo pripravili za ta praznik. Od pop. vlakov se je razvila skozi vas veličastna povorka, v kateri je korakala ok 384 sokolskih pripadnikov v krojih, še mnogo več pa v civilu z znaki ter 80 kolezarjev. Sledil je nastop na lepo okrašenem letnem telovadišču. Starosta Hubert Kmetec je v zanosnem govoru občrtal 10letno agilno društveno delovanje, nakar je razvil nov društveni prapor, ki je lepo ročno delo slovenjebistriških šolskih sester. Na čelni strani novega prapora je napis: »Tyršev duh vodi nas!« Kumica Ana Faleš je pripela na prapor spominski trak, nakar ga je z objubo zvestobe sprejel zastavonoša Oto Brezovšek. Pobratinstvo praporov je sledila vseslovenska himna »Hej Slovanci«, ki so jo odpeeli vsi navzoči. Telovadni nastop je vodil Ivan Moraus. Strumno so izvajali posamezni oddelki svoje vaje. Največje priznanje je doživel vzorni oddelček dece in telovadcev na drugo, bradlj in koci, ki jih je izvajala izbrana vrsta iz Foč, Pobrežja in od Sokola Maribor. Vneto sta sodelovali godbi Poštnege roga iz Maribora ter godba iz Razvanja. Rački Sokol je lahko ponosen na prelepo prireditev in slovesnost.

— Sokolska četa v Razvanju ima v nedeljo 20. t. m. svoj letni telovadni nastop z otvoritvijo letnega telovadišča. Razvanjski Sokoli vabijo sokolstvo naklonjeno občinstvo, da se udeleži tega nastopa v čim večjem številu, saj je Razvanje tudi lepa in vabljiva izletna točka.

— Šipe na »Slovenčevem« izloženem oknu je razbil. 32letni Maks Huber iz Studencev je s tako zvanim »francosom« razbil šipe na izloženem oknu tuk. »Slovenčev« podružnice na Glavnem trgu. Potem, ko je razbil zunanje veliko steklo, je pogol »francosa« še v notranje okno, ker je tudi razbil šipo. Skupne škode je okoli 4100 dinarjev. Maksa Huberja so aretirali. Pri zaslišanju je izpovedal, da je storil to iz malveržiranja zaradi neke zadeve iz leta 1927. Maks Huber je razbil že več šip izloženih oken, med drugim svojčas pri Bat'li.

— Posledica vrtiljaka... Za časa Mariborskega tedna si je privoščil vožnjo na vrtiljaku tudi 64letni čevljarški mojster Mirko Rutnik iz Nove vasi. Pri tej vožnji je treščil vanj drugi možik, ki se je vrtil na vrtiljaku. Rutnik pa je začutil sedaj na levi nogi, kjer je poškodovan, tako hude bolečine, da se je zatekel v bolnišnico.

— Nezgodna na dvorišču mariborskega gradu. Pri preureditvenih delih mariborskega gradu je zaposlen tudi 27letni zidar Alojz Radolč iz Vodnikovega trga 3. Na grajskem dvorišču je padel s stavbnega odra. Običal je nezavesten. V bolnišnici so ugotovili poškodbe na glavi.

— Rabačka na Tezemu. V neki težensti gostilni je nastala rabuka. Stelencice in kozarci so frčali po gostilniških prostorih. Po nesrečnem naključju je prišel kozarec v glavo 24letni štefanji Sinkovič, ki se je zrušila na tla s občutnimi poškodbami na glavi. Sinkovičev so prepeljali v bolnišnico. Orožniki razčiščujejo vzroke rabuke. V ozadju so ljubzenške zavestne in ljubo sumnost.

— Streša v kiosk. Na Kralja Petra trgu je udarila strela v kiosk Jakličeve trafike. Poškodovana je električni stavec in ogledalo. Škode je 500 din.

— Propeler v glavo. 28letni mehanik zagrebškega Aerokluba Valtor Kehna je spravil letalo v pogon. Očividno pa se ni pri tem pravočasno umaknil. Propeler ga je zadell v glavo s tako močjo, da so Kehno morali prepeljati v bolnišnico.

— Kri je tekla pri Mariji Snežni, kjer so se spopadli fantje. Zaboden je oblezal sredi goščice posestniški sin Ivan Kramberger. Orožniki so 5 fantov zaslišali ter jih ovdarili državnemu tožilstvu. V Dogašah pa je oblezal, zaboden z nožem v pleča in vrat, posestniški sin Emil Toplak, ki se je zatekel v bolnišnico.

— V spalnici obočenega so našli v Trstenjakovi ulici 2 železniškega zavirača Jožefa Ziberno. Ziberna je zapustil ženo in dva nepreskrbljena otroka. Vzrok samomora ni znan.

Prekmurska kmetska mladina se zbira

Murska Sobota, 16. avgusta
Murska Sobota je prvič doživela šele ob svoji dvajsetletnici osvobodjenja, da je mlada kmetska generacija manifestirala po njenih ulicah svojo narodno in kmetsko navdušenost. Ze Slovenci sami živijo na križišču kulturnih, gospodarskih in drugih vplivov velikih evropskih narodov. Njihov narodni značaj, ki se izrazito kaže pri drugih bratskih narodih v narodni nošnji, pesmi in običajih, podpira v glavnem le zavest ljudskih množic. Na Hrvatskem učijo, da je narodna zavest malih narodov močnejši obramba zid kakor orožje. To lahko podleže nasproti močnejšemu, a zaveden narod ostane tiholetja. Kdor živi v Prekmurju, bo priznal, da je tako delo med Prekmurci skoraj neizbežna nujnost in dolžnost vseh odgovornih ljudi. Zavedati se moramo, da pušča prekmurski sezone delavcev v tujini, ne samo svojo delovno moč, ampak postaja tudi narodno mladen. Kdor se le malo spozna na ekonomijo, hitro pride do spoznanja, da plačuje sezone delavcev dejanski naša država sama. Upoštevajoč te razmere in značaj prekmurskega kmeta, moramo ugotoviti, da je delo napredne prekmurske kmetske mladine vredno obudovanja in podpore vsakega narodnjaka.

Prekmurska kmetska mladina se je v zadnjih letih začela organizirati v društvi kmetskih fantov in deklet. Organizatorji so bili brez vsakih sredstev in le žilava volja in spontano pridruženje večine visokošolske mladine je omogočilo uspeh, ki se je pokazal 6. avgusta ob priliki medkrožne tekme koscev med ptujskim in prekmurskim okrožjem. Murska Sobota je ta dan izredno oživela. Ptujsko okrožje je poslalo sicer le manjši obisk zaradi festivala na mariborskem tednu, zato pa so v večji meri pohiteli v Soboto ta dan okoliški kmety. Množica je sprejela zjutraj na postaji delegata Zveze in druge goste. Okrog tisoč prištevajo kmetsko-mladinskega pokreta se je nato vrstilo v sprevod, ki je krenil naravnost na Aleksandrovo cesto in nato na tekmovališče, na travnik pri mestnem kopališču. Na čelu so jahali konjeniki, nekateri v starinskih prekmurskih nošnji. Ljudstvo je z vseh strani navdušeno pozdravljalo manifestante. Povorka so se udeležili tudi visokošolci, ki so tvorili posebno skupino. Popoldansko zborovanje je otvoril predsednik prekmurskega okrožja, g. Rudi Titan. Dejal je: »Današnji dan naj bo vsem dokaz, da vstajamo tudi mi prekmurski kmety. Danes prvič manifestiramo svojo vero v moč kmetske prosvete, ki je v nekaj letih prebudila marsikatero prekmursko vasa. Skupna prireditev s ptujskim okrožjem naj bo dokaz naše volje, da se borimo ramo ob ramo z vsemi slovenskimi kmety, z vsemi, ki se po širni domovini borijo za kruh in svobodo, za napredek preproste ljudstva in vsega naroda.« Spomnil je še dveh važnih obeltnic: dvajsetletnice one nedelje, ko je dvajset tisoč prekmurskih kmetyv pozdravljalo v Beltincih zarjo svoje svobode, in obeltnice smrti Stefana Radiča, ki je preminul 8. avgusta 1928. Zaključil je: »Ni svobodnega naroda brez svobodnega kmeta in ni svobodnega kmeta brez svobodnega naroda. Mi zato ne iščemo rešitve pri močnikih za mejani. Odršitev je v nas samih, v naši slogi in našem delu!« Za izvajanja je žel navdušeno priznanje in odobranje. Nato so še govorili: gg. Joško Tomažič, predsednik ptujskega okrožja, Belec in Balez kot zastopnika gorične mladine, ki je prispela šele popoldne in se tako ni mogla udeležiti dopoldanske povorke. V imenu učiteljskega združenja je spregovoril učitelj Kramberger. Klub prekmurskih akademikov je zastopal medicinec g. Mirko Bagar, ki je razlil nemajmo voljo prekmurske mladine, podpirati prizadevanja kmetske mladine, h kateri se sami prištevajo. Med množico je vzbudil odprto odobranje. Za zaključek je spregovoril delegat Zveze, tajnik g. Ivan Nemec. Dostojno je zaključil prvo zborovanje kmetske mladine v Murski Soboti. Pri temki, ki je nato sledila, so odnesli orva mesta gostie prekmurskega okrožja. Ker so tekmovali samo prvaki, so dobili vsi, enajst po številu, lepe nagrade. V prijetnem razpoloženju se je potem razvila ljudska zabava na krasnem Stadionu Viškega kralja Aleksandra I. ki je last SK »Mure«. V prihodnjih nedeljah so na sporedu še tri manjše manifestacije posameznih prekmurskih društev.

INSERIRAJTE V »JUTRU«!

Gospodarstvo

Zbornični industrijski odsek proti cepitvi sedanje skupne zbornice

Prejšnji teden smo poročali o seji uprave Zveze industrijcev za dravsko banovino, na kateri se je razpravljalo o vprašanju ustanovitve samostojne industrijske zbornice. Obenem smo poročali, da je zaradi sklepanja o tem vprašanju sklicana seja industrijskega odseka Zbornice za TOI. Industrijski odsek se je včeraj sestel v zborničnih prostorih. Po obsežni razpravi je soglasno sprejel naslednji sklep:

Industrijski odsek Zbornice za TOI je na svoji seji dne 16. avgusta 1939 razmotril vprašanje obstoja skupne zbornice v sedanjem obsegu in je prišel do soglasnega sklepa, da narekujejo obstoj zbornice v

sedanjem obsegu tako važni narodni, gospodarski in stanovski interesi, da se odsek ne more izjaviti za katerokoli cepitev obstoječe skupne zbornice.

Nadalje je industrijski odsek vzel na znanje mnenje uprave Zveze industrijcev, ki gornjih načelnih razlogov ne obravnava. V želji, da se ti razlogi temeljito razčistijo, je sklenil izvoliti štirčlanski odbor (predsednik g. R. Skubec, podpredsednik g. Čec, člani g. Vidmar, g. Aysenek in namestnik g. dr. Pavlin), ki naj o teh načelnih razlogih razgovarja z delegati Zveze industrijcev.

Novi kontingenti za izvoz v Italijo

Kakor je znano, so bili na zadnjem zasedanju jugoslovensko-italijanskega stalnega odbora povišani kontingenti za uvoz našega blaga v Italijo na 40 milijonov lir. Na posamezne vrste našega izvoznega blaga se razdeli skupni kontingent 400 milijonov lir (v milijonih lir):

konji 3, govedo 40, svinje 4 (skupaj s specialnim kontingentom), živa perutnina 18, divjačina 0,2, zaklana perutnina 4, goveje meso 2, mesni izdelki 0,4, jajca 8, sveže ribe 2, soljene ribe 2, suha cikorija 1, koruza 25, posušeno sadje 3, suhe češnje 1,2, suhe gobe 1,0, etilni alkohol 3, svinjska mast 1, svileni kokoni 5, kovine in rude, razen železne rude 15, apno in cement 6,5, premog 3,0, les igličastega drevesja okrogli 8, tesani 20, rezani 60, bukovina 21, les ostalega listnatega drevesja 30 (od tega orehovina 5), les igličastega drevesja za italijanske kolonije 5, les listnatega drevesja za italijanske kolonije 2,5, drva 4, oglje 2, kalcijev cianamid 9,4 (skupaj s specialnim kontingentom), metilni alkohol 0,8, kalcijev piroginit 2,4, zdravilna zelišča 0,2, ovčje in kozje kože 5,0, celuloza 4, hemelj 1,5, ostali proizvodi 2, rezerva 10 milijonov lir. Skupna vrednost gornjih kontingentov znaša 337 milijonov lir. K temu pa je še prištejti kontingent za pšenico, ki ni določen v vrednosti, temveč v količini 10.000 vagonov. Skupaj s tem kontingentom dobimo približno vrednost 400 milijonov lir.

Rezervni kontingent 10 milijonov lir se bo razdelil na razne proizvode po sporazumu med našim trgovskim ministrom in italijanskim deviznim ministrom, in sicer preko trgovskega atašeeja pri poslaštstvu v Rimu. Če bi prišlo do 31. marca prihodnjega leta do izčrpanja kontingentov za živo perutnino, suhe češnje, jajca

in mast, tedaj bodo italijanska oblastva vzela v pmet vprašanje izrednih kontingentov. Vsi gornji kontingenti veljajo eno leto in sicer od 1. julija t. l. do 30. junija prihodnjega leta. Glede izvoza goveje živine je določeno, da se bo ta izvoz vršil na osnovi sporazuma, ki ga bo sklenil naš Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v ustrežajočo italijansko uvozno ustanovo. Vprašanje izvoza pšenice v okviru določenega kontingenta pa bo urejeno v oktobru med Prizadom in italijansko uvozno ustanovo.

Naš letošnji izvoz v Italijo

V zvezi z določitvijo novih kontingentov, ki veljajo, kakor rečeno za vse leto 1939/40, so zanimivi podatki naše izvozne statistike o letošnjem izvozu posameznih vrst blaga v Italijo. V prvem letošnjem polletju smo izvozili v Italijo za 128,7 milijona din lesa in gozdnih proizvodov (lani v prvem polletju za 90,4), nadalje za 16,8 milijona din pšenice (lani 0), za 10,2 milijona din koruze (3,3), za 4,8 milijona din konj (3,5), za 11,2 milijona din goveje živine (11,0), za 0,9 milijona din svinj (0,3), za 9,7 milijona din žive perutnine (6,4), za 2,1 milijona din svežega mesa (1,6), za 5,1 milijona din zaklane perutnine (6,1), za 9,4 milijona din jajc (9,1), za 11,5 milijona din svilenih kokonov (0), za 6,2 milijona din surovih kož (3,0), za 1,6 milijona din rib (4,0), za 2,6 milijona din celuloze (0,9), za 2,3 milijona din bavksita (2,1), za 2,9 milijona din surovega bakra (0) in za 12,6 milijona din ostalega blaga (28,6).

Celotni naš izvoz v Italijo je znašal v prvem letošnjem polletju 241 milijonov din nasproti 171 milijonov v prvem lanskem polletju.

Pred nove hmeljske letine

V ponedeljek je bilo v Zatu zborovanje predstavnikov hmeljarstva iz Velike Nemčije. Na tem zborovanju je predsednik pivovarniške zveze Južne Nemčije dr. Karol Stiegler poročal o hmeljskem gospodarstvu Velike Nemčije. Dejal je, da se je slika svetovne hmeljske produkcije v lanskem letu bistveno spremenila. S priključitvijo sudskega dela zateškega okoliša in s poznjšjo priključitvijo protektorata Češke in Moravske je prišla Nemčija na prvo mesto med vsemi državami, ki pridelujejo hmelj. Hmeljski nasadi v stari Nemčiji so znašali lani 8293 hektarov, v sudskelem ozemlju 7402 hektara in v protektoratu 9086 hektarov, tako da je imela lani Nemčija skupaj s protektoratom 19.781 hektarov hmeljskih nasadov, to je 37,3% celotne svetovne površine hmeljskih nasadov, ki znaša 53.000 hektarov.

Lanski pridelek hmelja v Veliki Nemčiji je znašal 328.426 stotov (od tega v sudskelem ozemlju 128.993 stotov), skupaj s pridekom protektorata pa je znašal lanski pridelek hmelja v Veliki Nemčiji 403.050 stotov, to je 33,7% svetovnega pridelka, ki je lani znašal 1.196.920 stotov. V Zedinjenih ameriških državah in v Kanadi so lani pridelali 307.000 stotov hmelja (na površini 7.470 hektarov), v Poljski 54.000 stotov na površini 3.500 hektarov), v Jugoslaviji 47.000 stotov (na površini 3500 hektarov) in v Franciji 44.000 stotov (na površini 1.700 hektarov). Važno pa je predvsem to, da pridelava danes Velika Nemčija skupaj s protektoratom skoraj vsi žlahtni hmelj v Evropi, kajti po kakovosti se temu žlahtnemu hmelju približa izven Nemčije le še jugoslovenski hmelj iz Savinjske doline.

V organizaciji nemškega hmeljarstva so bile izvršene v zadnjem času nekatere spremembe. Predvsem je bil ustanovljen hmeljski urad za Veliko Nemčijo, čigar vodstvo je prevzel bivši poslovodja nemškega hmeljskega društva v Zatu dr. Muck. Nemška družba za promet s hme-

ljem bo imela v bodoče dve glavni poslovni valnici v Nürnbergu in v Zatu. Da se doseže zdravo razmerje med hmeljsko produkcijo in potrošnjo, je Nemčija v letih 1937 in 1938 zmanjšala površino nasadov na 1500 hektarjev. Tudi v sudskelem delu zateškega okoliša so bili nasadi reducirani na 945 hektarjev. Hmeljski okoliš bivše Avstrije »Mühlviertel« je docela opuščen. Glede na to redukcijo nasadov je odpadla potreba nadaljnjega zmanjšanja površine nasadov. V nemški vnovčevalni organizaciji letos ne bo glade cen bistvenih sprememb in so določene iste cene kakor lani. Glede izvoza hmelja je dr. Stiegler poudaril, da Nemčija sicer ne bo zlorabila svojega monopolnega položaja, ki ga ima v žlahtnem hmelju, vendar se morajo uvozne države sprijazniti z nisljijo, da je prišlo do spremembe glede cen, ki bodo v bodoče precej višje. Kakor ne bi bilo pametno od Nemčije, da bi ceno za žlahtni hmelj pri izvozu v inozemstvo preveč navajala, tako tudi ne bi bilo pametno, da bi razmetavala z blagom. Na koncu je dr. Stiegler poudaril, da bo kot predsednik srednjeevropskega hmeljskega urada v kratkem sklical sejo, na kateri bodo razpravljali o možnosti eventualne konvencije glede cen, ki naj onemogoči škodljivo konkurenco na svetovnem trgu.

Louny, 14. avgusta. Češki del zateškega okoliša, ki ima svoj sedež v Lounyah, poroča: Hmeljski cvet prehaja splošno v kobule. Nagli prehod pospešuje ugodno vreme v zadnji polovici preteklega tedna. Od okubenja je zavista množina pridelka. Hmeljska rastlina ima stalno dovolj vlage, k dobremu okubenju pa potrebuje toplega vremena, zlasti toplih noči. Od boleznij se javlja še nadalje peronospora, kakor je to pri letošnjem vremenu pač nujno. Krajevne komisije bodo v vsaki občini 15. t. m. izvedle prvo cenitev pričakovanega pridelka. Zadnji ostanki lanskega hmelja so bili te dni prodani po 44 K (86 din) za kg.

„Gorenjske proge“

Društvo železniških uradnikov je pod gornjim naslovom izdalo brošuro, ki ima namen zainteresirati poleg merodajnih činiteljev tudi širše sloje za izboljšanje železniškega prometa na gorenjskih progah. Znano so pritožbe in pobude, ki se nanašajo na te proge. Sicer se železniška uprava trudi, da zagosti večjim potrebam. Enotirna proga ne more obvladati vseh potreb tako, da bi se promet vršil vedno v redu in pravočasno. Prav zanimiva je ugotovitev v brošuri, da je bilo lansko leto v enem dnevu pri vseh vrstah vlakov 40 ur zamude. S sreči tako visoke zamude, to se vidi iz pritožb potujočega zamude, to se vidi iz pritožb potujočega občinstva. Kaj naj porečejo k temu še prizadeti žel. uslužbenci. Tudi na to se moramo ozirati. Saj ni vseeno, če pride uslužbenec iz službe zmuden domov z eno ali dveurno zamudo.

Brošura razpravlja o sedanjem stanju gorenjske proge ter stavlja predloge, ki bi jih bilo treba izpolniti. Tako izvem, da je narastel potniški promet v zadnjih 12 letih za 56%. Letno se vozi sedaj na teh progah 2.924.000 potnikov. Tudi to-vorni promet je tako močan, da je že do-segel dopustni obseg.

Tudi z brzina posameznih vrst vlakov se peča brošura ter prihaja do precej nerazveseljivih izsledkov. Potovalna brzina brzovlakov znaša le 44,4 km na uro,

ob 10,5; iz Ljubljane naj bi odhajal nov vlak ob 10,50 ter drugi šele ob 12 uri 20 min., izletniški vlak do Škofje Loke pa naj se spremeni v vsakodnevnega.

č) zgraditev proge: Podnart—Kropa—Bled—Boh. Bela (dolžina 20 km). S tem bi se bohinjski kot znatno približal Ljubljani.

Za vsa izboljšanja finančno vprašanje ne bi bilo pretežno, če se pomisli, kako zelo so donosne gorenjske proge. Na ta način pa bi bile vse težko odstranjen. Zanimivo je tudi to, da brošura ne zagovarja uvedbe motornih vlakov. Potrebni so lažji stroji in vagoni, pa se bo moglo tudi hitreje voziti. — Brošura se naroča pri društvu železniških uradnikov.

Gospodarske vesti

== Načrti uredbe o elektrifikaciji ==
je predložil gospodarsko finančnemu odboru ministrov. Iz Beograda poročajo, da je gradbeni minister odobril projekt uredbe o elektrifikaciji države, ki je sedaj predložen gospodarsko-finančnemu odboru ministrov zaradi prave in končne odločitve. Po beogradske informacije so bile v besedilu uredbe izvršene le malenkostne spremembe. Kakor je nedavno poročal »Industrijski kurir«, je trgovinski minister glede na kritiko, ki so jo o načrtu iznesle prizadete gospodarske organizacije, kakor tudi glede na važnost te uredbe, zahteval, da se v septembru o tem vprašanju skliče anketa z gospodarskimi zbornicami in organizacijami.

== Novo razširjenje kontrole uvoza iz neklirinskih držav ==
in ukinitve kontrole uvoza gotovih zdravil, iz Beograda poročajo, da je devizni odbor pri Narodni banki pripravil predlog o razširjenju kontrole uvoza iz neklirinskih držav. Po dobljenih informacijah se to razširjenje kontrole uvoza nanaša na približno 10 uvoznih predmetov. Devizni odbor bo predlog predložil finančnemu ministru v odobritev. Kakor zatrjujejo v Beogradu, je to razširjenje kontrole uvoza iz neklirinskih držav v zvezi z ukinitvijo kontrole uvoza gotovih zdravil iz neklirinskih držav. Na predlog deviznega odbora Narodne banke je namreč finančni minister izdal odlok, da se gotova zdravila in vsi dozirani kemični in apotekarski proizvodi (iz tarifne številke 234/1), katerih kontrola je bila uvedena z odlokom od 15. januarja 1937, črtajo iz seznama kontroliranih predmetov, katerih uvoz je dovoljen le s predhodnim odobrenjem Narodne banke. Ukinitve kontrole je bilo izrečeno zaradi tega, ker se nekatera zdravila sploh ne morejo nabaviti v klirinskih državah. Zaradi uvoznih omejitev je prišlo do podražitve nekaterih zdravil. Da se onemogoči spekulacija in navijanje cen zdravilom, ki so neobhodno potrebna, je devizni odbor predlagal ukinitve uvoznih omejitev, nakar je pristal finančni minister. Naš skupni uvoz gotovih zdravil iz tarifne številke 234/1 je lani znašal 41,3 milijona din; od tega je odpadlo na na uvoz iz neklirinskih 11,1 milijona din.

== Ukinitve odloka o odkupu deviz po specialnih tečajih. ==
Narodna banka je izdala okrožnico, ki pravi, da so postale brezpredmetne njene okrožnice glede odkupa deviz po specialnih tečajih od izvoza določenih vrst izvoznih predmetov. Že lani je bilo določeno, da se devize od izvoza nekaterih vrst blaga v neklirinske države v celoti odkupijo po tečaju 258 din za funt. Sezname tega blaga je bil letešnji razširjen na nekatere druge predmete. Ker pa dobi sedaj (po ukinitvi prisligne prodaje 1/4, uvoznih deviz Narodni banki po uradni tečaju) vsak izvoznik za svoje izvozne devize tečaj, ki ustreza tečaju 258 din za funt, so postale gornje ugodnosti brezpredmetne.

== Ker Prizad nima dovolj sredstev za nakupljeno pšenico ==
je po odobritvi trgovskega ministrstva izdal odlok, da svoje proge za prevzem pšenice izpolni s tem, da veljajo za nakupe, izvršene do 17. avgusta, za nove nakupe pa si pridržijo pravico izdati dispozicijo za postavitev šlepa do 30. septembra letos. V primeru če bi to pravico izkoristil, bi dal Prizad prodajalcem kot odkodno za stroške shranjevanja 3 din za metriski stot. Prizadu pramljuje tudi plovi park za izvoz pšenice in zato ne more izpolniti svojih obveznosti glede prevzema točno v določenem roku.

== Iz trgovskega registra. ==
Vpisali sta se nastopni tvrdki: Gradbeno podjetje Šver & Kost, družba z o. z. v Ljubljani (osnovna glavnica 200.000 din; poslovodji: Kost Ivan, stavbeni vodja, in Šver Martin, graditelj, obo v Ljubljani); Zadruga tiskarska in Ljubljani, družba z o. z. v Ljubljani (družba je prevzela zadrugo istega imena; osnovna glavnica znaša 200.000 din; poslovodje: Čadež Anton, tajnik Kat. tisk. društva, Čec Karol, tiskarski ravnatelj v P. dr. Klmir Tomaž, stolni župnik, dr. Odorj, univ. prof., Tomc Valentin, katehet, vsi v Ljubljani).

== Uradne objave Narodne banke. ==
V »Službenih novinah« od 14. avgusta so objavljene štiri okrožnice Narodne banke, in sicer od 9. maja, 15. maja, 21. julija in 28. julija. Ker imajo navodila, ki jih izdaja Narodna banka v teh okrožnicah v smislu odloka finančnega ministra od 27. sept. prelet. leta obvezno moč, bi bilo pač na mestu, da jih Narodna banka objavlja brez odlašanja, ne pa z zamudo do 3 mesecev. Prva te okrožnice z datumom od 9. maja se tiče vprašanja deviz, ki jih dobivajo pomorske paroplovne družbe, in je vprašanje, ali imajo predpisati te okrožnice obvezno moč od dneva izdaje ali pa od dneva objave, ki je sledila šele 3 mesece kasneje. Gornje okrožnice Narodne banke so sedaj objavljene tudi v »Službenem listu« od 16. t. m.

== Otok bankovcev v Nemčiji. ==
Z 31. julijem je nemška Reichsbank izkazala rekordni otok bankovcev, ki se je približal 9 milijardam mark; znašal je namreč 8989 milijonov mark nasproti 6850 milijonov ob koncu lanskega julija, 4471 milijonov ob koncu julija 1938 in 3938 milijonov ob koncu julija 1932. Pri tem povečanju je treba upoštevati, da se je zaradi priključitve Avstrije in sudskega ozemlja povečal otok bankovcev za okrog 1/4 milijarde mark. V povečanju v primeri z lanskim letom, ki znaša 2339 milijonov mark, pa odpade le okrog 200 milijonov mark na zamenjavo čeških kron za nemške marke v sudskelem ozemlju.

== Deficit banke Mendelssohn. ==
Poročali smo že, da je v Amsterdamu ustavila plačila znana banka Mendelssohn & Co. in sicer dva dni po smrti glavnega solastnika in ravnatelja Mannheimerja. O stanju te banke so bile razširjene najrazličnejše ver-

zije. Sedaj objavljajo podatke o stanju banke, iz katerih je razvidno, da znaša deficit 5,7 milijona goldinarjev (171 milijonov din), in sicer pri skupni bilanci vsoti 212 milijonov goldinarjev.

== Stajarska koloča je cvet naše dežele. ==
Stajarski kapuni so bili znani že za Napoleonovih časov v vseh bližnjih državah, kamor so izvažali mnogo tega blaga iz naših pokrajin. Med vojno je perutinarstvo precej nazadovalo, danes pa se zopet širi bolj in bolj. Propaganda za širjenje domač stajerke vrši banovina sama, pa tudi rejske organizacije, ki bodo priredile v okviru jesenskega ljubljanskega velesejma v času od 2. do 11. septembra banovinsko razstavo vseh vrst malih živali in produktov. (—)

Borze

16. avgusta

Na jugoslovenskih borzah notirajo nemški klirinski čeki nespremenjeno 14,30. Za bolgarske klirinske čeke je bilo v Beogradu povpraševanje po 86. Grščl boni so se trgovali v Zagrebu in Beogradu po višjem tečaju 33. Angleški funti pa notirajo na svobodnem deviznem trgu nespremenjeno 258.

Na zagrebškem efektm tržišču se je vojna škoda pri mlačni tendenci nudila po 462 (v Beogradu je bil promet po 463,50). Do zaključkov je prišlo le v 7%. Blairovem posojilu po 94,50 in v 8%. Blairovem posojilu po 101,50.

DEVIZE

Ljubljana. Oficielni tečaj: London 206,76 — 208,96, Pariz 116,20 — 118,50, New York 437,8 — 443,8, Curih 995 — 1005, Milan 231,45 — 234,55, Praga 151 — 152,50, Amsterdam 235,8 — 239,6, Berlin 1768,62 — 1786,38, Bruselj 746,50 — 758,50. Tečaj na svobodnem trgu: London 256,40 — 259,60, Pariz 144,85 — 147,15, New York 549,76 — 551,97, Curih 1239,19 — 1249,19, Amsterdam 2938,43 — 2976,43, Bruselj 930,25 — 942,25.

Curih. Beograd 10, Pariz 11,7350, London 20,7425, New York 442,75, Bruselj 75,2125, Milan 23,30, Amsterdam 237,60, Berlin 177,75, Stockholm 106,85, Oslo 104,1250, København 92,60, Sofija 5,40, Praga 15,1750, Varšava 83,40, Budimpešta 87, Atene 3,90, Bukarešta 3,25.

EFEKTI

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 462 bl., 4% agrarne 59 — 61,25, 4% se-verne agrarne 57,50 — 58,75, 6% begiške 86,50 — 86,75, 6% dalm. agrarne 82,50 bl., 6% šumske 80 — 82, 7% stabiliz. 100,50 den., 7% invest. 99,75 — 100,50, 7% Blair 94,25 — 94,75 (94,50), 8% Blair 101,25 — 101,75 (101,50); delnice: Narodna banka 7350 den., PAB 210 den., Trboveljska 175 — 180, Gutmann 44 — 47, Sečera Osiyek 80 den., Osijska ljeva-onica 150 — 158, Isis 30 den., Jadranska 320 den.

Beograd. Vojna škoda 463,50 — 464 (463,50), 4% se-verne agrarne 58,50 — 59, 6% begiške 86,75 — 87 (86,75), 6% dalm. agrarne 82,75 — 83 (82,75), 6% šumske 81,25 — 82,25 (80,50 — 82,25), 7% invest. 100,25 den. (100,50), 7% Se-ligman — (100,50), PAB 207 — 208 (207).

Blagovna tržišča

ŽITO

Chicago, 16. avgusta. Začetni tečaj: pšenica: za sept. 65, a za dec. 64,875, za maj 65; koruza: za sept. 42,625, za dec. 41,625.

+ Winnipeg, 16. avgusta. Začetni tečaj. pšenica: za dec. 52, za maj 64,50.

+ Novosadska blagovna borza (16. t. m.). Tendencja nespren. Pšenica: stara (78/79 kg): baška, sremska, slavonska 147 — 149; južnoban 146 — 149 Rž: baška nova 140 — 142,50. Oves: baški sremski novi 137,50 — 140. Oves: baški sremski novi 122,50 — 125. Koruza: baška in pariteta in dčja 118 — 120. Moka: baška in banatska »0g« in »0gg« 230 — 240; »2« 210 — 220; »3« 190 — 200; »6« 170 do 180; »7« 145 — 155; »8« 117,50 do 122,50. Pšizoi: baški, sremski beli brez vrec novi 257,50 — 262,50. Otrbi: baški v jutastih vrečah 105 — 107; sremski v jutastih vrečah 102 — 104; v banatski, v jutastih vrečah 100 — 102.

Italijanski parnik nasedel pri Trogiru

Split, 16. avg. o. Snocih ob 23. je v bližini Trogira italijanski 2000 tonski parnik »Polinla« iz Neaplia običal v plitvi vodi. Bil je natovoren s cementom in namenjen iz Trsta v Split. Neždža je nastala zaradi goste megle. S parnika so takoj poklicali na pomoč parnik Jadranske plovidbe »Ljubljana«, na katerega se je vkrcaj poveljnik italijanske ladje. Odpeljal se je v Split, da bi organiziral reševalno akcijo.

Dopusti uradnikov-rezervnih oficirjev za 6. september

Beograd, 16. avgusta. p. Predsednik vlade je odobril z odlokom A. D. 4492 od 8. avgusta 1939 vsem državnim uradnikom-rezervnim častnikom, ki se bodo udeležili revije čet na Banjici ob priliki proslave krajevega rojstnega dne 6. septembra, dopust od 5. do 8. septembra, ki se ne šteje v redni letni dopust.

Vojaški natečaj za inženjerje

Beograd, 16. avg. p. Minister vojske in mornarice je v današnjih »Službenih novinah« razpisal natečaj za sprejem več diplomiranih inženjerjev stavbene in elektro-strojne stroke za pripravnike 8. pol. skupine. Po uspešno dovršeni enoletni praksi pri inženjersko-tehniških ustanovah bodo imenovani za aktivne inženjerske tehnične poročnike. Prijave je treba vložiti do 26. septembra pri inženjersko-tehničnem oddelku ministrstva vojske in mornarice, pri katerem so na razpolago tudi vse potrebne informacije.

Odlikovanja policijskih nameščencev

Beograd, 16. avg. p. Odlikovani so bili: z redom Jug. krone 5. stopnje poveljniki policijske straže v Banjaluki Dragotin Grlic in policijski podnarednik v Beogradu Josip Solarić; z redom av. Save 5. stopnje nadzornika policijske straže Leopold Rejavec v Ljubljani in Stojan Plesničar v Splitu; z zlato svetinjo za vestno službovanje policijski stražniki pripravniki Joža Ple-

šek v centralni policijski šoli v Zemunu in Fran Šuster, Viktor Trček, Stanko Vrnih, Stanislav Vidmar, Anton Kozlevcar, Rudolf Vajksler, Lojze Rener, Franc Dolinšek, Lojze Hočevar, Valentin Ogrin, Ivan Goršek, Ernest König, Fran Kuković, Alojz Potokar ter Vladimir Potokar, vsi v Ljubljani.

Napredovanja

v veterinarski službi

Beograd, 16. avg. p. Za veterinarskega pristava v 6. pol. skupini je napredoval dr. Fran Kovač pri sreskem načelstvu v Ljubljani, za višjega pristava v 7. pol. skupini pa dr. Stanislav Malenšek v Laškem.

Zlati jubilej Antona Tonejca

Ljubljana, 16. avgusta

Lastnik kavarne »Evropo« g. Anton Tonejca, je na praznik Velikega imarna slavil zlati jubilej. Ta dan je potekalo 50 let, odkar je bil stopil v službo, najprej kot natak, pred 32 leti pa je prevzel kavarne »Evropo«, ki jo vodi še danes.

Jubilant se je rodil 4. junija 1876. v Crnomlju. 15. avgusta 1889 je nastopil službo natakarskega vajenca v restavraciji Tepše v Postojni, izučil pa se je v Trstu v restavraciji Volpi. Iz Trsta je odšel v Zagreb, kjer je v hotelu »Janje« dobil službo višjega natakarskega. Star 17 let je prevzel me-

sto jedilnega natakarskega v mornariški kazni v Pulju. Dve leti pozneje pa je že bil plačilni natak v hotelu »Slone« v Ljubljani. L. 1899 je moral obleči vojaško suknjo. Po odsluženem roku se je spet podal v Zagreb in je služil pri »Avstrijskem carju«. Kmalu zatem se je preselil v Ljubljano in je služboval v restavraciji Fantini, kjer je spoznal svojo sedanjo ženo go. Te-rezijo, s katero se je leta 1903. poročil. Tedaj je bil plačilni natak v Krapežev »Narodni kavarne«. Po dvehletnem službovanju pri pokojnem »atu Ziviliću« je prevzel mesto plačilnega natakarskega v kavarni »Evropo«, katero je slednjič leta 1907 prevzel v najem. L. 1919 je prevzel tudi koldvorsko restavracijo v Zidanem mostu, ki jo je vodil do leta 1925. To leto je nato vzel v najem znano zagrebško restavracijo »Lovački rog« in jo je upravljal na splošno zadovoljstvo gostov do leta 1932. Ves ta čas je stalno imel brezplačno na hrani večje število dijakov, kar so znali ceniti tudi na najvišjem mestu in je jubilant dobil odlikovanje z redom sv. Save 5. stopnje. Jubilanu toplo čestitamo k lepemu jubileju!

GLAVNA KOLEKTURA DRŽAVNE RAZREDNE LOTERIJE

A. REIN IN DRUG Zagreb, ILICA 15.

GAJEVA 7. obvešča neobvezno:

Pri današnjem zbiranju V. razreda 38. kola državne razredne loterije so bili izre-bani sledeči dobitki:

DIN 200.000.— st. 4816
DIN 50.000.— st. 78520, kupljena pri nas
DIN 40.000.— st. 27676
DIN 30.000.— st. 42790 90000
DIN 20.000.— st. 1798 83669 85096
DIN 16.000.— st. 112 52220 80763 99013
DIN 12.000.— st. 6607 97054

PO DIN 10.000.—

102 9446 19619 81424 32272 37238

Sezona na Bledu je dosegla višek

Bled, ob Vel. Šmarnu

Velika sezona se tudi na Bledu nagiblje h koncu. Višek je dosegla v nedeljo pred Velikim Šmarnom, ki je bil Bled preplavljen s slavnostnimi kroji zastavnih gasilcev, ki so ob času jugoslovenskega gasilskega kongresa v Ljubljani napravili tudi izlet na Bled in v Bohinji.

V splošnem je bila ta nedelja silno razgibana in pestra. Mnogi ljudje raznih narodnosti so bile pod vtisom sijajno uspe-

lega koncerta APZ iz Ljubljane, ki se je vršil prejšnji večer. Poleg zastavnih gasilcev si na vsak korak srečeval številne skavte ter lepe in slikovite slovenske, hrvatske ter srbske narodne noše, ki so kraljevskemu Bledu dale slovanski značaj. Največjo pozornost so vzbujali orjaški gasilci iz Črne gore in nekaterih drugih južnih pokrajin, ki so bili s svojimi slikovitimi narodnimi nošami in odlikovanji predmet silnega občudovanja, posebno s strani gostov. Na glavnih cestah in promenadah si na vsak korak srečeval oficirje kraljeve garde, planinskega pešpolka in vojne morarice, ki so razgibanemu Bledu dajali še bolj praznično lice. Na Bledu se je tisti dan mudil tudi predsednik vlade in notranji minister g. dr. Dragiša Cvetković, ki je najel apartman v hotelu Toplice. Med 17. in 19. uro se je v spremstvu skupine gospodov sprehal po najbolj živahnih blejskih cestah. Pred hotelom Wölfling je ustavil skupino orjaških črnogorskih gasilcev ter se živahno razgovarjal in rokoval z njimi.

Na Bledu se pogosto prirejajo razne lepotne tekme in volitve »miss Bled«, ki za resne ljudi in občudovalce pokrajinskih lepote nimajo kdo ve kako velike privlačnosti. Kaj ko bi Bled enkrat priredil revijo jugoslovenskih narodnih noš in narodnih plesov, kjer bi se ocenjevale res najlepše narodne noše in plesi, bodisi posamezno, v dvojicah ali v skupinah. Taka prireditve bi bila izredno zanimiva in privlačna za vse goste.

Skoraj vse blejsko družabno življenje je osredotočeno med Grajskim kopališčem, Zdraviliškim parkom, Park hotelom ter kavarno in hotelom Toplice. Prijatelji resne glasbe se v poznih popoldanskih urah zbirajo v Zdraviliškem parku, kjer se vrše koncerti izvrstnega godalnega orkestra, ki ga dirigira znani skladatelj g. Janko Gre-

gorc. Doprineso izvajane skladbe vlečejo na ta prelepi del starega Bleda nešteto prijateljev glasbene umetnosti in so vse klopi vedno polne hvaležnega občinstva.

Gospoda, ki opazuje pestro in razgibano življenje na najbolj živahni cesti, rada posedeva pri pivu, malinovcu in ledeni kavi pred kavarno »Kasino« in kavarno »Toplice«. Vse mize vzdolž obeh poslopij so polne bogatih ljudi raznih narodnosti. V dancinških in precej razkošno urejenih nočnih lokalih pa pleše mladi in elegantni svet od popoldneva do zgodnjih jutrnih ur. Ob zvokih rumbe, tanga in angleškega valčka se privijajo mladi ljudje k sebi in si šepčejo to in ono o ljubezni, o čem bi drugemu!

V minulih dneh je tudi avtomobilski promet dosegel na Bledu svoj višek. Osobito v nedeljo je držalo po Bledu nešteto avtomobilov od elegantnih diplomatskih limuzin do najtežjih avtobusov. Pred kavarno »Toplice« in Sport-hotelom je bil pravcati prometni voz, ki so ga mogli sprosti razvozljati le večji prometni strokovnjaki, varnostni organi in šoferji. Z vseh strani so se zgrinjale množice ljudi, ki so jih kar »zrlki težki avtobusi in jih po kratkem postanku odvažali naprej proti Lescam, Pokljuki, Bohinju in Zgornji Savski dolini.

Bled ima letos nekoliko manj gostov kakor lansko leto. Med njimi so v veliki večini naši državljani in Nemci. Bled letos hudo pogrša Čehi, ki so bili dolga leta stalni in dobri gosti. Izpadek bratov Čehov se bo torej hudo občutil pri letošnji blejski bilanci in tako bo morda še vrsto let. Kakšna bo letošnja bilanca velike sezone, je v veliki meri odvisno od vremena. Če bo sedanje deževno in hladno vreme trajalo še nekaj dni naprej, bodo gostje predčasno odšli. Če pa nastopijo zopet lepi, topli in sončni dnevi, se bo sezona potegnila tja do Malega Šmarna in še čez.

na posebno in izredno znamenitost, ki jo zakrivajo obsežni kočevski gozdovi.

Ker se danes o kočevskih krajih mnogo govori in se vabijo gostje v posete na Kočevsko, gotovo ne bo odveč, da opozorim na Ledeno jamo v kočevskem gričevju. Je to znamenitost, ki si jo bo vsak ljubitelj narave z veseljem ogledal.

K Ledeni jami se lahko pride od več strani. Najprimernejša pa je ona, ki drži iz zdravilišča Dolenjskih toplic in nudi največ užitka za ljubitelja narave. Pot teče iz Dol. toplice do Podturna, od tod pa po gorski poti do Podstenice, kjer sta velika parna žaga lesnega industrija g. Pogacnika in urad državne uprave razlaščenih veleposestev bivšega kneza Auersperga. Iz Podstenice, ki so kočevska vas, se vije pot po samotnem gozdu med tisoč in tisoč smrekami in zelenimi bukvami. Tla krijejo gost zelen mah, sočna trava in razne cvetice. Nešteto dreves razne debelosti in velikosti, starosti in oblike, bele z mahom porasle skale in majhne senozi krajšajo potniku samotno gozdno pot. Po eni uri hoda se pride na odprt svet in potniku se nudi lep razgled na daljne hribe, od kod ni več daleč do sela Kunčana. Na severni strani so razvaline gradu Kunčana, ki je bil last grofa Kunta.

Iz Kunčane drži pot po dolinah in jarkih k Ledeni jami. Blizni pašnik nas vabi, da se odpočijemo in ohladimo, preden pristopimo k Ledeni jami. Po kratkem počitku stopimo na rob jame, kjer opazimo velika, naravno obokana vrata, skozi katera se vidijo skale in kosi ledu. Steza v jamo je zelo strma in gladka. Čim globlje prideš, tem hladneje je. Jama je 101 m dolga, 80

m široka in 57 m globoka. Tu je mnogo skal, ki so se baje leta 1895. ob potresu odtrgale od stropa, padle na tla in zmrmale. So tu tudi stara z mahom porasla debela drevesa, med katerimi se bliščijo kosi ledu. Tu in tam so tudi kapniki. Na levi strani je lesketajoče se zamrznjeno jezero, v katerem leži mnogo debel. Zadaš so na steno naslonjene različne ledene poble in kapniki, za temi pa se svetli ledeni zastor.

Za zastorom drži majhna ledena steza pod ledeno jezero. Tudi tukaj je med ledom več z zmrmzlim mahom poraslih drevesnih debel. V poletnem času je ob vodu v jamo 19. v jami 7, nekoliko dalje 8. ob jezeru pa le 2 stopinji Celzija.

Ko pridemo iz jame, nas vodi lepa gozdna pot v pol ure oddaljeno vas Rdeč kamen, ki je dobila ime od apnenca, ki se s svojimi kremenčevimi žilami lepo svetli.

Po precej strmi in kamniti poti dospemo v kočevsko vas Toplo reber, nad katero se dviguje hrib Sv. Peter z lično cerkvico, kjer je vsako leto na sv. Petra in Pavla cerkveno prošenje in pride tu sem mnogo ljudi iz raznih bližnjih in tudi oddaljenih krajev, zlasti iz Suhe krajine. Pri Sv. Petru je najlepša razgledna točka Dolenjskega gričevja. Vidita se tudi Zumberk in Novo mesto. Od tod dospemo v dobri uri v Sotesko, kjer je mogočen grad kneza Auersperga z veliko žago. V nekaj 20 minutah pridemo po cesti, ki drži ob Krki do splošno znane Klinčeve gostilne, kjer se odpočijemo in okrepčamo z dobro kapljico, da lahko nadaljujemo pot do železniške postaje Straže-Toplice.

Tisoči na letalskem dnevu v Ribnici Občinstvo so zlasti navdušile akrobacije kapetana Vesela

Ribnica, 13. avgusta

Ceprav so bili funkcionarji Aerokluba še trudni od velikega ljubljanskega mitinga, so priredili preteklo nedeljo 13. t. m. letalski dan v Ribnici, ki je tudi prav dobro uspel.

Že v soboto so bila klubska letala na razpolago občinstvu za letenje. Prav tako tudi v nedeljo popoldne. Neumorno sta letala g. Vesel in g. dr. Rape, kajti ogromno je bilo število letenja željnih.

V nedeljo ob 15. je startalo na ljubljanskem aerodromu jadralno letalo, priključeno k motornemu letalu. Pilotiral ga je g. Saša Noč. Ko je prišel nad mesto prireditve, se je odklopil od motornega letala in občinstvu prikazal samostojen let jadralnega letala. Napravil je nekaj strnih zakretov in pri pristajanju pokazal zmanjšanje višine z pomočjo drsenja na krilo. Po pristanku je občinstvo kljub vojaškemu vrednomu obkrožilo letalo in marsikateremu vrednomu Ribničanu ni šlo v glavo, kako more »taka reč« po luft letet. . . .

Po tej točki je bilo skupinsko letenje vojaških in Aeroklubovih letal. Krasno in enakomerno so zabrnili velik ptič v klunasti formaciji nad glavami občinstva. Med poletom so tvorili še razne druge skupine. Ko je bila tudi ta točka končana, je g. kapetan Vesel z eleganco izvedel najdrznejše akrobacije. Neverjetno gibčno se je vrtila

velika ptica pod mojstrovo roko. Looping se je vrstil za loopingom, sveder za svedrom in še vrsto drugih akrobacij je izsilil iz letala, ki ni v tem namene grajeno, marveč je šolsko. Pri tej točki je navdušenje občinstva doseglo vrhunec. Tudi na tem mitingu se je videlo, da so naši vojni piloti pravi virtuozji zraka in da bodo v primeru nevarnosti mojstrsko branili naše nebo.

Ko je bil spored končan, so bili zopet zračni krsti publike, ki so se vršili do trde noči. Kljub temu, pa je ostalo še mnogo takih, ki bi radi leteli, pa niso prišli na vrsto. Tu se je zopet pokazalo, kako nujno potrebuje ljubljanski Aeroklub novo letalo, kajti dve letali ne moreta služiti tolikim namenom, kakor šoli, trenaja pilotov, za zračne krste občinstva, akrobacijam, aeropregi, fotografiranjem iz zraka in še za tekme. Zopet se obračajo letalci na javnost, naj pomaga Aeroklubu, da si bo lahko nabavil novo letalo.

Zanimanje za letalski dan, katerega priprave je izvršil mestni odbor Aerokluba v Kočevju s pomočjo jadralne sekcije v Ribnici, je bilo res zelo veliko. Saj se je zbralo kljub raznim drugim prireditvam okoli 4000 gledalcev, od teh jih je pa približno 150 doživelo užitek zračnega krsta. Oni, ki sedaj niso prišli na vrsto, naj pa potrpijo do drugega leta, ko bo v Ribnici spet letalski dan.

Kako je toča pustošila na Kočevskem Uničeni so posevki, sadje okleščeno, vrtovi opustošeni

Kočevje, 16. avgusta

Kakor po drugih krajih Slovenije, je v zadnjih tednih vladala suša tudi po Kočevskem, zaradi kraškega značaja tal še vse bolj ko drugod. Kmetovalci so bili zaradi vztrajne suše zelo v skrbeh, kajti žetev po Kočevskem letos itak ni bila kaj prida. Zaradi spomladanskih nalivov in takratne povodnje, ki je preplavila polja, pa so bili hudo prizadeti tudi drugi posevki. Razen sliv, ki so obljubljale letošnjo jesen lepo obroditi, tudi sadno drevje ni kazalo na ugodno letino. Vse to je nudilo kočevskemu kmetovalcu slabe izgledne na letošnji pridelek.

Prav zato so bili v ponedeljek popoldne kmetje po kočevskih vaseh polni upanja, ko je kazalo, da bo po dolgem čakanju le prišlo deževje. Toda nebo tudi tokrat ni bilo milostno gospodarsko prizadeti kočevski deželici! Po prvih kapljah dežja, ki itak ni bil izdaten, se je vsula nad Kočevje in okoliške vasi ko oreh debela toča, ki je v pičlih desetih minutah divjega roštanja uničila vse posevke na poljih, opustošila vrtove in oklestila sadno drevje, da ni ostal na njem niti en sadež.

Posebno močno se je vsula toča na Kočevje. Meščani ne pomnijo tako debele toče. Ropot po strehah je bil tolikšen, da je bilo ljudi groza, trgovci pa so v preplahu zapirali izlozbe, sicer bi toča pobila še več šip kakor jih je. Po ulicah Kočevja je ležalo vse polno opeke in drobec razbitih šip. Mnogo škode je napravila toča zlasti na kočevskem gradu, v katerem je nastanjeno okrajno sodišče in sresko na-

čelstvo. Vaš dopisnik si je ogledal nastalo škodo. Ob robu ulic je bilo na kupe naplavinjene toče, ki so nalikovali gomilam gramozu. Občutno škodo je neurje prizadejalo vsem stavbam v Kočevju, posebno okna na zapadnih stenah so poškodovana, ker se je usodni oblak s točo privlčil z zapadne strani preko Fritidštajna.

Vrtovi so uničeni. Povrtine ne bo nobene več. Zaradi poznega poletja je na Kočevskem povrtina itak pozneje zrela ko po drugih krajih Slovenije, zdaj so ljudje ob vse in bodo morali naročiti sadje iz Ljubljane oz. iz Sušaka. Kočevska deželica letos res nima sreče. Kar je tej gospodarsko pasivni pokrajini pustilo že itak v letošnjem letu nenaklonjeno vreme, je zdaj uničila toča. Nastalo škodo bodo zaradi pomanjkanja pridelkov občutili ne samo kmetje, ampak tudi uradništvo v Kočevju, saj bo dražinja pri prodaji od drugod uvožene zelenjadi gotovo še večja, kakor je bila doslej.

— Pri lenivosti črev in slabem žolodcu z nerazpoloženjem za jed vsled zapeke, naj se rabi že davno znana in učinkovita naravna »Franz-Josefova« grenka voda. Zelo pogosto se potrjuje, da je »Franz-Josefova« grenka voda prav posebno koristno domače sredstvo, kadar gre za to, da se zjutraj očisti prebavni kanal s salinskim sredstvom za odprtje.

Ozrl reg. S. št. 40474/35.

Pohod sokolske misli v Kamniku

Kamnik, 16. avgusta

Mnogim ni bil všeč datum, ki smo ga izbrali za našo proslavo 35letnice in razviti naraščajkega prapora. Številka 13, hu, sam Bog ne daj! Pa to vreme, kar pogledite pratiko, pa luno, vse kaže na dež. Najbolje bo, da vse skupaj preložite! Seveda se od teh dvomljivcev nismo dali prestrašiti in ko je v soboto začelo pošteno liti in je še tja v nedeljo dopoldne rosilo, smo mislili na tisto Prešernovo: »Vreme na Kranjem bodo se zjasnila«. In res se je vreme zjasnilo k najlepšemu dnevu, dnevu, polnemu veselja, dobre volje, prekiptajočega navdušenja. V zgodovini kamniškega sokolstva je bila to najlepša manifestacija, vse Kamnik je bil priča zmage sokolske narodne misli. Vsi smo bili te dni nestrpni. Ljudje so hodili občudovat naraščajski prapor, izstavljen v izložbi trgovine Hvala, pa zopet gledat priprave in skušnje na telovadišču. Zanimali so se za vse in v njihov praznik. Željno smo pričakovali nedelje in, da smo odkritosrčni: vsi skupaj smo doživeli mnogo več, kakor smo bili pričakovali.

Kmalu po 14. uri so se začeli sokolski oddelki zbirati pred glavnim kolodvorom k sprejemu gostov. Vse je bilo veselo razpoloženo, oblaki na nebu so se začeli zgubljati, nestrpno smo pričakovali vlaka, ki naj bi pripeljal poleg sokolskih gostov tudi oddelke naše narodne vojske. In ko je privozil nabito poln vlak na postajo, je vzbujalo navdušenje, kakor ga Kamnik še ni videl. Iskre se oči vseh so izdajale ganotje, ko se je četa planincev priključila našim vrstam. Tisočglašna množica se je nato uvrstila v povorko, kakršna doslej v Kamniku še ni bila videna, in je krenila ob sviranju dveh godb, kamniške in sokolske iz Moravc, v mesto. Na čelu štirje konjeniki, dva v sokolskih krogih, dva v narodnih nošah, za njimi pa okrog 60 mojih broječa četa planincev iz Ljubljane. Sledele so narodne noše, potem pa dolge vrste sokolskih oddelkov, okrog 450 v krogih ter nepregledni redovi sokolskih pripadnikov v civilu. Praproci, ki jih je bilo 13, so pestro sliko še povzdigovali.

Kamnik se je na sprehod dostojno pripravil. Skoraj vse hiše so bile okrašene z zastavami in dež cvetja, ki se je vsipal z oken na povorko. Je pričal, da Kamnik živi in čuti sokolsko. Viharno pozdravljanje je spremljalo ves čas povorko, posebnih manifestacij pa je bila deležna 70letna kumica sestra Loni Dolinškova, ki je čvrsto korakala v povorki. In ko se je tisočglašna množica zgrnila na telovadišče pred smodnišnico, je bil prostor premajhen. Na sredo so prikorakali Sokoli in krogih in vsi

telovadni oddelki, dočim so se na slavnostni tribuni zbrali zastopniki oblastev, župe in društev. Ob pol 16. uri je starosta brat Stare s pozdravom vrhovnemu starešini otvoril proslavo. Godba je zaigrala državno himno in člani so dvignili na drog državno zastavo v znamenje pričetka. Starosta je potem pozdravil še zastopnike oblastev in zastopnike društev ter kratko opisal pričetek in razvoj Sokola v Kamniku. Za njim je povzel besedo podstarosta br. Knez, ki je v krepkih besedah poudaril pomen proslave, smotre in stremiljenje sokolstva, ki se bori za edinstvo naroda in države. Obrnil se je k naraščaju, priporočajoč mu, naj preko vseh ovir stopa za svojim praporom, imajoč pred očmi sokolske ideale. Pozval je končno starše, da Sokolu pri njegovem delu in vzgajanju mladine pomagajo. Dvignil je nato naraščajski prapor, na katerega je kumica sestra Loni Dolinškova pripela trak, želeč, da bi se mladina pod njim zbirala, rasla in živel v boju za sokolske smote. Nato je podstarosta izročil prapor stasitemu praporščaku Brunu Uhletu, ki se je zaobljubil, da ga bo čuval neomadeževanega v borbi in delu za kralja, narod in domovino, kakor je zapisano na praporu. Zadonela je himna »Hej Slovani!«, ki so jo peli vsi navzočni, pri čemer so se praproci poborili s svojim novim tovarišem. Govoril je še kot zastopnik župe župni prosvetar brat Ljotje Mrčun, ki je naglasil, da bo šlo sokolstvo neomajno po svoji poti ne glede na razne očitke, ki jih iznašajo nasprotniki sokolstva. Sledil je defile vseh oddelkov.

Telovadni spored so otvorili naši najmlajši, ženska in nato moška deca, ostale točke so sledile v vzornem redu, pri čemer je treba omeniti vrsto starejših članov z Ježice, ki so svoje vaje izvedli čvrsto in odločno, potem tekmovalno vrsto naraščajne Sokola iz Ljubljane, ki je učinkovito in lepo izvedla vaje na bradlji. Višek prireditve je tvorila 6. točka: nastop naše narodne vojske. Vodil je četo g. poročnik Harbič, ki je poskrbel, da so bile tri vaje, s katerimi so vojaki nastopili, izvedene takoj, da se ovacije kar niso hotele poleči, vihar navdušenja pa je vzbudila zaključna slika »Osvobodjenje«.

Kamniški Sokol je hotel ob svoji 35letnici dati poudarka predvsem telovadbi, zato je ves nastop obstojal iz vseh telovadnih točk. Po mnenju navzočih sokolskih strokovnjakov, kakor tudi drugih prič, je bila to najbolj dovršena telovadba vseh letošnjih nastopov v kamniškem okrožju. Vodil jo je načelnik kamniškega Sokola brat Hribar, ki je v svojem delu pač neutrudjen. Dobri so bili vsi oddelki, pohvale so vredne članice, ki so svoje težke vaje iz-

vedle skladno in enotno, postavili pa so se tudi člani, ki so bili po številu, ako izvajamo deco, najmočnejši. Da so se pa tudi naraščajniki in naraščajnice zavezali svojih dolžnosti na ta zanje tako veliki dan, pa tudi velja. Orodna telovadba, pri kateri so nastopile 4 vrste, je pokazala vso dobro voljo, po večini so nastopili novinci, ki gojijo orodno telovadbo še ne celo leto. Nastopilo je skupno do 400 telovadcev. Zadovoljni smo bili vsi in dobre volje nam ni mogla vzeti niti gneča in pomanjkanje prostora, ki je nastalo zaradi tolikega obiska. Vse one, ki so prihile v Kamnik, prosimo, naj nam to oprostite, toda ne stalno vreme, ki nas je prejšnje dni stršilo, nas je oviralo, da bi napravili vse tako, kakor smo nameravali. Kljub vsem pomanjkljivostim je bila to prireditve, ki bo dolgo ostala v spominu nas vseh, predvsem pa bo to vzpodbuda za nadaljnje delo na sokolski stvari. V to ime se zahvaljujemo vsem, ki so pri naši proslavi sodelovali, posebno še naši vojski in vodniku g. poročniku Harbiču. Zahvaliti se moramo bratskim društvom iz okrožja in drugod in vsem onim, ki so s svojim delom pripomogli, da je naša proslava tako lepo uspešna. 70letna kumica sestra Loni Dolinškova je že mnogokrat pokazala, da ji nobena žrtev za sokolstvo ni premajhna, nastopila je v kroju in s tem povzdignila vso našo prireditve. Obilo cvetja, ki ga je prešla iz rok naraščajnice Sonje Hvalove, naj ji bo znak naše hvaležnosti. Zaradi pomanjkanja časa na proslavi ni bilo mogoče približiti imen darovalcev praporovih žebričkov, a to bo še storjeno. Naknadni darovi, ki prihajajo po že izvršeni proslavi, pričajo, da je naša prireditve močno vplivala na občinstvo, one pa, ki bi morda še hoteli doprinesiti kak dar, prosimo, da to čim prej stori. Dobrodošlo nam bo vse, saj nam gre za sokolsko stvar. Radi bi čim prej zidali svoj dom. Zdravo!

Ledena jama v kočevskem hribovju

Kočevski kraji imajo mnogo zanimivosti in mnogo naravne lepote, le žal, da se za zanimivosti tega dela naše zemlje še vse premalo zanimamo. Sploh je Dolenjska bila do zadnjega časa zelo zanemarjena, ker se sami nismo zavedali svojih lepot in niti znali lepote Dolenjske izkoristiti. V zadnjem času je v tem oziru mnogo boljše. Začeli smo spoznavati dolenjske lepote, ki v marsičem ne zaostajajo za lepotami Gorenjske, vendar se v tem oziru še vse premalo stori. Zato hočem opozoriti

Peen

Pubi o napetosti

»Če je to pivo laško, potem sem jaz Hindenburg!« je hrulil natakarič gospod Presečnik, brisal si je znoj in kritično odpihlil peno s svojega četrtega vrčka.

»Vse skup je švindeli!« je vzdihnil po izdatnem požirku in si obrisal ruse. »For firen tagen — ne — tri tedne bo — sem gledal v zamejstvu parado tankov. Satan in pol — auf ersten blick! Pa sem ponudil enemu tistih šoferjev ki se mi je zdel bolj domač, cigaro, in kar po kranjsko sva se pomenila. »Ni sile!« me je tolažil in z levico je privihal »pancerplato« ter jo spet poravnal — »pa če mi verjamete ali ne! Pleh. navaden pleh!«

Obrisal si je znoj s čela, odpel srajco še za en gumb in si popravil svoj ugledni »predsodek«. Vroče je bilo nazarensko, čeprav smo sedeli na vrtu v senci samotnega kostanja in se vsak po svoje interno hladili. Prvo besedo je imel gospod Presečnik. On mnogo potuje, vse ve, rad prerokuje.

Pubi je bil ta dan kaznovan — svoj tričikel je moral pustiti doma. Prišel se je na stol poleg mene in strigel z ušesi. Fant zna poslušati, to sem že večkrat povedal! Zabučalo je v zraku in srebrni trimotornik je švigal nizko nad nami.

»Spartani!« je strokovnjako ugotovil Pubi.

S hrbtom proti publiki sede: teta Liz a, stric Žan in jaz. Proti publiki pa Pubi, gospod Presečnik, sitni papa in dražestna mamica.

»Vojaški!« je pripomnil gospod Presečnik.

»Ta že nikoli! Ima prešvoh motorje. Ta je vozil na Sušak. Smo se peljali z njim — ne, mama?«

Dražestna mamica je prikimala nadebnemu izvedencu in gospod Presečnik se je vdal.

»Mi nimamo trimotornih bombnikov!«

je ojuanačen razlagal Pubi. »To so stare tipe — ausstul! Naši so dvomotorni. Amerikanci!«

Poskočil je s stola in stekel po vrtu. V zraku je zopet zabučalo.

»Ja, ja, današnja mladina!« je vzdihnila teta Liz a. »Kaj vse vel! Kaj vse vidil! Dvakrat je že bil v Dalmaciji, zadnjič ga je vzel Bine (sin tete Lize, Pubijev pravi stric) z avtom v Benetke.«

Ozrla se je po navzočih — češ: ste slišali, Bine ima avtomobil! — ozrla se je po Pubiju, ki je nekje na drugem koncu vrta strmel v zrak, in pripomnila: »Alzo — če se spomnim, kaj smo pa imeli mi? Z vlakom v Kamnik in nazaj ja, i zoks imer — to je bil že praznik!«

»Na ja, na ja!« je zagodel stari stric Žan (mož tete Lize). »Na Dunaju sva pa le — — —«

»Aber — ti si pa dober!« ga je prekinila teta Liz a. »Na hohajtrajzel! Takrat sem imela že sedemnajst let...«

In si je teta Liza popravila bluzo, se zagledala v malo pivce na mizi pred seboj in se zamislila v svojih davnih »že« sedemnajst let...

»To so bili Bregeji! Devet v bojni formaciji. Francoske tipe!« je pridrvel Pubi k mizi, arknil malinovca in odbežal nazaj na »osmatračnico«.

Molčali smo: stari stric Žan, ker je naglušen, teta Liz a — v mislih na davna leta; Pubijeva mamica — v pomanjkanju primernega kavalirja; Pubijev papa — ker je bil zopet enkrat »upravičen« nataknen; jaz — kar tako. Gospod Presečnik pa je praznil šesti vrček, vroče mu je bilo in — sploh.

»Minka, še enega!« je dejal naposled in potrkal z vrčkom po mizi. »Saj je vurst — jutri nas tako že lahko vse hudič pobere! Pride takole Bregé — ali kako že pravi Pubi — se podela nate — gulaš, pitšeni! Gu-laš!«

»Alzo, gospodje!« se je zdrnil stari stric

Žan. »Enajst milijonov pod orožjem — je pisalo v Jutru! Ja, kam pa pridemo! To stane denar! Ja, kdo bo pa vse to plačal!«

»Mi!« se je rezko odrezal Pubijev papa in se zopet zakrknil.

»Ti gospodje se igrate s smrtjo, mihi...«

»Pa še kako! Madonca, se špilajo!« je vskočil Pubi. »Akrobacije! Lupink! Vri!«

»Nak, tako pa še štirinajste ni bilo!« je opomnil gospod Presečnik in si zbral hlačni pas. »Napetost je taka, da mora počiti — prej ali slej!«

»Naša Fifi bi pa včeraj kmalu počil!« Strboncljev je pojedla celo kolo, potlej se je pa na jila vode, ha-ha — — —

»Pubi!« je zakrčkal papa.

»Pubi, šem dihl!« je rekla teta Liz a.

»No ja — rees!« se je nedolžno izgovarjal Pubi in prav neumno gledal okoli sebe.

»Situacija je napeta,« je suvereno preskočil napeto situacijo gospod Presečnik. »Napeta, kakor še nikoli!«

Vstal sem in se približal Pubiju, ki je zopet strmel v zrak.

»Zito je požeto — Gdansk — das ist dancik, net vor? — Koruza — manevri — ver glaupst, ist zelig! — Tokio — štiri faze — smrdi...« je donelo sem od mize. In ker je bilo na vrtu več miz in so za mizami tudi sedeli ljudje, so se besede, ki so mi prihajale na uho, zlivale v end samo prečudno harmonijo udobja, zadovoljstva, miru in brezskrbnosti.

Pubi, Pubi, kaj bo z nami?

SPORT

Ljubljanski atleti pred težko nalogo

Ljubljana mora braniti primat, ki si ga je priborila na prvem troboju 1. 1937

Se nekaj dni nas loči od atletskega troboja Ljubljana-Zagreb-Beograd, ki bo končno vendarle v Zagrebu. Kakor znano, so ga Zagrebčani pred tednom dni iz finančnih razlogov že v tretje odpovedali (lani so ga dvakrat), toda končno so na razne intervencije in še naknadne podpore pristali na organizaciji troboja.

Ker v zadnjih letih državnega atletskega prvenstva poedincev zelo trpe zaradi minimalne udeležbe tekmovalcev, dobiva troboj mest izraz državnega prvenstva poedincev. Saj bo na troboju tekmovalo preko 120 najboljših jugoslovanskih atletov iz vse države. Prvotno se je sicer govorilo, da bodo atleti splitskega podsavaleta letos ojačili reprezentanco Zagreba, na kar sta ljubljanski in beograjski podsavalet tudi pristala pod pogojem, da se ne tekmuje za kraljevi pokal. Ko so tudi v Zagrebu uvideli, da bi bila pomoč Splita proti pravilom tega tekmovanja, so sklenili nastopiti brez njihove pomoči.

Program troboja vsebuje skoraj popoln olimpijski program. Manjkata le tek na 3000 m steeple-chase in desetboj. Zato pa se vršita izven olimpijskega programa balkanska stafeta (800×400×200×100 m) in met diska na helenski način. V vsaki disciplini lahko nastopijo za vsako mesto (oziroma podsavez) po trije tekmovalci, na 100 in 400 m celo po štirje.

Prvi tak troboj je bil 1. 1937 in je, dasi so se v Zagrebu smatrali za sigurne favorite tekmovalcev, zmagala Ljubljana z razliko 11 točk ter se tako čisto oficijsno postavila na čelo naše atletike. Drugi troboj bi moral biti lani v Zagrebu, pa ga, kakor že omenjeno, ni bilo zaradi pomanjkanja finančnih sredstev.

Tako stoji sedaj naši atleti pred težko nalogo, da nam obdrže v Ljubljani primat. Ali jim bo to uspelo? Poglejmo najprej, kaj pravijo o tem v Zagrebu, ki nam bo, kakor pred dvema letoma, spet edini nasprotnik za osvojitve prvega mesta.

»Glavna karakteristika slovenačke atletike u ovoj godini je jačanje prosjeka (kugla, koplje, metak, daljina), sigurna supremacija na srednjim prugama (uz Gorskaka, Košir i Nabernik) i slabljenje na drugim trčanjima (netrenirani Krevs i slabi Brucan). Ipak sve daje mali plus Ljubljani-

čanima. Izgleda da će Zagreb na troboju odneti relativno najmanje prvih mesta, ali ipak ozbiljna računica još uvek daje Zagrebu najveće izgleda...«

In kaj trdimo o troboju v Ljubljani? Borba za prvo mesto bo zelo huda, vsekakor pa imamo izgleda, da si priborimo zopet prvo mesto, seveda le v primeru, da noben atlet ne odpove.

Kar se tiče posameznih izidov, bi bilo treba predvsem omeniti sledeče: favoriti v sprintih so letos vsekakor Beograjsčani, ki bodo imeli resnega konkurenta edino v našem Račiču. Teki od 400 do 1000 m bodo prinesli največ točk Ljubljani, v skokih prednjačijo zopet Beograjsčani, naši bodo močnejši morda edino v skoku v višino. V metih bodo pa gospodarili Zagrebčani. Za stafeto 4×100 so veliki favoriti Beograjsčani, prav kakor za 4×400 in 800×400×200×100 Ljubljanci. Najslabša mesta Beograjsčanov so teki od 400 do 1000 m in deloma meti. Najslabša mesta Zagrebčanov so skoki, dočim Ljubljanci meti. Beograjsčani bodo zaradi pomanjkanja srednje in dolgoproglašev toliko zaostali, da se splošno računa, da bodo zasedli zopet zadnje mesto. To bi bil v kratkem oris letošnjega troboja.

Posebno presenečenje bo gotovo vzbudila v Zagrebu prijava Krevsa za troboj, ki je niti najbolj poučeni niso pričakovali. Iste sicer res da ni mnogo treniral, toda vsi dobro vedo, da njemu ni treba dosti treninga. To je dokazal posebno na IX. balkanskih igrah. Poleg te razveseljive novice pa je še ena, manj vesela. V nedeljo so namreč imeli atleti, ki pridejo v pošto za troboj, na letnem telovadšču ljubljanskega Sokola enega zadnjih treningov, na katerem si je srednjeproglaš Nabernik precej resno poškodoval levo nogo in je v veliki vprašanje, če bo mogel nastopiti na troboju. To bi prišlo posebno prav Zagrebčanom, toda upajmo, da bo do takrat njegova noga že zdrava.

Ljubljansko reprezentanco je to pot v odsotnosti tehničnega referenta ljubljanskega podsavaleta sestavil trener g. Klein in so bila imena že objavljena v ponedeljskem Jutru. V reprezentanci preseneča veliko število mariborskih atletov, lahko pa rečemo, da je ta reprezentanca mnogo močnejša od one pred dvema letoma. Vr—Zo.

Še nekaj z Ljubelja

V našem včerajšnjem poročilu o ljubljanski dirki smo objavili rezultate v posameznih kategorijah v mednarodni dirki. Dirka pa ni bila samo mednarodna, temveč je štela tudi za gorsko prvenstvo Jugoslavije. Tako danes izpolnjujemo poročilo in objavljamo službene rezultate, kakor so bili doseženi v dirkah za gorsko prvenstvo Jugoslavije, kjer so lahko tekmovali le naši državljani.

Rezultati so bili naslednji:
Kategorija do 250 cm: 1. Schildhabel Anton, IHMK Zagreb (DKW kompresor) 5:33.2; 2. Puhar Franc, Ilirija, Ljubljana (Puch) 6:38.4; 3. Grudnik Rudolf, Hermes Ljubljana (Ardie) 7:47.4.

Kategorija do 350 cm: 1. Schildhabel Anton, IHMK Zagreb (DKW kompresor) 5:34.2; 2. Lapajne Jule, Ilirija, Ljubljana (JAWA) 6:11.2; 3. Puhar Franc, Ilirija, Ljubljana (Puch) 6:39.0; 4. Bar Vinko, I. Gorenjski MK (DKW) 6:49.

Kategorija do 500 cm: 1. Jurčič Nikola, IHMK Zagreb (BMW) 5:08.4; 2. Cihlar Jože, Avtoklub Ljubljana (BMW) 5:17; 3. Lapajne Jule, MK Ilirija, Ljubljana (JAWA) 6:10; 4. Goljak Nikola, IHMK Zagreb (Ariel) 6:12; 5. Mrak Jože, Hermes, Ljubljana (AJS) 6:20.

Klubi ljubljanski prvak MK Ilirije za leto 1939 je postal Lapajne Jule, ki je prejel od predsednika v dar krasno uro.

Otvoritev mednarodne plavalne sezone

V soboto in nedeljo zvečer bodo v Ljubljani prvič nastopili češki plavalci

V naši sredi bomo prvič pozdravili češke plavalce. Ljubljanski plavalni podsavez je za soboto in nedeljo povabil na gostovanje ČPK (Česky plavecký klub) iz Prage, ki bo oba dneva nastopil nasproti podsavezni reprezentanci, sestavljeni iz članov Ilirije.

Ljubljanski plavalci letos še niso imeli prilike nastopiti na kaki večji prireditvi — Ilirija v ligi ne sodeluje — in bo tako srečanje s češkimi plavalci ob enem prva njihova letošnja trša preizkušnja. Njihov nasprotnik je izredno močan. Ponovno je bil že češki prvak in je tudi na letošnjem državnem prvenstvu dosegel odlične uspehe. Od članov ČPK so postali državni prvaki Novotny na 400 m prosto, Buchta na 100 m hrbtno, Sehrg na 200 m prsno. Njihova mešana stafeta 3×100 m je v postavi Buchta, Sehrg, Landkammer prav tako dosegla prvo mesto in ob enem postavila nov rekord. Izvrstno je tudi njihovo vaterpolo moštvo, saj je 6 njihovih članov že ponovno nastopilo v državni reprezentanci. Najboljši med njimi je vratar inž. Bušek, ki je odigral že 60 reprezentančnih tekem.

Ljubljanski plavalci ne bodo imeli lahke naloge. Nastopili bodo v svoji najmočnejši sestavi s Cererjem in dr. Wilfanom. Slednji služi kadrovski rok, a kljub temu pridno trenira in bo nastopil na 100 m prosto in hrbtno.

Tekmovanje bo oba dneva nočno z začetkom ob 20.30. Sedeži se bodo že od danes dalje dobili v predprodaji in trgovini Sport Kmet na Aleksandrovi cesti. Pri nabavi permanentnih vstopnic veljajo znižane cene.

Prva motorna dirka na Dolenjskem

V nizu letošnjih številnih motornih dirk zavzema aglini Motoklub Hermes s svojimi prireditvami vidno mesto. V teku letošnje še preostale sezone ima na sporedu še zelo zanimive prireditve. Časovno prva

telj Bertin je prav poseben prijatelj te vrste orožja in njegova zbirka izkazuje stodoletno kolekcijo šrapnelov in granat, vseh armad, ki so se šle vojsko... Celo letalske bombe ima in pa one s torpedov in podmornic...

Njegovo zbiralsko srce bi bilo glede granat popolnoma zadovoljno in srečno. Ampak... Vselej je pri zbiralcih nekaj ampak... Vsak filatelista ima »ampak« v oni znamki za pet centov iz Guineje, vsak metalur si blazno želi onih abseracij iz Brazilije, vsak numizmatik skuša najti v Rimskem zidu cekin cesarja Avgusta... Tako je bila zbiralska zadovoljnost prijatelja Bertina neoporna... v njegovi artiljerijski zbirki ni bilo najslavnejše granate, katere je pljuvala slava »debeli Bert« na belgijske utrbe... Te ni bilo med zbirko in Bertin je zapadal polagoma tihi melanholiji...

So ljudje, ki imajo srečo. Bertin spada med tiste... Po koroških bojih, ki seveda niso mogli miniti brez njegovega sodelovanja, ga pot privede preko Jesenic. Tam so tovarne, livarne, plavži... In ko stika po tistih dvoriščih, zagleda naenkrat pred seboj željo svojega srca — granato vseh granat — čik »velike Bert«... Zda je prišlo romanje po kancelijah. Intervencije z inženjerji in po dolhkih palavrih in debatah je Bertin postal za 150 kron lastnik granate, ki je postala krona njegove zbirke... Dika zbirke je tehtala 475 kilogramov, bila je 30,5 cm široka in 1,40 m visoka — tako je prijatelj Bertin prepeljal jedro v senco svojega muzeja... Stoji! Tako enostavna ta reč je ni bila! Ko se je granatica pripeljala v Ljubljano, je imel prijatelj križe in težave s prevozom, kajti vsak voznik se mu je izkazal previdno in se branil prevoza, češ.

je na vrsti nedeljska dirka v Veliki Loki pri Trebnjem. Gorska proga v skupni dolžini 6520 m se razteza od železniške postaje Vel. Loka do gostilne Urbančič na Čatežu. Kljub zmerni napetosti proge, zahtevajo številni zavoji — med katerimi sta dva izredno ostra — dobro obvladanje jeklenega konja.

Hermes v Ljubljani si je nadel hvala-vredno nalogo, da zbere vse neorganizirane podeželske motoriste v svoj delokrog. Potom ustanovljenih podružnic hoče nuditi novim članom vse ono, kar je potrebno za izpolnitve na sportnem polju in v cilju ustvaritve zdravega naraščaja so na programu Hermes razne klubske dirke. Nedeljska tekmovanja v Veliki Loki so za mlade dolenjske motoriste, katerim je v prvi vrsti ta tekma namenjena, začetek udejstvovanja na sportnem polju. Razpisana proga je zelo posrečeno izbrana in se njenih težkoč tamošnji motoristi dobro vajajo. Pridno vežbajo in preizkušajo svoje stroje. Posamezniki vozijo s tako drznostjo, da obeta biti nedeljska prireditelja prvovrstna preizkušnja živcev. Poleg dolenjski dirkačev bodo v nedeljo startali tudi celjski in ljubljanski Hermežani. Hermes je za to tekmo pripravil poleg ostalih daril še osem krasnih pokalov.

Concordia v Ljubljani

V nedeljo 20. t. m. bo gostovala v Ljubljani zagrebška Concordia, ki je danes po moči povsem enakovredna zagrebškemu Gradjanskemu. Na praznik je Concordia premagala našega lugaša s 3:1 in radovedni smo, kako bo potekel nedeljski revanš. Tekma se bo odigrala na igrišču ob Tyrševi cesti ob vsakem vremenu.

V nekaj vrstah

Avstralijski je v ameriški pasu tekmovalja za Davisov pokal premagala Kubo 5:0, ne da bi pri tem oddala en sam set. Nekateri nemški atleti so te dni dosegli pomembne uspehe. Tako se je znani metalce diska Lampert iz Monakovega znatno približal svetovnemu rekordu svojega rojaka Schröderja. Na mitingu v Hagenu je vrgel disk 52.26 m daleč. Nova nemška olimpijska nada Trippe je na policijskem mitingu v metu kroglice dosegel rezultat 16.43 m. Še boljši pa je bil znani Stöck, ki je na prvenstvu nemških visokolovcev v Greifswaldu dosegel celo 16.49 m. V Lohru je Scheuring v teku na 100 m z 10.3 izenačil nemški rekord.

Plavalni olimpijski dan. V nedeljo dne 20. avgusta ob 15.30 bo priredil krajevni olimpijski odbor v Mariboru s sodelovanjem Mariborskega plavalnega kluba plavalni olimpijski dan. Spored bo obsegal zanimive točke plavanja, ekshibicijo umetnih skokov z deske in stolpa in vaterpolo tekmo dveh izbranih moštev. Pri skokih sodeluje poleg garde skakačev MPK dolgoletni jugoslovanski prvak in olimpijonek g. Branko Zihler, član SK Ilirije iz Ljubljane. Ne dvomno bo interesantna prireditev, ki bo nudila revijo plavalnega sporta v Mariboru privabila veliko število gledalcev, ki bodo s svojim obiskom ob enem doprinesli svoj obolus v olimpijski fond, iz katerega se črpajo sredstva za udeležbo naših državnih reprezentantov na olimpiadi v Helsinkih 1. 1940.

Zbor plavalnih sodnikov — sekacija Ljubljana (službeno). Za tekmo med ČPK in LPP je določen naslednji sodniški zbor: vrhovni sodnik: prof. Andro Kuljiš; sodnik na cilju: Pevalak in Kogovšek; starter: dr. Kordelič; sodnika na obratu: Mešnar in Vrankar; časomerilci: Pevalak, Seunig, Pöschl, Kogovšek, Jesih, Trampuz, Fux, Dobrota, Otruba in Stergar; vaterpolo sodniki Stegnar in Otruba, na голу Stegnar, Otruba, Vrankar; zapisnikar Ferjancić Drago. Prosimo gg. sodnike, da se tekme sigurno udeležijo. Vsi sodniki se morajo javiti v soboto in nedeljo ob 20. vrhovnemu sodniku.

SK Grafika. Danes seja odbora ob 19. v klubskih prostorih v palači Grafike. Prosimo vse odbornike, da se seje zanesljivo udeležijo.

SK Ljubljana. Danes in prihodnji tork redni trening ob določenem času.

Ljubljanski plavalni podsavez (službeno). Ljubljanski plavalni podsavez poziva vse spodaj navedene plavalce in plavalke, da se javijo v soboto in nedeljo najkasneje ob 20. tehničnemu vodji na sportnem kopalisku SK Ilirije: Scarpa, Lenart, Zihler, dr. Vilfan, Frič, Binder, Hribar, Tori, Herzig, Janovsky, Pestevšek, Pelhan, Cerer, Mihalek. Poleg plavalcev, ki bodo nastopili v plavalnem dvoboju, se morajo javiti istotam sledeči: Bradáč Zorka, Martin, Keržan Dapa, Keržan Ivan, Verner, Ledl, Filipič, Rustja, Hodošek, Brozovič, Brumec, Banda, Gjud A., Leser, Paternuš in Primožič. Točen raspored in program je na razpolago v kopalisku SK Ilirije.

kaj pa če hudič po poti eksplodira?... No, s primernimi stroški ponovnih 150 kronic je priromala dušica na Cesto svetega Petra in s težavo in naporom so jo pomestili v muzej, artiljerijski oddelek, prvo nadstropje... Ko se je istega dne zvečer vračal prijatelj Bertin domov, je stopil, predno je legel, še enkrat v sobo »artiljerije«, da si še enkrat ogleda najnovejšo pridobitve. Stopi... A granatice ni več na mestu, kamor so jo bili postavili... pač pa je bila tam velika luknja, in ko je Bertin pogledal skozi njo, je ugotovil, da si je nova gostja zbrala prostor v pritličju... 475 kilogramov je preveč za naše stroje v prvem nadstropju... Z bridkostjo v srcu je plačal Bertin po pravilo stopa in s precej ohlajenimi občutki je postavil granatice na cementni podstavek zunaj na dvorišču. »Tu stoj kanajla, saj me spraviš še na beraško palico,« je modroval sam pri sebi in se pomiril šele, ko je dobil znamenito zastavo K. u. k. Inf. Reg. Nr. 17... To ga je potolažilo, na granato je pa pozabil...

Naša zgodba se zdaj prav za prav šele prične. Dosedaj je igrala granatica le neznatno vlogo in je predstavljala le skromno številko v katalogu objektov največje naše slovenske zbirke vojnih spominov... Ampak! V taki granati, ki je stala 80.000 kron, top, ki jo je oddajal je počil samo štiridesetkrat — pa so ga morali preliti — v taki granati počivajo okultne zmnoštvi... Saj te talente je granata pokavala že ob svojem prihodu v mirni dom bojevnika Bertina...

Meseca aprila se prične v Ljubljani nekakšno preseljevanje narodov... Stranke odpovedujejo stanovanja in strankam se odpovedujejo stanovanja... Torej, v teku

V znamenju hmelja

Splošno obiranje se bo pričelo v petek

Celje, 16. avgusta
Hmeljarske obiralke že prihajajo. Posebni vlak iz Celja do St. Petra je na praznik 15. t. m. pripeljal celo armado v Savinjsko dolino. Obiranje se bo začelo v splošnem 18. t. m. Produkt bo v dolini zaradi dolgotrajne suše zadnjih tednov nekoliko manjši, kar pa kakovostno ne bo na svetovnem trgu prav nič neugodno vplivalo na vrednost našega hmelja. Pridelalek savinjskega hmelja je kakovostno in v barvi prvovrsten ter se ceni letošnja produkcija od 40 do 45 col centov (po 50 kg), kakor se teža hmelja na svetovnem trgu označuje. Predvideti je torej dobre cene, ki so seveda še odvisne od mnogih čimbenic, na katere naš producent nima vpliva. Umirjen svetovni položaj bi bil vsekakor nujno zaželen, ker bi hmeljsko ceno na zdravi podlagi ustalil, kar pa je v sedanjem stanju prilik v svetu težko reči.

Hmeljarna v Zalcu je letos pozidala nov trakt s tremi novimi velikimi žveplarnami. Tako je sedaj ta zavod v položaju, da konservira ves pridelek našega hmeljskega okoliša v teku enega meseca. Ta usposobljenost žalske hmeljarne nudi tako producentu kakor trgovini možnost, da pride naš hmelj na svetovni trg najhitreje, kar pospešuje povpraševanje po našem hmeljskem pridelku. V tem pogledu ni v svetu boljše organiziranega hmeljsko-prodajalskega okoliša, kot je Savinjska dolina s svojo hmeljarsko centralo v Zalcu.

Iz Julijske krajine

Zaradi bega čez mejo sta bila prijavi goriškemu sodišču Radivoj in Ciril Znidar. Čit iz Renč. Kakor so ugotovili, sta se odpravila čez mejo v bližini Ornega vrha. Jeseni bo proces proti njima. Kot razlog njihovega bega je bila navedena brezposelnost.

Nove cene kruha. Pričetek tega meseca so bile določene za kruh nove cene, ki so nekoliko višje od prejšnjih. V goriški pokrajini je bila cena moke v prodaji na debelo določena na 191.30 lire za stot, v prodaji na drobno pa na 2.10 lire za kilogram. Kruh v hlebcih po 1 kg se prodaja po 1.90 lire, v manjših hlebcih pa po 2 do 2.50 za kg.

Nova prefekta v Trstu in Pulju. Pričetek avgusta so bile izvršene na najvišjih upravnih mestih večjega števila pokrajnih izpremembe, ki so, kakor zatrjujejo, obče v zvezi z ureditvijo odnosov med fašistično stranko in Katoliško akcijo. Poleg drugih sta dobili tudi tržaška in istrska pokrajina nova prefekta. Dosedanji tržaški prefekt Reuba je bil upokojen, puljski prefekt Cimoroni pa je bil premeščen v Padovo. Za prefekta v Trstu je bil imenovan Dino Borri, v Pulju pa Renzo Chierici.

Izledovanje železne rude. V zadnjem času so strokovnjaki rudarskega urada v Trstu z veliko vnemo iskali železno rudo na Pivki, pa tudi na področju komenske občine v goriški pokrajini. Kakor kaže, bodo kopali rudo v Nadrožici in okrog Velikega Dola. Izledovanje rude na Pivki pa se bo še nadaljevalo. Izledovanje se razširila zadnje čase tudi na okoličje Kačje vasi na meji nad Postojno.

Nove šole. Poročali smo zadnjič, da bo dosedanja nižja gimnazija v Postojni še letos razširjena na popolno gimnazijo z otvoritvijo tako zvanega klasičnega liceja. Poleg tega pa bodo letos na področju tržaške pokrajine ustanovili še radio-tehniški oddelek pri srednji tehniški šoli v Trstu, posebno šolo za tehniško izobrazbo slepcev v Trstu, dveletne tečaje za kmetijsko izobrazbo mladine na Proseku in v školednu ter za obrtniške vajence pri Sv. Križu pri Trstu.

Nova fašistična organizacija. Pred kratkim je bila na Premu pri Ilirski Bistrici ustanovljena nova samostojna krajevna fašistična organizacija. Za njenega prvega tajnika je bil imenovan neki Benci. K usta. novitveni svečanosti je bilo pozvano vse prebivalstvo Prema.

V reški ladjedelnici bodo za neapeljsko paroplovno družbo »Tirrenia« pričeli graditi v kratkem tri motorne ladje. Pravkar pa so v njih dovršili pet ladij, 14 tisoč tonso motornicisterno za vojno mornarico in štiri vlačilce.

Postojna dobi mestni park. Občinska uprava v Postojni se že nekaj časa bavi s mislijo, da bi na Sovitcu, pod katerim se širi znamenita Postojnska jama, uredila mestni park. Hrib je bil doslej dokaj za puščen. Na njem so razvaline starega gradu. S Sovitca je najlepši razgled po Pivki.

Smrten padec v prepadi. Koncem preteklega tedna se je v bližini Godoviča pri Idriji smrtno ponesrečila 63 let stara Marija Bogatajeva. Starica je pasla živino na gmajni. Neka krava pa je zašla in ko se je Bogatajeva o mraku odpravila za njo, je padla v globok prepad kraj pašnika. Zlomila si je tilnik in dobila še druge smrtno poškodbe, ki jim je pri priči podlegla. Ker se do večera ni vrnila domov, so jo ljudje naslednje jutro pričeli iskati. Ko so jo našli, so se morali na vrh spuštiti v prepadi, da so dvignili njeno truplo, ki so ga nato prenesli v Idrijo, kjer je bilo pokopano.

Huda nesreča. V Morskem pri Kanalu se je pripetila pred dnevi huda nesreča, ki je zahtevala življenje komaj 12 let starega Jožeta Blažiča. V vasi se je usta-

vil nekakšen avto, ki se mu je pokvaril motor. Ko so ga pričeli popravljati, se je zbral okrog avtomobila nekaj gledalcev, predvsem radovedne vaske mladine. Šofer je pri delu menda kadil in ko je v motorja, ki ga je nazadnje za poskušajo pognal, udarila iskra, je v hipu nastal močan plamen, ki je oplazil Jožeta Blažiča po obrazu, rokah in prsih. Deček je dobil smrtno opekline. Ljudje so mu sicer takoj priskočili na pomoč in ga tudi odpeljali v goriško bolnico, a je že nekaj ur pozneje podlegel poškodbam. V Morskem je napravila nesreča globok vtis. Uvedena je bila preiskava, da se dožene, komu je pripisati krivdo za nesrečo.

Prometna nesreča. V bližini Kanala se je pred dnevi pripetila huda avtomobilska nesreča. Nekaj avtovos je na ostrem ovinku prehitel manjši vojaški avto. S poslednjim desnim blatnikom je zadel obeni, tako da se je vojaški avto prevrnil. Nekaj podnarednik in neki vojak, ki sta bila v njem, sta se smrtno ponesrečila. V avtobusu nesreče niso niti opazili. Šele v Bovcu so karabinjerji ustavili avtobus in aretirali njegovega šoferja. Avtobus je bil iz Nemčije.

Žeparji na kongresu

Za gasilski kongres so v Ljubljano navrele množice od blizu in daleč, kakršnih naša metropola že dolgo ni videla v svoji sredi. Za vsako tako priliko se v mestu natepe tudi dobrošno število žeparjev, ki se zmerom znajdejo tam, kjer je gneča. Tudi na prireditvah gasilskega kongresa je kriminalni oddelek policijske uprave imel srečo, da so njegovi organi zajeli nekaj specialistov.

Ko je včeraj popoldne občinstvo drlo na stadion, da vidi telovadnje nastope naših gasilcev, se je med množico pred vhom pomešal tudi 25letni A. Herc, bivši brivski pomočnik iz Jekaterinoslava v Rusiji. Kakor je pozneje prišlo na dan, je Herc pred kakšnimi 8 leti pobegnil iz Rusije. Ves ta čas se je potepal po raznih državah Evrope in živel od tega, kar mu je prišlo pod roko. Zadnjič čas je zadržal v Italiji, a ko je slišal, da se v Ljubljani pripravlja velik gasilski kongres, se je pri Postojni prethotapil čez mejo, da poizkusi tudi srečo v Ljubljani. Pred vhom na stadion je nekemu obrtniku iz Šiške izmaknil srebrno uro z zlato verižico. Prav tako je kakšnim trem ženskam sunil denarnice iz ročnih torbic. Malo preden se je začela gasilska telovadnja na stadionu, pa je nekemu gospodu ob vhodu segel po listnico in jo že do polovice izvlekel iz žepa. Njegovo prizadevanje pa je opazil detektiv, ki se je bil pomešal v gnečo; zgrabil je Herca in ga izročil stražniku. Med drugim so našli pri njem še skoraj novo denarnico v obliki podkve, v kateri je bilo 459 din.

Prav tako je policija pred vhom na stadion aretirala 40letnega žeparja Lenarta Skrinarja iz Pregrade v savski banovini. Skrinar je bil svoj čas pekovski pomočnik, v letih gospodarske krize pa je začel živeti od kraje in klativiteštva. Zasačili so ga, ko je neki ženski pred stadionom segel v ročno torbico. Ko so ga podrobneje preiskali, so našli pri njem skriven žep, v katerem je hranil plen svojih tatvin.

Iz Krškega

kr—Huda nesreča se je pripetila v nedeljo zvečer trgovskemu sodniku Ivanu Florjančiču. Peljal se je z motornim kolesom in je na ovinku zadel v motor, ki je prihajal z nasprotne strani. Ob trčenju je padel Florjančič z motornega kolesa in se močno ranil na kolenu. Prijatelji so ranjena zapeljali v bolnišnico. Vozilo je čisto razbito.

zaslužil, brez sodelovanja, kustos našega vojnega muzeja, zaslužil jih je pravično in pošteno. Seveda...

V Ljubljani je mnogo trgovin z železom... In granata je bila odkupljena od vseh in prodana od vseh... Na Jesenic... Tam se je v teku časa osnoval poseben inženjerski sprejemni odbor — ki je granato spet pošiljal lepo nazaj v Ljubljano... Nekaj jih je pobesnelo in vlada na Jesenicah med inženjerji sploh napeto stanje. Bertin in granata sta postala nerazdružna — kajti od vsakega trgovca jo je odkupil spet nazaj za polovično ceno... Pa še vesel je bil trgovec, da se je iznebil satana nevarnega...

Moj prijatelj Bertin, silni bojevnik in letalec, likvidira zdaj v Ljubljani poslednje dolgove... Ves dobrobit mu je prinesla granatica... Zadnjič mi je dejal: »Se eno železarno bom obiskal v Ljubljani, če počitnice pojdeva pa na gostovanje v Zagreb...« Ko sem ga vprašal, kdo bo šel z njim, mi je odgovoril naivno: »Kdo? No, jaz in moja granatica, tam jo bom spet prodal vsem zagrebškim železnarjem in od tam bo spet romala na Jesenice...«

Rekli smo in brali v romanih, da so granate hude reč... Tudi osebno smo preizkusili učinke te iznajdbe — ampak prijatelj de blazno, ako spozna, da utegne biti prav tako silna granata podvig za gospodarsko okrevanje našega človeka, za dokaz, da je v naši industriji še sto in sto neizrabljenih in neizhojenih potov.

Ost:

Blagodat granate

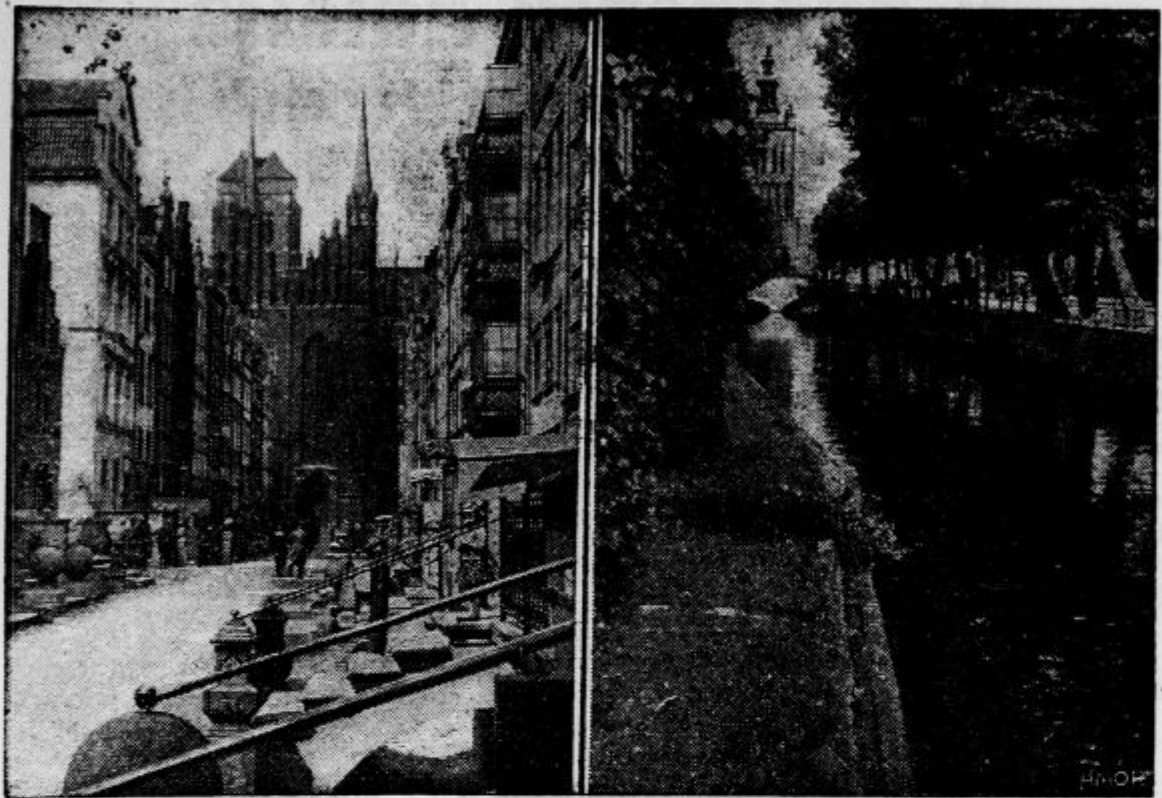
Moj prijatelj Bertin je velik bojevnik, narednik in letalec in sploh znamenitost iz svetovne vojne. Ne bom tu pripovedoval o njegovih neštetihi junaških pohodih in poletih na soški fronti in na Piavi, vse to prepuštam zgodovinarju... Ampak miru mi ne da največji in največji komad njegove orožarne, ali bolje: njegovega vojnega muzeja, njegovega miniaturnega arzenala, ki stoji tam ob cerkvi svetega Petra...

★

Ko je bojevnik Bertin slekel tesno suknjo vojašaka, je pričel sistematično obnavljati spomine in s tem početjem vstič je pričel nabirati ostanke vojne slave bivših armad, ki so se tokle in opravljale junaštva in bile seveda konec koncev vse zmagovite.

Zbiral je kolega Bertin medalje od male bronašte, preko srebrnih in zlatih, tja do avstrijskega »Signum laudis« in do nemških »Maria Theresiaordna«, pa do nemških »Kriegerverdienstov«, železnih križev, in »Pour la Merite«... Seveda ni manjkalo italijanskih križev, francoskih odlikovanj in ruskih »georgijskih Krestov«, z »meči« in brez njih. Nadalje ima zbrane vse vrste pušk vseh armad, ki so streljale v svetovni vojni, vse abaracije patron in krovne, vse znake strelcev, vse jeklene čelade, vojaške knjižice in desne hlače, ki smo jih nosili zašite v desnem hlačnem žepu... Njegov muzej premore vse baje, nete, od bolgarskih in ruskih, avstrijskih in italijanskih, celo one ima, ki so jih imeli Spahiji in zamorske čete. Seveda pri tej pestrosti, ki jo zbirka izkazuje ne sme manjkati artiljerijska municija... Prija-

Dva pogleda na Gdansk

Levo: Marijina cerkev v Gdanku — Desno: Eden izmed prekopov, kakršnih se ne manjka

Povzročitelj otroške paralize — odkrit?

Uspeh resnega švedskega bakteriologa

Ugledni švedski učenjak, profesor dr. Karel Kling, vodja državnega bakteriološkega zavoda v Stockholmu je napravil odkritje, ki utegne postati nadvse važno za medicinsko znanost. Po dolgotrajnih poskusih v državnem bakteriološkem zavodu je odkril virus, ki ga smatra če že ne za neposrednega, pa vsaj za posrednega povzročitelja otroške paralize.

Do odkritja je prišlo na naslednji način: Neki švedski zdravnik je ugotovil pri prebivalcih neke kmetije primer otroške paralize. Možu se je zdelo nemogoče, da bi se bila bolezen v naselbino zanesla z okužbo, kajti kmetija stoji daleč od ljudi, ki so tam naokoli vsi zdravi. Sumljiv pa se mu je videl vodnjak, ki stoji na dvorišču. Vzel je torej nekaj vode in jo poslal v analizo državnemu laboratoriju v Stockholmu. Tam so našli v vodi klico, ki so jo vcepili poskusni živali. In glej, pri živalih so se v najkrajšem času pojavili znaki

otroške paralize — zlasti ohromitev nog — in bolezen se je dala prenesti s cepilne živali na drugo. Virus ni podvržen razvoju kakor druge bakterije, je pa zelo trdoživ, neobčutljiv ter zdrži celo večdnevno obravnavanje z etrom.

Ko so bili ti poskusi dovršeni, je stopil prof. Kling pred javnost z izjavo, da se mu je posrečilo odkriti bolezenako klico, ki je več ali manj identična s povzročiteljem otroške paralize. Vsaj bolezenski znaki, ki so jih pokazale poskusne živali, kažejo na to, da je virus zelo blizu povzročitelju te nevarne bolezni.

Dr. Kling je sloveč bakteriolog ter uživa na švedskem, pa tudi v inozemstvu velik ugled, zato so njegove izjave zbudile razumljivo senzacijo. Pravi, da ne bi bil nikdar stopil pred javnost, če ne bi bil prepričan, da je na pravi poti do uspeha, ki bo prinesel človeštvu veliko olajšanje.

Novo rusko veleletalo

Za 64 potnikov in 8 mož posadke

V Moskvi so pravkar dovršili poskusne polete z novim veleletalom, ki naj nado, mestu 1. 1936. ponesrečen veleaeroplan »Maksim Gorki«. Novo veleletalo je tipa URSS L 1760, meri v dolžino 63, v višino pa nad sedem metrov. Žene ga šest strojev, ki razvijajo skupno približno osem tisoč k. s.

Teža novega veleletala znaša 31 ton, obremenjen pa se lahko do teže 45 ton.

Preračunano je za prevoz 64 potnikov in osem mož posadke. V prednjem delu letala je salon za 14 potnikov, poleg tega sta v trupu letala še dva salona manjših dimenzij. Razume se, da je v letalu tudi buffet, umivalnica, prostor za kadičce itd. V vsaki kabini je prostora za štiri potnike. Novo veleletalo, ki so ga Rusi zgradili v največji tajnosti, bo letelo z veliko hitrostjo v višini 5000 m nad zemljo.

Življenje naprodaj za 1500 dolarjev

Ponudba izumiteljem in tehnikom — oglašajo se ženske

V nekem velikem njujorskem listu je bil nedavno objavljen sledeči oglas:

»Pozor izumitelji in učenci! Moje življenje je naprodaj! Ker sem do vrata zadolžen, ga nudim kupcu za 1500 dolarjev. Na razpolago sem mu za vsak, še tako tvegan poskus v službi znanosti in tehnike. 1500 dolarjev rabim za povračilo svojih dolgov, ki me dušijo in katere bi rad poplačal pred svojo smrtjo.«

Inserat je imel nenavaden uspeh — seveda v nekoliko drugačni obliki, kakor si

je predstavljal inserent. Kajti namesto ponudbe izumiteljem in učencem, je prejel inserent nad tri sto ponudb od žena in deklet, ki si želijo zakonskega moža...

Ponudnice stavijo inserentu na razpolago denar, da poplača dolgeve in obljublja, da mu bodo življenje »storile prijetno«, če se odloči zanje. Previdni ameriški list seveda ne pove, za katero ponudbo se bo odločil inserent, ki je ponujal svoje zaženo življenje kemikom, izumiteljem plinov in tehnikom.

Dvakrat cvet

Iz Rumunije poročajo, da so drevesa v nekaterih krajih letos drugič cvetela, tako n. pr. v Craiovi, kjer so zdaj vse jablane že drugič v cvetju. Na podlagi tega računajo, da bo letošnja jesen v Rumuniji zelo topla in mila.

Stranka lojalnih Nemcev

Agencija Havas poroča, da se je na Poljskem osnovala »stranka lojalnih Nemcev«. Skupina naglašja, da želi v vseh vprašanih sodelovati s poljsko vlado ter izdaja posebno tedensko glasilo.

Čehi v francoski Tujski legiji

Tristo bivših podčastnikov in vojakov češkoslovaške vojske se je vpisalo v francosko Tujsko legijo in se so odpeljali iz Marsellie v Oran

I Z R E K I

Nisem revolucionar v pomenu, kakor ga ljudje dajejo tej besedi. Moje politično prepričanje ni nič drugega, kakor posledica in del mojega verskega mišljenja.

Književnost je velesila, toda večinoma v slabih rokah. Ona nadomešča porode. To bo menda vzrok, da ženske slabo pišejo.

Tisti, ki se odtrga od svojega naroda, ni več človek, temveč smet na njegovi poti. Kamor potegne veter, tja leti tudi smet.

Ruski narod je najbolj nadarjen, ker je najbolj nesrečen med narodi.

Ne zavračam znanosti, toda lahko živim brez nje.

Stavka je dobro sredstvo, če z njo vsi soglašajo in se vrši brez nasilja.

Maksim Gorki je pisal nenaravno, toda je dobro videl in čutil. Kultura mu je bila v breme. Zato je vedno boljši brez kulture kakor z njo.

Cehov je bil skromen in mil človek ter fin pisatelj. Kakor pri Puškinu, bo pri njem vsakdo prišel na svoj račun. Škoda le, da je bil ateist.

Lev N. Tolstoj

Miši snedle bankovce

Neki češki kmet iz Mihalovic je hranil vso svojo gotovino v iznosu 21 tisoč kron doma, in sicer je bankovce stlačil v neko razpoko v podu, kjer je menil, da so boljše spravljivi kakor v hranilnici. Bil je prepričan, da je denar na ta način najvarnejše skrit pred tatovi.

Ko pa je te dni pogledal v skrinjico, je s strahom opazil, da se je njegov zaklad spremenil v smeti. Bankovce so namreč našle miši, ki so denar neusmiljeno ogledale. Ostali so samo koščki papirja, ki so brez vrednosti. Od 21 tisočakov sta ostala kmetu samo dva, pa še ta dva sta preluknjana.

Komisar DN v Gdanku

Prof. Karel Burekhardt je bil pozvan k nemškemu državnemu kancelarju zaradi pospešene rešitve vprašanja o Gdanku

Novi britski veliki admiral

Sir Dudley Pound, ki je bil nedavno imenovan za velikega admirala britske mornarice, je s tem imenovanjem dosegel najvišji čin v angleški mornariški službi. Sir Dudley je l. 1914 prevzel poveljstvo na bojni ladji »Colossus« ter je v jutlandski bitki pri Skagerraku uspešno vodil oddelek vojnih ladij. L. 1926 je bil imenovan za kontraadmirala, l. 1935 pa za poveljnika angleškega sredozemskega brodograja. Poudarilo kot izvrsten pomorski strateg ter je privrženec ofenzivne taktike na morju.

Smrt sina avtomobilskega industrijca

Jean Bugatti, sin znanega avtomobilskega industrijca Bugattija v Parizu se je smrtno ponesrečil o priliki poskusne vožnje z nekim novim vozilom. Zaletel se je v drevo, ko se je hotel ogniti kolesarju.

Jekleno krsto dvigajo iz morja

„Squalus“ s 26 mrtvimi mornarji bo kmalu nad gladino

Iz Portsmoutha javljajo, da prav ugodno napredujejo dela za dvig potopljenega podmornice »Squalus«, ki je do nedavno ležala na dnu morja s 26 mrtvimi mornarji v svojem trupu. Reševalcem se je doslej posrečilo, da so z deseterico pontonov, ki jih imajo na razpolago, dvignili podmornico do višine, ki leži samo še 40 m pod morsko gladino. Pri reševalnih delih pomaga v prvi vrsti ladja »Falcon«, poveljnik reševalne odprave pa daje povelja z jachte »Mary Chilton«.

Reševalci so zvezali potopljeno podmornico z jeklenimi vrvmi ter jo pritrdili na pontone. Velika vloga pripada pri reševalnih delih podmornici »Sculpine«, ki je istega tipa kakor »Squalus«. Ta podmornica vozi ves čas pred »Squalusom«, da paralizira jakost morske struje, če bi se pojavila pri reševalnih delih. V potopljeno podmornico so uvedli 34 dolgih močnih gumastih cevi, ki neprestano dovajajo zrak v podmornico in črpa jo iz nje vodo. Vremenske razmere za dviganje ladje iz morskih globin so idealne in v Ameriki se nadejajo, da bo naporno delo v kratkem končano z uspehom.

Vezuv zopet bljuje

Čarobne nočne slike — Gejzir na otoku Ischii

Vezuv že nekaj časa zopet deluje. Njegovo žrelo je rdeče od ognja, iz njega se dvigajo rdeči jeziki in smoli isker, ki dajejo posebno ponoči pokrajini čaroben izgled. Inozemskim turistom, ki bivajo tačas v Neaplju, se nudijo že iz zaliva prizori, ki jim bodo ostali v večnem spominu. V glavnem žrelu ognjenika se je tvorilo novo ognjišče erupcij, iz katerega se razliva razbeljena lava v širokih rokavih proti »Peklu«, kakor imenujejo neko dolinico pod Vezuvom. Erupcije spremlja močno podzemsko bobnenje. Opazovalnica je oznanila javnosti, da ni vzroka za vznemirjanje, če bi se položaj poslabšal, pa je že preskrbljeno za izpraznitev vseh morebiti ogroženih krajev.

Na otoku Ischia, ki leži v bližini Neaplja in je vulkanskega izvora, se je tvoril gejzir, ki meče toplo vodo. Na tem otoku so že večkrat vrtili luknje v zemljo, da bi odkrili kakšen zdravilni vrelc. Zdaj se je voda sama prebila skozi skalovite plasti. Curek gejzira brizga do 30 m visoko. Italijanski učenjaki primerjajo ta pojav z gejzirji v ameriškem Yellowstonejskem parku.

Angleški general v Varšavi

Prestolnico Poljske je pred kratkim obiskal general Ironside, ki bo v bodoči vojni glavni poveljnik angleške suhozemne vojske. Na sliki od leve proti desni: general Stachiewicz, Ironside, general Norwid in general Regulski

„Brezbrižnik“ se je našel

Tat ga je skrival komaj sto korakov od „Louvrea“

Zbirka umetnin v pariškem »Louvre«, ki se je dne 11. junija skrčila za eno največjih Watteaujevih umetnin, imenovano »Brezbrižnik«, je zdaj zopet v posesti dragocene slike, ki jo cenijo na pet milijonov frankov. Prošli ponedeljek je prinesel sliko v muzej mož, ki jo je bil ukradel, in to je 25letni slikar Sergej Bugoslavski. Predstavil se je muzejski direkciji z advokatom, ki je prevzel njegovo obrambo v bodočem procesu.

S tem korakom je zaključen roman, ki je nad dva meseca vznemirjal francosko javnost in mednarodne ljubitelje umetnosti, kakor se je sličen pred vojno zgodilo ob izginotju Leonarda da Vincija »Mona Lisa«. Preiskovalni sodnik, ki mu je poverjena zadeva in je zaslišal tatu, meni, da je Bugoslavski človek, ki ni popolnoma odgovoren za svoja dejanja. Zdi se, da ni čisto normalen. Ali pa je hotel tatvino izrabiti za uspešno reklamo, da bi s tem ljudi opozoril nase. Izjavil je namreč, da kani napisati knjigo, v kateri bi rad dokazal, kakšno napako je storil restavrador slike, ki je dobil nalogo, naj popravi na nji neko majhno napako.

Aretacija Bugoslavskega je znova potrdila, da francoske oblasti niso bile na pravi poti, ko so začele preiskavo proti obiskovalcem muzeja. Tatu so namreč pazniki v muzejskih dvoranah malo pred izginotjem slike imeli pred svojimi očmi,

kajti mož je v njihovi navzočnosti kopiral »L'Indifferent«. Potem je odnesel sliko domov. Stanuje pa jedva dobrih sto metrov od muzeja v Rue St. Honoré...

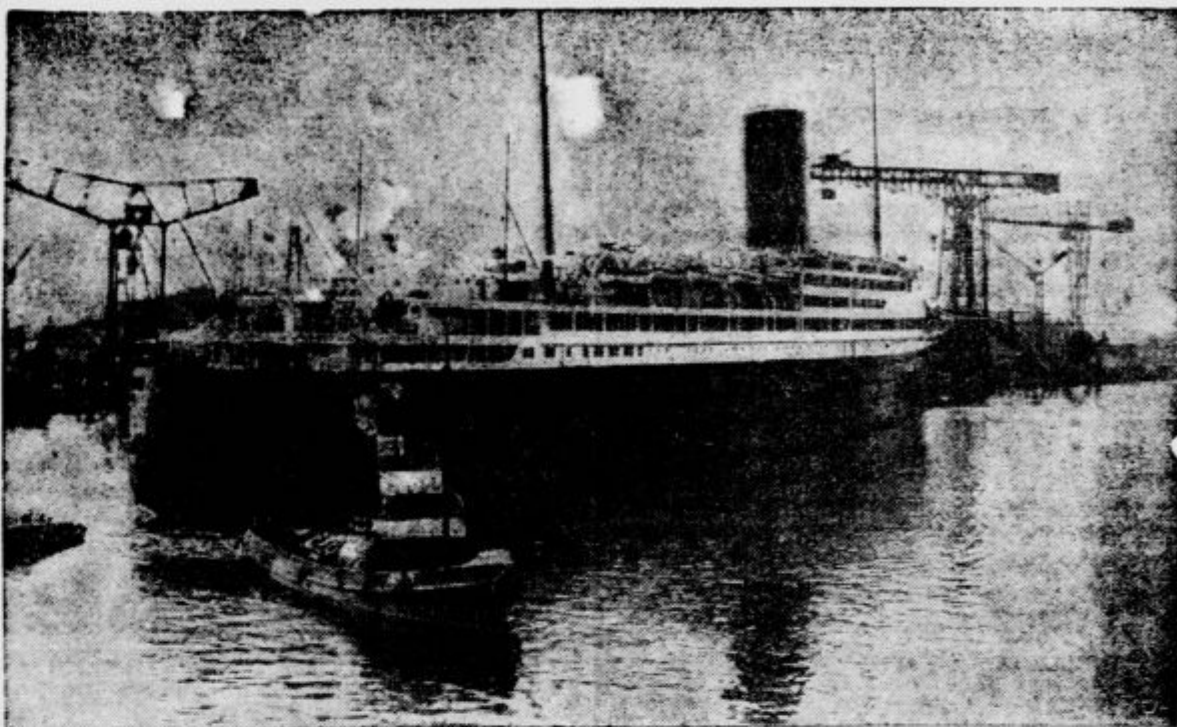
Njujorška razstava pred polomom?

Kakor poročajo nekateri listi, stoji slo-vita njujorška razstava, največja prireditelje svoje vrste vseh časov, pred skoro neizogibnim polomom. Število obiskovalcev je za polovico manjše kakor so pričakovali. Niti znižanje vstopnine ne more privabiti dovolj ljudi na razstavišče. Ko sta obiskala razstavo angleški kralj Jurij in kraljica Elizabeta, so Američani računali, da bo njun obisk privabil na razstavne prostore najmanj 2 milijona ljudi, prišlo pa jih je samo dve sto tisoč. Če ne bodo obiskovalci pritisnili v zadnjem trenutku, se je bati, da bo prireditelje doživela velik denarni polom.

Norveška naroča letala v Angliji

Norveška vlada je naročila na Angleškem šest velikih vojnih letal tipa Gloster Gladiator. Dobava bo izvršena že prihodnji mesec.

Nov francoski prekomornik

V francoski ladjedelnici St. Nazaire so dogotovili nov prekomornik. Vozil bo na progi med Bordeauxom in Južno Ameriko in je dobil ime »Pasteur«

Silna vročina v Španiji

Na Iberskem polotoku je te dni vlada-la silna vročina. Toplomer je kazal v Sevilji 43, v Madridu pa 38 stopinj v senci.

A N E K D O T A

Angleškemu slikarju Davidu Murrayu je nekoč pošlo vse platno, ki ga je vzel s seboj na deželo, kjer se je posvetil intenzivnemu delu. Zato je napol na okvir svoj platneni robec in je nanj naslikal podoba, ki je zbudila na sledeči razstavi velikan-sko zanimanje.

Razstavo je obiskala tudi imovita dam in je hotela kupiti to sliko. Ko ji je Murray razložil, da je slika napravljena na platno, ki mu je prej rabilo za žepni robec, se je obiskovalka silno zavzela in rekla:

»Kakor torej vidim, je robec popolnoma pokvarjen in ta barva ne pojde nikoli od njega...«

VS AK DAN ENA

»Vprašanje je samo to, da-li si moreva privoščiti stanovanje s kopalnico« (Everybody's Weekly)

Kulturni pregled

Tenorist Franci o sebi in svojih načrtih

Nedavno je odšel na peoski študij v Trst priljubljeni tenorist ljubljanske opere g. Jean Franci. V Trstu ostane do konca jeseni, da se potem izpopolnjen tudi v tehničnem pogledu vrne na domače deske. Nič pa ne vemo, koliko časa bo ostal zvest Ljubljani, kajti s koncem prihodnje sezone mu poteče pogodba in sprito las-kavih ponudb iz ostalih velikih mest naše države ter celo iz tujine obstoji možnost, da nas bo zapustil. Pravijo celo, da se zanimajo zanj v milanski Scali.

V Ljubljani smo že večkrat videli filme, ki kažejo, kako iz kakega ribiča ali šoferja postane pevec svetovne slave. Kolikokrat se nam je videlo vse to skoro nekam neverjetno. Danes lahko že sami zasledujemo takoj pot domoljubnega človeka, ki se od »slovarja« in »kulisenšarja«, kakor pravijo, razvija v znamenitega pevca in prehaja na pot največje kariere in slave.

Z g. Franciom sem govoril že pred to-dni. Naj danes, ko se začne gledališče zopet »gibati« in pripravljati novo sezo-no, posnamem iz zapisov o tem razgo-voru nekatere splošno zanimive podatke.

— Vrnili ste se z gostovanja v Frank-furtu. Kako je bilo?

— Odlično! Že sprejem je bil kar izre-den, potem so nas pa samo slavili. Vsek-več banket! Uspehih je bil ogromen. O njem priča še to, da je dobilo naše igral-sko združenje ponudbo za organizacijo ve-like turneje jugoslovanske opere in bale-ta po vsej Nemčiji. In to s 25 predstavami, ki bi jih dajali v Berlinu, Dresdenu, Dunaju, Münchenu in Frankfurtu. Tudi jaz sem imel nepozaben uspeh; samo še v Splitu, ko sem pel Giocando, sem bil deležen takšnega aplaza, kakor menda še ni-kdar v Ljubljani.

— Ali nameravate še kje gostovati?

— Ja. Takoj po Trstu odidem v Beograd, kjer bom pel z go. Zinko Kunčevu v »Ai-die«, nekaj dni pozneje »Ere« v isti zased-bi kakor v Frankfurtu. Potem imam v Ni-šu koncert v korist »Udruženja glumaca« in poletje se koncert v Splitu. Takoj nato pa odidem na študij v Trst. Veselim se na-stopa s Kunčevu, dasi imam to sezo-ne že 94 predstav. Pa saj mi je rekel zdrav-nik, da lahko pojem, kolikor hočem, zakaj to, kar imam v grlu, sploh niso glaslike, marveč železne vrvi. Kunčeva mi je naj-ljubša partnerica. Je tudi dobra kolegica. Užitek je z njo peti, saj tudi name zelo dobro vpliva. Prav tako pa vpliva name slaba partnerica.

— Kako pa je kaj na Dunaju?

— Zanimivo! Dunajska opera se je po-lagoma opomogla in sicer s tujimi pevci. Skoro vsi glavni solisti so Slovani, ostali pa Madžari. Letos se je že tako prevla-jujoči slovaški gardi priključil še naš Rus in Beograjec, baritonist Jovanović.

— Ali pridete med študijem kdaj v Ljubljano?

— To pa, to. Saj veste, da sem pristna ljubljanska srca in Ljubljana mi bo vedno najljubše mesto. Po pogodbi bom med študijem pel v Ljubljani vsak mesec tri predstave. Ni izključeno, da bom že sedaj med počitnicami kdaj pa kdaj prihajal v Ljubljano. Tudi takrat, ko bom pel morda daleč drugod, se bom rad vračal v to moje mesto. Tudi pevec je dolžan služiti svojemu domačemu kraju in če bom kdaj še v tujini, se hočem zavedati te dolžnosti. Na velikih svetovnih odrih je operna sezona mnogo krajša kakor pri nas, saj traja okrog štiri mesece. Ves ostali čas bi lahko pel doma in po do-

movini. Če me bo le Ljubljana priznala toliko kot me priznavajo drugod.

— Ali nameravate med študijem v Trstu kaj peti na italijanskih odrih?

— Ne. Pet bom hodil samo v Ljubljano, ker je med študijem treba študirati in nič drugega. Edino koncert v Trstu s slovečo pevko Pampaninjevo bom morda absolviraj, kakor je bilo domenjeno.

— Brali smo, da boste prihodnjo sezono stalni gost v Beogradu. Nekateri časopisi so celo priobčili, da ste podpisali angaž-ma za Beograd.

— Stalen gost bom, angažmaja pa nisem podpisal, ker bom to sezono še pel v Ljubljani. Beograd se je izredno dvignil in ima celo vrsto znamenitih pevcev kot stalne goste. Med drugimi je tudi ruski baritonist Jurenjev, naslednik Saljapina in Baklanova. Stalna gosta bosta tudi baritonist Cvejič in Kunčeva, ki je — lahko rečemo, — prva dramatična sopranistka na svetu. V Beogradu bom pel največ Wagnerjeve vloge.

— Katere nove partije boste peli pri-hodnjo sezono v Ljubljani?

— Doslej vem za Fausta, Tanhäuserja in Carmen. Faust je posebno težak in ga hočem skrbno pripraviti.

— Katere partije pojejte najraje?

— Težko je reči, a prednost bi dal Ca-valleriji. Najbolj se pa vedno bojim, kar vas bo začudilo, našega »Ere«. Gotovac je neumiljen, tu mora pevec vreči plju-ča v parter.

— Kaj pa trema, jo imate kaj?

— Imam, seveda le do neke mere. Ne-koliko trema človek skoraj mora imeti. Največjo pa sem imel pred kratkim, ko sem pel v Zagrebu Trubadurja ob prili-ki gostovanja ge. Kunčeva. Meč se mi je kar tresel v roki in moral sem se miriti: Franci ne boj se, saj si dober! Takoj pa, ko se je dvignil zastor, me je minila vsa trema in sem imel lep uspeh.

— Letos ste mnogo peli. Ste zelo utru-jeni?

— Letos ne toliko, na koncu lanske se-zone pa sem bil tako izmučen, da sem ko-maj govoril. Sreča zame, da imam take glaslike, kakor pravi zdravnik, sicer ne vem, kaj bi bilo. Zaradi mene še niso od-povedali prav nobene predstave in pel sem celo z angino. Zanimivo je, kako pecu-či včasih nagaja v grlu. Neko popoldne sem se mučil že dolgo ure, da bi dobil vi-šino, a ni šlo. Hotel sem že odpovedati popoldansko predstavo, ko se mi je na mah odprlo, pa sem imel celo eno poseb-no dobrih predstav. Bil je Trubadur.

— Kaj pa delate ob prostem času?

— Mnogo čitam časopise, ostali čas pa poslušam na radiu opere ali pa na plo-ščah razne pevce. Sicer pa sedaj živim samo za teater. Ljubim ga, on mi je dan-es vse. Politika me ne zanima, ta ni za umetnika!

Ob koncu razgovora me je prosil g.

Franci, naj nečesa ne pozabim:

— Omenite, prosim — je dejal. — go. Marijo Kostrenčičevu: ona me je pripra-vila do petja, ona mi je rekla, da mi jam-či za kariero in da mi bo v nasprotnem primeru njen mož preskrbel dobro služ-bo. Njej se moram zahvaliti, da sem dan-es pevec. Je odlična pedagoginja, ki mi je dala podlago za ves nadaljni razvoj in njeno nauki mi ostanejo sveti. Saj bom morda s šolanjem spremenil to in ono, toda osnovo, ki mi je dala go. Kostrenčič-eva, njene poglobljene nauke ne dam za nič na svetu. In še nekoga omenite, pro-sim: tudi temu sem dolžan veliko zahva-lo. Namreč g. Mirka Poliča, ki mi je bil drugi oče in ki sem mu tudi dolžan za-hvalo, da sem danes to, kar sem.

Se se je bilo treba dotakniti nečesa: našega občinstva. G. Franci je odkrito povedal svojo mnenje:

— Naše občinstvo je najstrožje na sve-tu, to pa zlasti za domače pevce, medtem ko je gostom že bolj naklonjeno. Kaj bi bilo, če bi bila Zinka Kunčeva popolna tujka? Ker pa je zavedna, ne doseže — čeprav je morda najboljša pevka na sve-tu, — v Ljubljani itega, česar je deležna kakšna mnogo slabša tujka. Kako čudno je, da svoje rajši zapostavljamo, namestu da bi jih slavili vsaj toliko kot drugod.

Tako je pravil g. Franci in povedal še to in ono iz svojega življenja: kako nič več ne kadi, koliko si obeta od tovarišice Vidaličeve, ki bi po njegovi sodbi izmed vseh mladih slovenskih pevcev največ do-segla, kako se uči tujih jezikov in že štu-dira operne tekste v izvirniku itd. Za sedaj naj zadošča to, kar smo zapisali iz razgovora s tem pevcem, ki ima pred se-boj še lepo bodočnost.

ki in se ne sme oredotočiti samo na politi-ko. Narod se vzdrža zgolj z narodno za-vestjo, a nje poglavitna podlaga sta kul-tura in umetnost. Nastopili so novi časi, ki kličejo vse, prav vse Slovence na delo za izgraditve našega novega življenja na vseh njegovih popriščih.

Ta slovaški glas je najboljši odgovor ti-stemu slovenskemu popotniku, ki je o vlogi Čehov na Slovaškem zabeležil samo kvele. Te ozkostranski sovinitov, politikantov, ki niso nikdar skrbili za slovaško narodno kulturo, ker so prepolni občudovanja do vsega, kar je tujega in v dnu duše prepriča ni o manjvrednosti svojega naroda.

Zapiski

Druga izdaja miniaturnega Prešerna. Akademski založba v Ljubljani je v nekaj tednih popolnoma razprodala lično žepno izdajo Prešernovih Poezij, ki je zaradi svoje opreme (vezava v usnje, zlata obreza) in nizke cene (20 din) dosegla splošno priznanje. Pet tisoč teh ličnih knjižic, ki so bile razgrajene v sorazmerno kratkem času in čijih naklada je zaostajala za povpraševanjem, pomeni novo zmago Prešernovega genija v našem narodu, zlasti se prištejejo še veliki uspehi monumentalne izdaje Prešerna v Kldričevi redakciji in v založbi Tiskovne zadruge. V tem težkem, napetem času, ko zahtevajo javni dogodki toliko pozornosti in mučne skrbi, je novo, doslej še brezprimerno zanimanje za Prešerna razveseljiv pojav, ki je vreden, da ga z zadoščenjem pišemo v kroniko sloven-ske kulture. Akademski založba v Ljubljani je sprito tega še vedno neizbrpanega za-nimanja za Prešerna izdala svojega pri-kupnega Prešerna v novi nakladi 10.000 iz-vo-dov. Besedilo, ki ga je uredil dr. Avg. Pirjevec, je ostalo isto tudi v drugi izdaji, popravljene so samo tiskovne napake. Važ-na sprememba pa je v tem, da sta dostav-ljena obe Prešernovi slovenski pismi (staršem iz l. 1824 in Celakovskemu iz l. 1833). Tudi okolišnice vnetje Miroslava Oražna so se za eno povečale. Vse ostalo je na višini prve izdaje. Ljubka knjižica se priporoča sama po sebi!

Jugoslovanske novele v nemškem pre-vodu. List »Bayerische Ostmark« je priobčil pred dnevi poročilo Rudolfa Backerta o zbirki »Südslawische No-vellen«, ki jih je izdala založba Hohen-staufen v Stuttgartu in prevodu Save D. Zere-nskega ter z akvareli in risbami Ruth Soffnerjeve. Pisec poudarja potrebo kulturne spoznavanja in sodelovanja med Nemci in Jugoslaveni na osnovi vzajemnega upo-števanja, navaja dosedanje vezi in pravi, da so se Nemci vsedkar živahno in objek-tivno zanimali za srbsko, hrvaško in slo-vensko kulturo in slovstvo. V navedeni zbirki so izšli nekateri izbrani spisi Karadžića, Lazze K. Lazarevića, Milana Gilišića, Petra Kadića, Iva Andrića, Josipa Kozarca in Ivana Cankarja. Literarni uvod je prispeval prof. Gerhard Gesemann. Pisec ob kon-cu želi, da bi se kaj podobnega pojavilo tudi v Beogradu, Zagrebu in v predse-m v Ljubljani ter pravi, da nemška litera-tura ne obsoji samo iz klasikov in roman-

ti-kov ter iz »literarnih veliča novembra-ke države, ki se ponujajo tu in tam v ino-estvu pod nemško zastavo«, ter da spadajo vanjo imena, kakor so: Erwin Guido Kol-benheyer, Hans Carossa, Hans Friedrich Blunck, Eberhard Wolfgang Moeller. Te avtorje nam pisec posebno priporoča, ko govori o potrebi vzajemnega spoznavanja. Ker g. Backert navaja besedo objektivnost, lahko v njenem duhu pripomnimo, da iz lahko razumljivih razlogov ne bo jugoslov. kultura odnosno literatura v Nemčiji ni-kdar tako znana, kakor je pri nas nemška — tudi tista, ki jo izrecno poudarja sode-lavec »Bayerische Ostmark« in da bi bilo vsako nemško pritoževanje v tem pogledu samo znak nepoznanja dejanskih razmer. Nemški intelektualci, ki se resno zave-majo za objektivno kulturno spoznavanje Jugoslovenov, opravljajo važno delo, ki pa zahteva še mnogo truda in mnogo vidnih dejanj, torej tudi še obilo prevodov iz naših književnosti, preden bo nemška kulturna javnost tako poznala naše narodno bistvo, našega duha in naše kulturne proizvode, kakor poznamo mi kulturo in umetnost naših velikih sosedov.

Kulturno delo »Matice Srpske«. Najsta-rejša srbska kulturna organizacija Matica Srpska v Novem Sadu, je po nekaterih občutnih krizah zadnjih let razvila z novim elanom svoje prosvetno delo. Pravkar je izšla 100. številka njenega mesečnega gla-sila »Glas Matice Srpske«, ki prinaša po-leg informacij o življenju in delu društva tudi mnogim aktualnih in izpodbojnih član-kov, tičočih se vsega našega javnega ži-vljenja in posebej še problemov in vprašanj Vojvodine. Matica Srpska posveča posebno skrb regionalnim vprašanjem Vojvodine, kjer srbstvo zaradi narodnostnega stanja najbolj prihaja v stik z današnjimi nacio-nalnimi pojavi in ima zato največ smisla za tiste oblike narodne odprdnosti, ki ozna-čujejo tudi Slovenijo. Prav zaradi tega bi bilo treba, da bi se med Slovenijo in Vo-jvodino ustvarile posebno tesne vezi, med-tem ko se danes kaj malo poznamo in še manj stikamo. V tem smislu bi bilo dobro, če bi v Sloveniji pozorneje zasledovali delo Matice Srpske in njene publikacije: poleg »Glasa« so to Letopis Matice Srpske, Go-dišnjak in Narodne čitanke M. S. Kot ka-rakteristiko navajamo najvažnejše sestav-ke 99—100. številke »Glasa Matice Srp-ske«: Prvih sto števil »Glasa M. S.« (na-čelne misli), Pavle Popović i Vojvodina (Dr. K. N. Milutinović), Rakić i Francuzi (Vladimir Božović), Vrlina skromnosti (Radivoje Vrhovac), Prestavljajmo li sve po-krajine za državu istu vrednost (Dr. N. Mi-lutinović) — dobro razmišljanje o važnosti naših periferih krajev!, Neotklonljivost društvenog progressa (Dr. Kosta Grubičić), Stradanja Srba Vrhovana pre 63 godine (Milo Vukčević), Patriotizam Gjure Jak-sića i Petra Kocića (M. Ivančević), Listići iz kulturne istorije Srba u Vojvodini (ar-himandrit St. Ilkić), Zemlja je najpouzda-nija izdanica naroda (M. Gjorgjević), Us-pomene iz Svetskog rata (P. Artinov), Na-ša ekonomska orijentacija (o knjigi R. Bi-čanica), Karakterologija Jugoslovena (o sporni knjigi dr. Vl. Dvornikovića) itd.

JUU šteje 17.718 članov

V soboto se bo začel učiteljski kongres v Banjaluki

Učiteljska organizacija JUJ je med naj-močnejši društvi v državi. V juliju so se vršili sekcijski občni zbori na sedežih ba-novin. Slovensko učitelstvo je tedaj pro-slavilo 50-letnico zveze. Zdj pa se pri-pravlja jugoslovensko učitelstvo za glavno skupščino, ki bo letos v Banjaluki. Zbor se bo začel najprej s sestankom novega glavnega odbora v učiteljskem domu Kralja Petra I. Osvoboditelja, dočim se bo sestel plenem v največji banjalški dvorani, v banski dvorani. Glavna skupščina se bo začela v soboto in bo v ponedeljek zaključena. Po prijavah bodo udeleženi vsi člani izvrš-nega in glavnega odbora, predsedniki vseh banovinskih sekcij in okrajnih učiteljskih društev. Močnejša društva bodo poslala še pripadajoče število delegatov. Letošnji kongres, ko polaga dosednji odbor zaključno poročilo o svojem triletnem delovanju, je še posebej važen, saj bo skupščina iz-brala tudi novo upravo. Sodijo, da bo vseh kongresistov okrog 3000.

Glavna uprava je zabeležila, da je bilo v preteklem letu 17.718 učiteljev včlanjenih v JUJ. Dobren odstotek jih stoji še iz-ven stanovskih vrst. Visoka številka član-stva je zgoren dokaz, da je JUJ resnična in edina predstavica vsega jugoslov-enskega učitelstva. V dravski banovini je članov JUJ 3220. Naša banovina je po moči članstva na drugem mestu, pred Slo-venci je edino dunavska banovina s 3475 člani. Na tretjem mestu je savska s 2590 člani. Po številu najslabša banovina je pri-morska, ki šteje le 519 članov. V beograjski sekciji, ki jo štejejo Beograd, Zemun, Pančevo, je 920 članov, v vardarski ba-novini 1733, v vrbaski 845, v drinski 1553, v zetski 1122, v moravski 1741.

Članstvo v JUJ daje še poseben pomen. Člani so razprostrti po vsej naši državi in tvorijo s svojim vodstvom močno armado, ki deluje za kulturen, socialen in gospodar-ski dvig vseh slojev v naši domovini. JUJ ni samo stanovska temveč tudi važna kul-turna organizacija. Primeri iz vsakdanjega življenja in številnih zborovanj naših okraj-nih učiteljskih društev, kjer razpravljajo tudi o najrazličnejših pereh zadevah današnje dobe, nam potrjujejo to v polnem obsegu.

Vsak delegat za banjaluško skupščino je prejel v roke tiskano letno poročilo o delu glavne uprave Poročilo obsega 88 strani velikega formata. Poročila so prejela tudi vsa sreska društva JUJ, ki jih je v vsej Jugoslaviji okrog 350.

O trenjih v JUJ je dnevi tisk večkrat poročal. Izvalja jih je vedno manjšina, ki je hotela, da se opredeli JUJ v političnem smislu, dočim zahteva ogromna večina, naj bo JUJ zgolj stanovska predstavica ju-goslovanskega učitelstva ter izvaja le one naloge, ki jih odobrija pravila. Večina zahteva, naj se učitelstvo v organizaciji upravlja samo brez vsakega vpliva od z-una. Zahteva po učiteljski samoupravi je razumljiva, saj jo zahtevajo tudi vse osta-le stanovske organizacije. Za svoje pro-svetno kulturno delo pa zahtevajo naši učitelji tudi podporo javnosti in pristoi-nih činiteljev, ker se zavedajo važnosti in odgovornosti svojega dela napram seda-njosti, prav tako kakor tudi napram bodo-

Trilysin BIOLOŠKI TONIKUM ZA LASE

z novo učinkovito snovjo je priznan kot odlično sredstvo zoper prhljaj in izpadanje las.

Trilysin -MASTEN

vsebuje poleg preskušene učinkovite snovi Trilysina še fino razpo-deljen dodatek masti ter služi odlično onim, ki imajo suhe, krhke in nelepe lase.

Trilysin MASTEN IN BREZ MASTI

sečne zahteve za napredovanje v skupino, ki jo učitelji dobe kot poslednjo plačilno skupino, bo treba ukiniti. Čeprav je g. mi-nister Čirić pokazal za predstavko polno razumevanje, je ta določba v finančnem za-konu izpadla. Organizacija bo morala še nadalje zastaviti vse sile, da izpade krivični paragraf 258.

Novi učni načrti, ki jih je izdelala po-sebna komisija predstavnikov praktičnega šolskega dela iz vse države, so zdaj na stu-diju v glavnem prosvetnem svetu. Kakor znano, ni tam nobenega zastopnika iz vrst ljudsko-šolskega učiteljstva. Zato je študij predlogov otežkočen, čeprav zahteva šolsko delo nujne odločitve in novih učnih načrtov, ki bodo odgovarjali današnjemu stanju.

JUU sodeluje vneto z vsemi ostalimi stanovskimi in kulturnimi organizacijami v državi, ki imajo splošno narodni, prosvetno-socialni značaj. Učiteljska centrala izda-ja več časopisov in revij. Glavno stanovsko glasilo je »Narodna prosveta«, ki izhaja te-densko. Pedagoško glasilo je »Učitelj«, ki izhaja mesečno. V poslednjem času je iz-šla zajetna knjiga »Pedagoška Jugoslavija«, kjer je prikazan ves razvoj našega šolstva v teku poslednjih 20 let. Osrednji mladinski list, pisan v srbohrvaščini, je »Jugoslo-venec«. Glavni odbor izdaja še posebno omladinsko knjižnico »Mlada doba«. JUJ neguje iskrene vezi z Mednarodno učiteljsko organizacijo v Parizu. Učiteljsko ima za svoje nacionalne in socialne namene več fondov. V Beogradu ima dva učiteljska domova. Učiteljski glavni odbor ima okrog 2.000.000 din. Banjaluska skupščina bo važen mejnik v učiteljskem pokretu.

Iz življenja na deželi

Iz Zagorja

z— Parkijevka in slivnava je v sledečih občinah odpravljena: Kresnice, Litija, Šmartno, Sv. Križ, Dole, št. Jurij pod Ku-mom, Poljnik, Zagorje, Milnše, Vače in Primsko. V teh občinah je prestala ozi-roma se ni pojavila, ter se zaradi tega vse uradne odredbe razveljavljajo. Promet pr-klyeve živine je spet svoboden in občine lahko izdajajo živinske potne liste. Živin-ski sejni so znova dovoljeni, in bodo go-tovo spet bolje obiskani. Seveda pa se na se-jme teh občin ne sme dogmati živina iz osta-lih občin in krajev, kjer so varnostne odredbe še v veljavi.

z— V nedeljo bo zagorska dolina de-ležna dveh javnih telodavnih nastopov. Za-gorsko šolsko društvo bo priredilo na letnem telodavšču svoj nastop, ki bo, po prijavah sodeč dobro obiskan. Na Izakah bo tudi nekaj telodavnih nastop, združen s razvitem prapora, kateremu bo menda ku-moval neki boljši gospod, tako je vsaj bilo javljeno v cerkvi. Tam vlada posebno za-nimanje, ali bo načelnik sploh lahko vršil svojo funkcijo. Pri veliki vnemi plakata, nja se je namreč prepričilo, da so ga našli ob glavni cesti v nekoliko čudnem stanju.

R A D I O

Četrtek, 17. avgusta

Ljubljana. 12: Zborovske točke (plošče), — 12.45: Poročila. — 13: Napovedi. — 13.20: Radijski orkester. — 14: Napovedi. — 19: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabele. — 19.40: Nac. ura: Bani iz rodbine šubičev. 20: Charlie Kunz igra sla-gerje (plošče). — 20.10: O razstavi del Leonarda da Vincija. — 20.30: Harmoniko-igra gđ. Juste Mozetič. — 21.10: Simfo-nična glasba na ploščah. — 22: Napovedi, poročila. — 22.15: Radijski orkester. Beograd. 18.30: Narodne pesmi in plo-šče. — 20: Humor. — 21: Narodne pesmi. — 21.30: Plošče in pesni. — Zagreb. 17.15: Laska glasba. — 20: Orkester in solisti. — 21: Godba na pihala. — 22.30: Ples. — Fraga. 20: Zvočna igra. — 21.30: Operni odlomki. — 22.10: Komorna glasba. — 22.40: Plošče. — 23: Češka glasba. — Varšava. 21: Klavirski koncert in zvočna igra. — 22: Laska godba in ples. — Sofija. 18.15: Bolgarska glasba. — 19.15: Simf. koncert. — 20.50: Laska godba in ples. — 21.35: Pester glasbeni spored. — Dunaj. 12: Orkester. — 16: Vesela muzika. — 18.30: Kabaret. — 20.15: Dunajski večer. — 21.45: Plošče. — 24. Nočni koncert. — Berlin. 20.15: Pester glasbeni spored. — 22.30: Nočni koncert in ples. — München. 19: Operetna muzika. — 21: Romantika. — 22.20: Plesna glasba. — 22.30: Violina in klavir. — Pariz. 19.50: Vesela muzika. — 20.30: Zvočna igra.

Pozor!

Dolgoletna in znana trgovka TRIGLAV-SLOVENAC v Beogradu razpolaga z veliko izbiro:

palac in hiš za rento, vili za uživanje in parcel v vseh okrajih Beograda. Zato je v interesu vsakega kupca, da se pred nakupom obrne na trgovko TRIGLAV-SLOVENAC v Beogradu, ki bo vsakemu kupcu dala na razpolago svoj voz za ogled brez obveze za nakup.

Gg. kupci zato ne pozabite pred nakupom obiskati trgovko:

TRIGLAV-SLOVENAC

Hartvigova 3/I. Tel. št. 26728 v Beogradu.

Češka in slovaška kultura

V 7.—8. številki slovaškega literarnega mesečnika »Elán« je izšel članek z naslo-vom »Slovaško narodno gledališče v novem življenju.« Iz njega posnemamo nekatere podatke in misli, ki kot objektivni slova-ški glas govorijo nekoliko osvetljujejo resnični odnos med češko in slovaško kulturo.

Pisec predvsem pravi, da so nove razme-re zastavile slovaško vrsto novih vprašanj ki jih morajo sedaj sami reševati in za katere bodo sami odgovorili. Med nje sodi tudi vprašanje bratislavskega gledališ-ča. »Dejstvo je, da so v našem kulturnem in umetniškem življenju bili češki pre-bivalci Slovaške gibalni element in da imajo velikih zaslug za ustanovitve in za delovanje mnogih kulturnih naprav. Ne-pravilno bi bilo, če bi si zakrivali resnično stanje, kakor je vladalo po prevratu na umetniškem in kulturnem področju. Prav tako si moramo povedati tu naravnost v oči, pa naj bi to še tako zabolelo: slova-ška inteligenca se s malimi izjemami sploh ni zadosti zavedala svojih dolžnosti do slo-vaške kulture in slovaške umetnosti. ... V kulturni bilanci, ki jo bodo sestavljali naši zgodovinarji in znanstveniki, kakor upam, ne bo šovinizma in tam bo priznana češki inteligenca, ki je živela doslej na Slova-škem, da je prinesla v naše umetnostno in literarno življenje, tolikaj zakrnelo pod pri-tokom madžarstva in madžarstva, nov vzgon. Posebej je domela in pokazala nam in našemu »novemu plemtstvu, ki se je opajalo z naslavi, dobičkarstvom in slavo, da umetnost ne tvori samo ti, iz katerih da umetnosti poteka, marveč tudi oni, ki jo vzdržujejo. In ta vzorni primer ni našel dovolj posnemovalcev, izvemšči stari kader pogumnih Slovkov, ki so vedno razume-vali tudi svoje dolžnosti do umetnosti.«

Nato prehaja pisec k prilikam in nepril-likam vodilnega slovaškega gledališča. Stalno so se slišali očitki, da so tudi tu vo-dili Čehi in da so imeli Slovaki podrejeno vlogo. Kakšna sramota za naš narod in za tiste, ki so mu dajali smernice kulturnega življenja, pravi pisec, da si še vedno nismo ustvarili slovaške opere, da, izvemšči lan-sko vzporeditev dela mladega opernega skladatelja Geze Dusika nismo dobili niti dobre slovaške opere; v dramji so imele izvirne slovaške igre, celo najboljše (dasi so se pojavljale dokaj redko), zgolj 5—6 predstav. Ob istem času so se češke opere in drame ter celo slabe, limonadne opere držale po dva tri mesece na odru. Kje je krivda, pravi pisec in takoj odgovarja, ki se ni zavedala svojih dolžnosti do slo-vaške kulture tvorbe, medtem ko je češko občinstvo stalno polnilo gledališče. Samim Slovkom se domača tvorba ni zdela do-volj zrela.

Nato se bavi pisec s sedanjim stanjem. Danes ima gledališče vladnega komisarja, češka drama je odpravljena, češke igre so domalega izločene iz repertoarja (razen onih, ki so bile že v naštem repertoarju repertoarju opere), večina čeških igralcev je za-pustila slovaška tla in dobili so dva an-sambla: dramskega in opernega. Dejstvo je, da se je hkrati močno znižala subven-cija za gledališče in kar je najbolj žalost-no: padel je tudi obisk. Pisec navaja, da je abonementov samo 900, izmed teh ni niti tretjina Slovkov. Sprito takih razmer se piscu zdi, da vodilno slovaško gledališče ni na poti v boljše bodočnost, čeprav ima zla-sti drama dobro vodstvo in zelo sposobne igralški kader.

Pisec končuje z značilnimi besedami: »Življenje naroda ne sloni zgolj na politi-

Šest zlatih angelov

Roman

M. BRAND

3

»Kaj — tudi on je te vrste ptič? Zato ste mi ga menda privedli?«

»Da, gospod! Srečo sem imel, pa sem hotel pomagati se tovarišu.«

»Kaj mislite, da se na Gainsa lahko zanesem?«

Lahen, komaj opazen smehljal je zaigral Martinu okrog ust, ko je odgovoril:

»Dokler ja z živim, brezpogojno, gospod.«

Leggett je za trenutek mrko premeril komorne slugo.

»Kaj se vam zdi tako zabavno?« je vprašal.

»To, da želite svoje ljudi tudi duševno prikleniti nase.«

»Seveda jih želim,« je Leggett odvrnil, »saj prav zato se lahko pogovarjam z vami o najzaupnejših rečeh. — Da se vrneva k mojemu nečaku — njegov nepričakovano zgodnji prihod prav za prav napotuje namenu, ki ga imam z drevenjo večerjo družbo. — Sicer pa — ali ste prepričani, da ve ta Daley kaj tehtnega o nekom izmed gostov, ki jih pričakujem?«

»O tem sem povsem prepričan; rekel je, da so dokazi, ki jih prinaša, tako nepobitni, da mu ni treba naprej povedati, koliko zahteva, ampak

vam lahko prepusti, da mu naknadno plačate za njegovo odkritje toliko, kolikor se vam bo zdelo vredno.«

»Tako govori res samo človek, ki si je docela v svesti svoje stvari.«

»Gotovo da, gospod.«

»Kdo izmed deveterice bi le utegnil biti?« je zamišljeno menil Leggett.

Martin je skomignil z rameni.

»Niti pojma nimam, gospod.«

»Nu, pustiva to za zdaj,« je Leggett lahkotneje nadaljeval, »saj je samo še nekaj ur, pa zveš. — Zdaj gre za nekaj drugega: teh pet žensk, ki sem jih povabil, seveda ni družba za mojega nečaka — najti bo treba šesto, nedolžnejše žensko bitje, da mu jo dodelim za sosedo pri mizi. Na srečo je tudi draguljar, ta podjetni lopov, izdelal šest zlatih angelov namesto petih, kakor sem mu naročil. — Katera bi bila torej pripravna?«

»Da bi vam mogel svetovati, bi moral poznati vašega gospoda nečaka.«

»Saj ga sam komaj poznam — zadnjih dvajset let sem ga videl kvečjemu štirikrat ali petkrat. Vzgojen je preprosto kakor Spartanc, tako rekoč ob kruhu in vodi je moral študirati pravo, kajti držal sem ga precej kratko, za kar ga pa mislim odškodovati, mimogrede bodi rečeno — a konec koncev vendar ne gre, da bi takšnega študenta brez varstva prepustil petorici žensk, ki utegnejo še svetnika zapeljati v neumnosti. Še enkrat: katera bi bila pripravna?«

Martin je vzdignil oči proti stropu — očitno je napeto premišljeval.

»Stojte — že vem!« je Leggett mahoma vzkliknil. »Kako je bilo ime dekletu, ki se uči petja?«

»Gospodično Elizo Durante mislite?«

»Seveda — ta je prava, ko si je celo v našem pokvarjenem New Yorku ohranila mladostno nedotaknjenost.«

»Res, da je videti takšna,« je odvrnil Martin po kratkem obotavljanju.

»Imenitno! — Ako nečak pri nji popade, bom tudi takoj vedel, kakšnega kova je. — Torej bom imel drevi celo šest zlatolask za svojo mizo!«

Ves razburjen je planil k telefonu ter poklical Luigija Ravenna.

»A, ti si, John?« je rekel Italijan. »Zmotil si me v boju, ki ga bijem s svojim upornim ovratnim gumbom. — Saj veš, da sem strašno debel, komornika pa na žalost nimam kakor bogati gospod Leggett, da bi me stiskal v frak.«

»Poslušaj, Luigi, ali dobro poznaš tisto mlado dekle, ki študira petje?«

»Elizo Durante?«

»Da. — Bi jo mogel pripraviti, da bi drevi tudi prišla — ne da nam zapoje, temveč v goste?«

»To ne pojde — saj poznam ostale ženske, ki si jih povabil, in Eliza nikakor ne sodi v to družbo.«

»Baš to je tisto — priti mora prav zato, ker je drugačna! Bi mi storil uslugo?«

»Ali, dragi John, revica živi zase kakor nuna, saj hotela ne bo. Ona ne pozna nič drugega kakor pomanjkanje in delo s svojim glasom, ki ne bo nikoli dovoljšen, da bi napolnil koncertno dvorano, pa naj zveni še tako sladko.«

»Reci, da ji želim pomagati,« je zaklical Leggett,

»reci ji, da jo vabim samo zaradi tega. — Sicer pa utegne biti nocojšnji večer res odločilen za njeno življenje — nemara da ji dam še kaj boljšega kakor denar za pouk v petju.«

»Kako to? — Kaj pa?« je Ravenna zvedavo vzkliknil.

»To ti povem drugič. — Torej opraviš to reč?«

»Tvoja želja mi je ukaz, kakor zmerom.«

Tedaj najlepša hvala — za zdaj — in do svidenja!«

Obesil je slušalo, kajti sluga je bil stopil v sobo in naznanil:

»Gospod Charles Ryder!«

Ramenom Charlesa Ryderja je bilo videti, da je bil član veslaškega moštva svoje univerze, a vendar ni bil pretežak za čilega lovskega konja. Sivo flanelasto obleko je nosil enako samoumevno kakor Anglež, ki stoji družabno dovolj visoko, da si more privoščiti takšno nepriljenost. Imel je široko glavo, toda obraz mu je bil jasno in ostro zarezan.

»Le podvizaj se,« je rekel Leggett, ko mu je bil segel v roko, »baš toliko, da se še utegneš preobleči. — Imaš smoking v prtljagi?«

»Seveda, a tudi belo ovratnico, če ti je ljubša,« je odvrnil Ryder in ošinil stricev frak z očmi.

»Lepo, torej mu pripravite frak,« je Leggett ukazal Martinu, ko so stopili v nečakove prostore, kjer so že stali koveci.

»Kaj so vse te sobe določene zame?« je zavzeto vprašal Charles Ryder.

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za šifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—, dopisli in žentive se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za šifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Službo dobi

Gospodinjstvo

pomočnico priredno, vestno in čisto, ki bi opravljala vsa hišna dela in zna tudi nekaj kuhariti, išče za takojšnjo nastop triletna, skrbna, prijazna, skrbna družina. Ponudbe na ogl. odd. Jutra pod šifro »Poštena«. Lahko pa se tudi osebo predstavi vsak dan v dopoldanskih urah. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

red.-1

Tvornica kisa

išče delavsko poslovalno s strokovno prakso. Prednost ima oni, ki je že opravil Frings aparate. Ponudbe in vprašanja na naslov Rajner Simon, Novi Sad.

23075-1

Čevlarskega

pomočnika

sprejem takoj. Janko

Odar, Bled.

22077-1

Lovca

z izpitom, zmogljeno slovenščine, nemščine, včasne prostega, sprejem. Ponudbe in nemškem jeziku in s silko na baron Friderik Born, Sv. Ana pri Trzinu.

22081-1

2 frizerski

pomočnici

sprejme salon »Mila in

Slavica, Miklošičeva 6,

Ljubljana.

22092-1

Gospodično

eprejem za strojepleje

in stenografijo. Ponudbe

na ogl. odd. Jutra pod

»Vestna«.

22094-1

Akademsko

naobrazen

ali absoluten trgovske

šole, dobi mesto za prakti-

ciranje v carinskem po-

sredništvu. Lepa in hitra

plesa. Carinsko posredni-

štvo Skrabar, Maribor,

Meljska c. 16.

22122-1

Služkinjo

k 4-članski družini,

vaje hišnih del in kuha-

nja sprejem v službo. Pogoj

pridnosti in poštenosti. Naslov v vseh

poslovalnicah Jutra.

22123-1

Frizer. pomočnico

maja za stalno event.

samo za ob sobotah —

sprejme salon v Ljubljani.

Naslov v vseh poslovalnicah Jutra.

22118-1

Natakarico

prvovrstno moč, sprejme

restavracijo pri »Levue«.

22111-1

Krznarske

pomočnike

izurjene ter prodajalke,

sprejem takoj. Ponudbe na

Maribor pod »Krnar«.

22120-1

Mlajšo prodajalko

praktično, sprejem takoj.

Slaščičarna Dežman,

Gospodstvena št. 1.

22103-1

Kleparja

veščega, srednjih let,

sprejem. Naslov v vseh

poslovalnicah Jutra.

22114-1

Več soboslikarskih

pomočnikov

in vajenca, sprejem.

Naslov v vseh poslovalnicah

Jutra.

22115-1

Službo išče

Pekovski pomočnik

vešč vseh pekarskih del,

vojašnice, prost, išče

službo. Nastopi lahko takoj.

Segadin, Ivan, Mihovci 9,

p. Cirkovec pri Pragerskem.

22121-2

Brivski pomočnik

res dober delavec, išče

službo. Nastopi lahko takoj.

Naslov v vseh poslovalnicah

Jutra.

22097-2

Brivski pomočnik

dober delavec in bubl-

strižec, išče zaposlitev.

Mirko Poka, Murska So-

bota, Aleksandrova 16.

22106-2

Vajenci (ke)

Natakarskega

vaje za boljše restavracijo

sprejem takoj. Istotam

sprejemno mlajšega zna-

čilca jedilnega pribora.

— Pismene ponudbe na

podružnico Jutra Maribor

pod »Takojšen«.

22098-44

Vajenca

za slikarsko obrt, s pre-

skirno, sprejem takoj.

Ponudbe na ogl. odd.

Jutra pod »Slikar«.

22078-44

Potniki

3.000 din mesečno

zaslužka. Išče moč za vsa

mesta zastopnike za pro-

dajo vsakemu neobhodno

potrebne novosti. — Pi-

šite, priložite znamke

din 3 za vzorec. IZVOR,

Beograd, Palmotičeva

ulica 13.

22582-5

Zastopstvo

za celo Srbijo sprejem

proti proviziji ali po do-

govoru. — Ponudbe na:

Anton Breskvar, zastop-

nik, Kraljevo.

22084-5

Dragocenosti

Vsakovrstno zlato

kupi po najvišjih

cenah

ČERNE - juvelir,

LJUBLJANA WOLFOVA

22112-9

Radio

Radio Telefunken

6-čevni, najnovejši model

ugodno napredaj. Naslov

v vseh poslovalnicah

Jutra.

22112-9

Glasbila

Klavir

dobro ohranjen, prodam

radi pomanjkanja pro-

stora. Naslov v vseh po-

slovalnicah Jutra.

22113-26

Pridelki

Kislo zelje, repa

in cele glave za zamro-

zovanje, prvotno dobavo

po brezkonkurenčni ceni

Gustav Erklavec, Ljubljana,

Povšetova ul. 47 tel. 25-91.

22079-6

Prodaj

Koroške brusnice

(Preiselbeere) — dnevno

sveže razpoložljive po 6-8

din samo šlebnik, Za-

greb, Pantovčak 22.

22079-6

Kupim

Iščem trgovca

kateri bi dajal železni-

čarjem drva na obroke.

Pani Dolenc, Stična 16.

22101-4

Auto, moto

Motor s prikolico

najboljša znamka in

mala limuzina, zelo po-

cenit napredaj. Cizerli,

Stari trg 26-II.

22104-10

Rudge

500 ccm napredaj. Zorjal

Oekar, Celovška c. 102.

22105-10

Peugeot

avto limuzina in motor

350 ccm po ugodni ceni

napredaj. Vprašati pri

Grajnar, akumulatorska

delavnica, Tyrševa c. 23.

22110-10

Parkete in

parketne odpadke

ugodno prodaj Ivan Šiška,

tovarna parketov, Metelkova

ul. 4, telefon 22-44.

249-6

Pohištvo

Pohištvo

novo in že rabljeno, ki ga

felite prodati ali samo dati

v shrambo, sprejemmo

poseben oddelek v komisiji

sko prodajo po zelo ugod-

nih pogojih. Kupcev je

»tem oddelek vedno dovolj

za dobro ohranjeno pohi-

štvo. Vse reklame preskr-

bimo sami. Sporočite nam

na dopisnici ali ustno. Pre-

voz pohištva preskrbimo sa-

mi Ivan Matijah, Ljubljana

Tyrševa 12.

22093-21a

Lokali

Radi bolezn

napredaj v provinci res

dobro vpeljana in dobro

izloča modrostovska obrt

z veliko zalogo in vsem

inventarjem. Vprašati v

Celju, Gosposka ul. 19,

Viktoria Kos.

22119-19

Poslovne prostore

primerne za pisarne, le-

pa skladišča, boljše de-

javnice, strojno pletenje

in sileno, oddamo v prv-

em nadstropju v centru

Ljubljane. Informacije:

I. Knez, Gosposvska c. 1.

dvor.

22108-19

Trgovske lokale

takoj oddam na Tyrševi

cesti 47b. Vse informacije

daje vsak čas istom hiš-

nik.

22893-19

Posest

Večje število parcel

kompleksov, parcel, gozdo-

vinskih in stanovanjskih

hiš in vil mas napredaj

obredne strokov izobražen